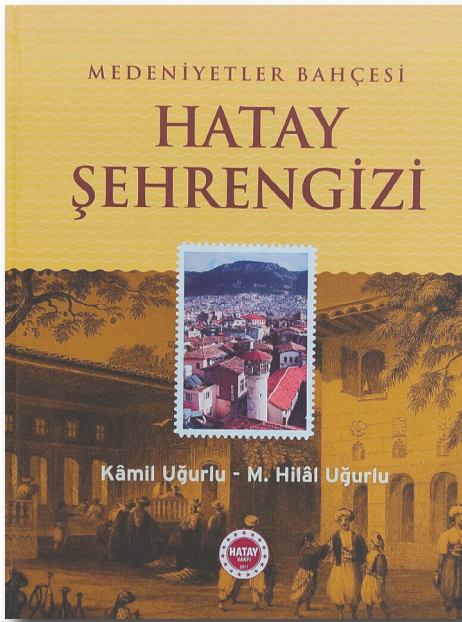

HATAY VAKFINDAN ANLAMLI BİR HEDİYE "MEDENİYETLER BAHÇESİ HATAY ŞEHRENGİZİ"

derinin depremlerle örül-
lü kaderini.

"Daha Dün Gibi" adlı bölümde derin bir iç geçirişle kalem alınan bu cümlelerde şehrin yakın tarihinde iz bırakmış şahsiyetler, ustalar, sanatkarlar; kentin kahve, hamam, sinema, konak, çarşı, çeşme gibi önemli mekânları; yörenin eşekçi, kuşçu gibi geleneksel meslekleri ile sosyolojik yapısı vs. konular üzerinde duruluyor.

Üçüncü bölüm yakın tarihimizin önemli siyasi hadiseleri arasında yer alan Hatay'ın Fransız işgalinden kurtuluşu ve Türkiye Cumhuriyeti'ne katılışı konusuna ayrılmış. Burada Hatay davası tarihî belgeler ışığında dile getiriliyor. Dördüncü bölüm, bir şiir ile başlıyor ve şehrin sokaklarını anlatıyor.

Hatay için kullanılan unvanlar arasında "yemek medeniyeti, gastronomi şehri" sıfatları da vardır. Sofradaki bu bereket ve çeşitlilik, UNESCO eliyle de tescillenmiş ve tüm dünyaya ilan edilmiştir. Künefeyle ün yapan ve 40'tan fazla köfte çeşidini barındıran bu mutfak; 600'ün üzerinde yemek, meze ve ürünle haklı bir onurun sahibidir. Kitabın altıncı bölümü işte bu lezzetlere ayrılmış.

Şehirler meyânında "Doğu'nun Kraliçesi" gibi emsalsiz bir unvanı haiz olan Hatay; bugün enkaz altında kalmış bir yerdir. Hatay Şehrengizi; güzellikleri, lezzetleri, değerleriyle yıkıntıların altında kalan hazinelerle dolu bir sandığa benziyor. Bu kitap sayesinde Hatay'ı zihnimizde hep diri tutabileceğiz.

Depremde adeta yerle bir olan Hatay'ın acısı hepimizin yüreğinde. Hatay Vakfı tarafından basımı yapılan kitap ise adeta depremden bir süre önce Hatay'ı muhafaza etmek için hazırlanmış. Kitap, Rektörümüz Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan aracılığı ile kütüphanemize ulaştırıldı.

Eser Hataylıların "Hay hay, baş üstüne, aman ne güzel" manalarıyla sıkça kullandığı "Baş Tacı" adlı ön sözle başlıyor ve yazarının bu türdeki yedinci eseri oluşuna işaret edercesine 7 bölümden oluşuyor. Bölümler şehrin tarihine, değerlerine, öne çıkan özelliklerine uygun şekilde isimlendirilmiş: En Uzak Hatıralar, Daha Dün Gibi, Hatay'ın Çınarları... "En Uzak Hatıralar" başlıklı birinci bölümde Hatay'ın tarihi ele alınıyor. Burada şehrin geçmişine ışık tutan her hadise, belgeler ışığında fakat bir hikâyeci edasıyla anlatılıyor. Aslında anlatılanlar yalnızca Hatay'ın değil, Müslüman Türklerin de tarihi. Evliya Çelebi, Gertrude Bell gibi seyyahların notlarıyla renklenen bu kısım bize acı gerçeği bir kez daha haykırıyor: şehrin ka-

Bercestte Öğrenci Topuluğu'nun resim ve hat sergisi ASBÜ Kütüphanesinde Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan tarafından açıldı

ASBÜ Berceste Öğrenci Topuluğu tarafından düzenlenen 3. Geleneksel Sanatlar Sergisi açılışı 5 Haziran 2023 Pazartesi günü ASBÜ Kütüphane Binası fuaye alanında düzenlendi. ASBÜ Berceste Sanat Topuluğu öğrencilerinin ebru, hüsn-i hat, tezhip, yağlı boya eserlerinden oluşan serginin açılış töreni, topluluk öğretmenleri ve öğrencilerin yanı sıra Rektör Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ve Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Ali Osman Kurt ve Prof. Dr. Mehmet Hakan Türkçapar'ın katılımıyla gerçekleştirildi. Sergiye eserleri olan sanatkarların yanında çok sayıda öğrenci ve ASBÜ mensubu katıldı.

Arıcan, sergi açılışında kısa ve veciz bir konuşma yaparak sanat hakkındaki duygu ve düşüncelerini dile getirdi.

Arıcan, konuşmasında sergide eserleri bulunan tüm öğrencileri çalışmalarını için tebrik etti ve böyle bir sergiyi açmaktan mutlu olduğunu söyledi. Öğrencilerimizin derslerin yanı sıra bu tür kültür sanat faaliyetlerinde bulunması bizi ziyadesiyle mutlu ediyor, dedi.

Nizam İzzettin, Kütüphaneyi ziyaret ederek yeni çıkan iki kitabını hediye etti

Yabancı Diller Yüksekokulu Arapça bölümü öğretim üyesi Dr. Nizam İzzettin, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı Osman Kayaer'i ziyaret ederek iki yeni kitabını (Fecr Yayınlarından çıkan "Osmanlı Tarih Yazıcılığında Fars/İran Etkisi" ve Kitabe Yayınlarından çıkan "Eşari Mihnesi ve Eşari Kelamına Etkisi -İmamet Örneği-") imzalayarak ASBÜ kütüphanesine hediye etti.

Ziyaret esnasında kitapların içeriği, Arapça bölümünde ders alan öğrencilerin kütüphaneye yönlendirilmesi ve bölgenin iki kadim kavmi olan Türkler ile Farisilerin tarih boyunca süregelen münasebetleri konuşuldu.

Ana dili Türkçenin yanı sıra Arapça, Farsça ve İngilizce bilen Nizam İzzettin'in tarih ile alakalı yayınlanmış altı kitabı bulunuyor. Nizam İzzettin, ASBÜ Üniversite Web sayfasının Arapça metin tercümelerini de yapıyor.

Ziyaret, okullar açıldıktan sonra kitapların tanıtımı ile kütüphanede program yapılması temennisi ile sona erdi.

Mehmet Evkuran, Kütüphaneyi ziyaret ederek kitaplarını hediye etti

Neredeyse bütün akademik seyr-i sülukunu Çorum'daki, Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kalam Bölümü'nde geçiren Prof. Dr. Mehmet Evkuran, ASBÜ İlahiyat Fakültesinde göreve başlar başlamaz ayağının tozuyla kütüphaneyi ziyaret ederek yayınlanmış kitaplarından elinde bulunanları hediye.

Kütüphanede raflar arasında gezerek kitapları inceleyen Evkuran, kütüphane çalışanları ile bir süre sohbet etti ve onlardan kütüphane hakkında bilgi aldı. Kendi alanı olan Kalam konusundaki kitapları katalog sistemi üzerinden inceledi.

Kütüphanenin mutakat fonksiyonları dışında yapılan faaliyetlerden etkilendiğini söyleyen Evkuran, özellikle "ASBÜ Kütüphane Kitap" dergisini ve üniversiteye mensup hocaların kitapları için müstakil bir bölüm açılmış olmasını beğendiğini dile getirdi. Kitap ile ilgili yürütülecek her tür faaliyete katkı verebileceğini söyleyerek çalışanlar ile vedalaştı.

Azerbaycan Gerçekleri (1917-1920)

Memmed İsmailov

(Uluslararası İlişkiler Doktora Öğr.)

Tarih profesörü Anar İsgenderli tarafından İngilizce kaleme alınan "Realities of Azerbaijan 1917-1920" (Azerbaycan Gerçekleri 1917-1920) adlı kitap, Ermeni iddialarına meydan okuyan ayrıntılı, tarihsel bir anlatım sunmaktadır. Kitap, bugün Azerbaycanlılar olarak bilinen bölgenin yerli halkı ile komşuları arasındaki ilişkiye farklı bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır. Kitapta öncelikle Guti, Turukku ve Ninni gibi eski Azerbaycan kabilelerinin MÖ üçüncü binyılda komşu kabilelerle dostane ilişkileri vurgulanmaktadır. Bu kabilelerin, Mezopotamya kabileleriyle ticari bağlantılar kurarak bölgede önemli bir rol üstlendiklerine işaret edilmektedir.

Kitapta, MÖ dokuzuncu yüzyılda eski Manna devletinin kuruluşu önemli bir gelişme olarak vurgulanmaktadır. Manna Devleti, Asur ve Urartu'nun saldırılarına karşı aktif bir şekilde direnen güçlü ve tarafsız bir devlet olarak tanımlanmaktadır. Manna Devleti'nin, diğer devletlere saldırmadığı, komşu imparatorluklar gibi hareket etmediği belirtilmektedir. Bu tasvir, Azerbaycanlıların tarih boyunca barışçıl ilişkileri benimsediklerini ve komşu topraklara saldırmaktan kaçındıklarını göstermektedir.

Kitapta, Büyük İskender İmparatorluğu'nun çöküşüyle bölgede

bağımsız devletlerin ortaya çıktığı belirtilmektedir. Azerbaycan topraklarında doğan bu devletlerden ikisi Atropaten ve Albanistan olarak adlandırılmıştır. Atropaten Devleti'nin lideri Atropaten'in resmi dini olarak Zerdüştlüğü benimsediği, Albanistan düzlüklerinde ateşe tapınmanın ve Albanistan'ın yüksek yaylalarında Hristiyanlığın yaygın olduğu ifade edilmektedir. Kitapta, bu dönemde Ermeni devletinin var olmadığı iddia edilerek, Ermenilerin bölgeye daha sonraki bir dönemde geldiği belirtilmektedir.

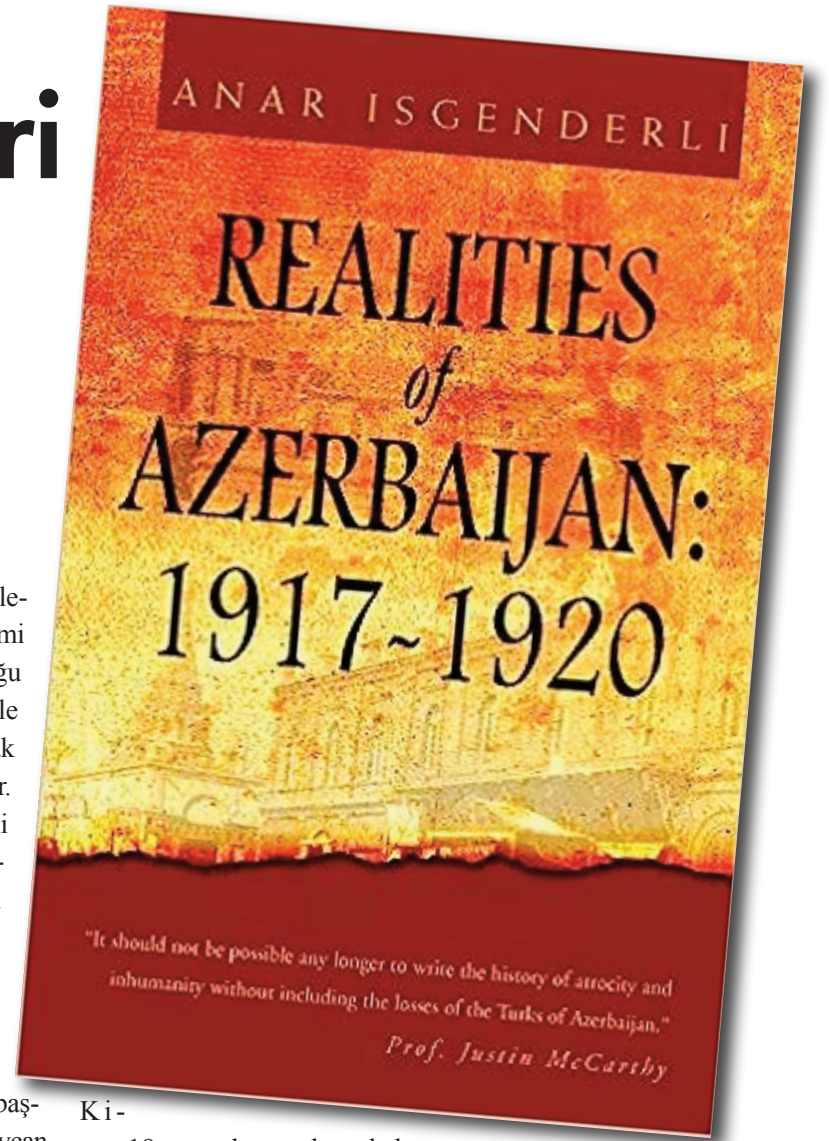
Kitap, Azerbaycan coğrafyasında dokuzuncu ile on birinci yüzyıllar arasında kurulan bağımsız hanlıklara da değinmektedir. Şirvanşah ve Şaddadi gibi hanlıkların, komşu Gürcülerle önemli etkileşimlerde bulunduğu ve tarihi belgelerde adlarının geçtiği belirtilmektedir. Kitapta, bu hanlıklar ile Rusya arasındaki anlaşmalarda Ermeni devletine dair herhangi bir referans olmasının, Ermeni katılımının bölgenin siyasi sahnesine daha sonraki bir aşamada gerçekleştiğini düşündürmesi, önemli bir yaklaşım olarak vurgulanmaktadır.

Kitapta, Azerbaycan topraklarının İldeniz Devleti'nin yükselişi ve çöküşüne, Kara-Koyunlu ve Ak-Koyunlu devletlerinin egemenliğine şahit olduğu ifade edil-

mektedir. Ak-Koyunlu devletinin Avrupa devletleriyle resmi diplomatik ilişkiler kurduğu ve bölgedeki siyasi etkisiyle uluslararası bir aktör olarak kabul edildiği belirtilmektedir. Kitap, bu dönemde Ermeni devletinin varlığına dair herhangi bir kanıt bulunmadığını öne sürmektedir.

Kitap, on altıncı yüzyılda Safavi devletinin ortaya çıkışından da bahsetmektedir. Safavi İmparatorluğu'nun başlangıçta resmi dilinin Azerbaycan Türkçesi olduğu ve zamanla komşu toprakları fethederek genişlediği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, kitapta Azerbaycanlıların tarihten günümüze kadar başka topraklara sahip olma veya Safavi İmparatorluğu'nu yeniden kurma gibi bir hedeflerinin olmadığı belirtilmektedir.

Kitap, 1722-1723 yılları arasında Rus İmparatoru Büyük Petro'nun Hazar Denizi ve çevresini ele geçirmek için seferler düzenlediğini ve Bakü şehri dahil olmak üzere kıyı bölgelerini işgal ettiğini belirtmektedir. Bu bağlamda, kitaptaki en önemli noktalardan biri de, Petro'nun 1724'te Ermenilerin bu topraklara yerleşmesine dair bir ferman yayınladığıdır. Kitap, bu durumu Ermenilerin bu bölgelere daha sonra yerleştiğini doğrulayan bir kanıt olarak sunmaktadır.

Ki-

tap, 18. yüzyılın ortalarında kurulan bağımsız hanlıklara da değinmektedir. Bu dönemde Türkçe bir metinde, Rusya'nın Güney Kafkasya'ya müdahalesi ve Azerbaycan hanlıklarıyla imzalanan anlaşmalara yer verilmektedir. Metin, Ermenilerin Rusya'nın desteğiyle Zangezür bölgesini ele geçirdiğini ve Dağlık Karabağ ve Nahçıvan'a haksız toprak iddialarında bulunduğunu kanıtlarıyla ortaya koymaktadır.

Kitap, 1950'lerin başında Sovyet liderliğinin desteğiyle Ermeni ideologların binlerce Azerbaycanlıyı sürgün ettiğini ve Ermenistan'ı Türklerden temizlemek amacıyla harekete geçtiğini kanıtlarıyla ispat etmektedir. Ayrıca, kitap 1990'larda Ermeniler tarafından Azerbaycanlıların bu bölgelerden tamamen sürgüne maruz bırakıldığını ve yaklaşık

bir milyon Azerbaycanlının bu toprakları terk etmek zorunda kaldığını ifade etmektedir. Kitapta ayrıca, Ermeni silahlı kuvvetlerinin Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Dağlık Karabağ bölgesini işgal ettiğini ve sivillere yönelik etnik temizlik ve insan hakları ihlalleri gerçekleştirdiğini kanıtlarıyla ortaya koymaktadır.

Kitap, genel olarak Azerbaycanlıların tarih boyunca barışçıl ilişkileri teşvik ettiğini, Ermenistan'ın ise toprak iddiaları ve işgalci politikaları nedeniyle bölgede gerilimi artırdığını vurgulamaktadır. Kitabın son bölümünde, Azerbaycanlıların tarihsel belgelere dayanan argümanları olduğu ve Ermeni iddialarının eleştirel bir değerlendirmeyi gerektirdiği savunulmaktadır.

ASBÜ KÜTÜPHANE - KİTAP

Sahibi: ASBÜ adına Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan

Editör: Osman Kayaer

Yazı İşleri Müdürü: Tolga Aydın

Yayın Kurulu: Betül Sena Ateş, Ceylan Doğan, Hafize Bilge Bekmezoğlu, Saide Nur Dabancı, Selda Nergiz, Sudenur Cevizci, Zehra Badur

Öğrenci Temsilcisi: İstemihan

Adres: Asbü Kütüphane Hükümet Meydanı. No: 2
Ulus / Ankara

İrtibat Telefonu: 0312-596 44 44 /4612

Web Adres: <https://kutuphane.asbu.edu.tr/tr/ogrenci-dergileri>

**YAYINCILIKTA
YENİ NEFES**

Türkiye Akademisinde yeni bir tür: Ders notlarını romanlaştırmak

Yasemin Hava
(Kütüphane Memuru)

“Lonca: E-Ticaret, Lojistik ve Teknoloji” başlıklı kitap, Haziran 2023’de Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Yayınları’ndan çıktı. Kitaba: https://asbu-yayin.asbu.edu.tr/sites/asbu-yayin.asbu.edu.tr/files/inline-files/Çağrı%20Koç-1_1.pdf adresinden ulaşılabilir ve ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Ben tabletime indirdiğim 16x24 cm ebatında dizayn edilmiş ve estetik bir mizanpaj ile okuyucuya sunulmuş kitabı okurken büyük bir keyf aldım. Yukarıdaki adreste ön ve arka kapağının da bulunduğu kitabı isterseniz bir dijital matbağada kâğıt baskısını yaptırabilirsiniz. Böylece kitabı kâğıttan okuma ayrıcalığına da sahip olabilirsiniz.

Lonca; girişimcilik, inovasyon, araştırma, geliştirme, bilim ve teknoloji odağıyla Türkiye’de kurulup tüm dünyaya yayılan ve dünya markası haline gelen kurgusal bir Türk şirketinin heyecan verici hikâyesini anlatıyor. Kitapta, karmaşık lojistik problemleri, şirket ortamı, iş ve yaşam dengesi, dostluklar, başarı ve başarısızlıklar ele alınıyor. Üniversite müfredatlarını ve sektörü ilgilendiren lojistik teknolojileri, kargo, dağıtım merkezleri, uluslararası taşımacılık, e-ticaret, finansal teknolojiler, bulut sistemi, robot teknolojileri, büyük veri, iş analitiği, optimizasyon gibi konular bir iş romanı formatında anlatılıyor.

Bir e-ticaret, lojistik ve teknoloji romanı olan Lonca’nın hikâyesi,

2000’lerin hemen öncesinde e-ticaretin doğduğu ABD Seattle’da başlayıp Türkiye’ye, Cumhuriyetin 100. yılına kadar uzanan bir zaman diliminde ve geniş bir coğrafyada geçiyor.

Kitabın müellifi Çağrı Koç, hem lisans hem de lisansüstü düzeyde Tedarik Zinciri Yönetimi, Lojistik Yönetimi, Operasyon Yönetimi, Yöneyim Araştırması gibi dersler veren bir akademisyen. Anlattığı birçok konu, derslerin doğası gereği öğrencilerin zihninde teorik düzeyde kalarak, gerçek hayatla bağlantısının kurulması zaman zaman güçleşiyor. Dijital araçların dört bir yanımızı sardığı bu zamanlarda, gençler teorik ders kitaplarını okumakta isteksiz davranıyorlar. 21. yüzyıl öğrencilerinin sabırsız ve kolay dağılabilen dikkatlerini derslere çekilemek artık çok daha zor. Nasıl ki birçok yazar tarihi gerçekleri roman kurgusunda yazarak bizlere keyifli bir okuma deneyimi sunuyorsa, benzer format, iş dünyasını anlatmak için neden kurgulanmasın ki?

İş dünyasıyla ilgili çok sayıda yabancı menşeli kitap olmasına rağmen ana konusu Türk iş dünyası olan roman yok denecek kadar az sayıdadır. Dünyadaki en bilindik örneklerden biri olan “Eliyahı Goldrat” tarafından yazılan “Amaç” kitabının, dünyada ve ülkemizde birçok üniversitede İşletme, Endüstri Mühendisliği, Uluslararası Ticaret ve Lojistik

Yönetimi vb. bölümlerde ve MBA-İşletme Yüksek Lisans programlarında okunması öğrencilere tavsiye ediliyor. Yazar, ASBÜ MBA programında Operasyon Yönetimi derslerinde “Amaç” kitabını öğrencilerin okumasını ve rapor yazmalarını istiyor. Altı yıldır sürdürdüğü bu uygulamayla geniş bir yaş skalasında yer alan öğrencilerden çok olumlu ve başarılı geri dönüşler alıyor.

Yazar, bu motivasyonla, edebiyata ve yazmaya duyduğu ilgi ve merak sayesinde yaklaşık 4 yılın mahsulü olan Lonca kitabını ortaya çıkarmış. E-ticaret, lojistik, tedarik zinciri yönetimi ve teknoloji alanlarında temel kavramları ve terimleri hayali bir kurguyla roman formatında harmanlamış. Lojistik optimizasyonu üzerine oldukça teknik ve akademik çalışma formatının çok dışında olan bu kitabın yazımı esnasında tabii ki pek çok yatay ve dikey okumalar gerçekleştirmiş. Kurgunun oluşturulmasında; Amazon, FedEx, UPS, Apple, Yurtiçi Kargo, Aras Kargo, Hepsiburada, Trendyol, Getir, Migros gibi hem uluslararası hem de ulusal sektörün öncü firmalarını örnek almış. Şirketlerin yapıları, uzmanlık alanları, teknolojik seviyeleri, insan kaynakları politikaları, stratejik planları, yıllık raporları,

borsa bildirimleri ve dahi sosyal medya hesaplarını detaylı olarak araştırmış.

İş dünyasındaki gerçekler hem İngilizce hem Türkçe kaynaklar kullanılarak mümkün olduğunca açık seçik anlatılmaya gayret edilmiş. Kitapta bahsi geçen şirketlerin, ilgili yıldaki mevcut büyüklükleri ve durumları ana kaynaklardan derlenen verilerle mümkün olduğunca gerçek rakamlarla sunulmuş.

Dünyanın neresine gidersek gidelim iş dünyasının dinamiklerinin ne kadar acımasız olduğunun hemen hemen hepimiz idrakindeyiz. Sürekli hayatta kalma modunda olan özel sektör firmalarının işleri gerçekten pek bir zor. Her türlü sıkıntıya, olumsuzluğa, yanlışlıklara rağmen kitapta bilinçli olarak az sayıda olumsuzluk ve başarısızlık işlenmiş, okuyanlara umut aşılacak kurguya ağırlık verilmiş. Kurgu ve olay örgüsü mümkün olduğunca sadeleştirilmek ve basitleştirilmek suretiyle kitabın okunması kolaylaştırılmış. Zaten teknik konuları içeren kitabın bir de karmaşık kurguyla okuyucuyu yorması istenmezdi etbette.

Kitabı, üniversitelerde ilgili alanlarda okuyan öğrencilerin, akademisyenlerin, sahada çalışan profesyonellerin, yöneticilerin ve konulara ilgi duyan herkesin keyifle okuması temennisiyle tavsiye ederim.

ASBÜ Kütüphanesi Havza İmam Hatip Ortaokulu’na Kitap Gönderdi

ASBÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı üniversite kütüphanesine bağış olarak gelen kitaplardan akademik olmayanları başka kütüphanelere gönderiyor.

ASBÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, bir yandan kütüphaneyi zenginleştirirken bir yandan da bağış olarak gelen kitapların akademik olmayanlarını başka kütüphanelere göndererek sosyal sorumluluğunu yerine getiriyor.

Pek çok okula ve halk kütüphanesine kitap gönderen ASBÜ Kütüphanesi en son Havza İmam Hatip Ortaokulundan gelen talep üzerine okulun seviyesine uygun olan elli küsur kitabı gönderdi.

Okul yetkileri birkaç resim göndererek kitaplar için teşekkür etiketlerini ilettiler.

Kütüphanenin bağış prensipleri ile ilgili olarak bilgisine müracaat ettiğimiz kütüphane ve dokümantasyon daire başkanı Osman Kayaer dergimiz için şu bilgileri verdi.

“ASBÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı olarak aynı zamanda sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Tabii kendi alanız ile ilgili işler yapıyoruz. Bunlardan bir tanesi de bize bağış olarak gelen kitaplardan akademik olmayanları ayırmak suretiyle ihtiyaç duyan kütüphanelere göndermektir. Bu sayede özellikle taşrada kitap kıtlığı çeken çocuklarımızın okuyabileceği daha çok kitaba ulaşmasını sağlamış oluyoruz. Bu durum aynı zamanda sosyal bilimler üniversitesi olan ASBÜ’nün sosyalliği ile de doğru orantılıdır.”

15 Temmuz'u Hazırlayan Sürecin Dini Arkaplanını Merak Edenler İçin

Fatma Dalaz

(İlahiyat Fakültesi Öğr.)

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemize yaşatılan kaos ve darbe girişimi olayı beraberinde bazı tartışmaları tetikledi. Dindarlık, ılımlı Müslümanlık, vatanseverlik gibi kavramlarla kendini özdeşleştiren ve meşrulaştıran bir yapının, ordu içindeki müntesiplerini kullanarak zorla ve kan dökerek ülkede siyasi yapı ve kadro değiştirme girişiminde bulunması aradan geçen yıllara rağmen hala tartışılmaktadır. Konunun uluslararası yönleri ve dış güçlerle ilişkileri uzmanlar tarafından ele alınmaktadır. Ancak yaklaşık 70 yıl boyunca ülke içinde faaliyet gösteren, toplumsal kriz ve kırılma dönemlerini fazla yara almadan atlatan, devlet kurumları ve sivil toplum düzeyinde de örgütlenen, gizlilik yöntemlerini ince ayrıntılarına kadar uygulayan, dışarıya karşı kendini dindar, fedakâr, ılımlı, demokrat, özgürlükçü, değişimci ve uyumlu olarak gösteren ancak son derece gizemli ve otoriter bir yönetim tarzı izleyen bir yapının anlaşılması çoklu yaklaşımları ve okumaları gerektirmektedir. Nitekim akademik ve entelektüel çevrelerde konuya yönelik bir ilgi baş göstermiş ve kısa zamanda bir "15 Temmuz Literatürü" oluşmuştur.

ASBÜ İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Evkuran tarafından kaleme alınan 15 Temmuz Üzerine Düşünceler adını taşıyan eser de akademinin

konuya ilgisinin bir ürünüdür. Eserin birinci baskısı Temmuz 2017'de yayınlanmıştır. Olaydan tam olarak bir yıl sonra yayınlanan kitap, geçen sürede yazar tarafından yayınlanan makale, bildiri ve panel metinlerinin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Tanıtımını yaptığımız eser ise Şubat 2018 tarihli genişletilmiş baskısıdır.

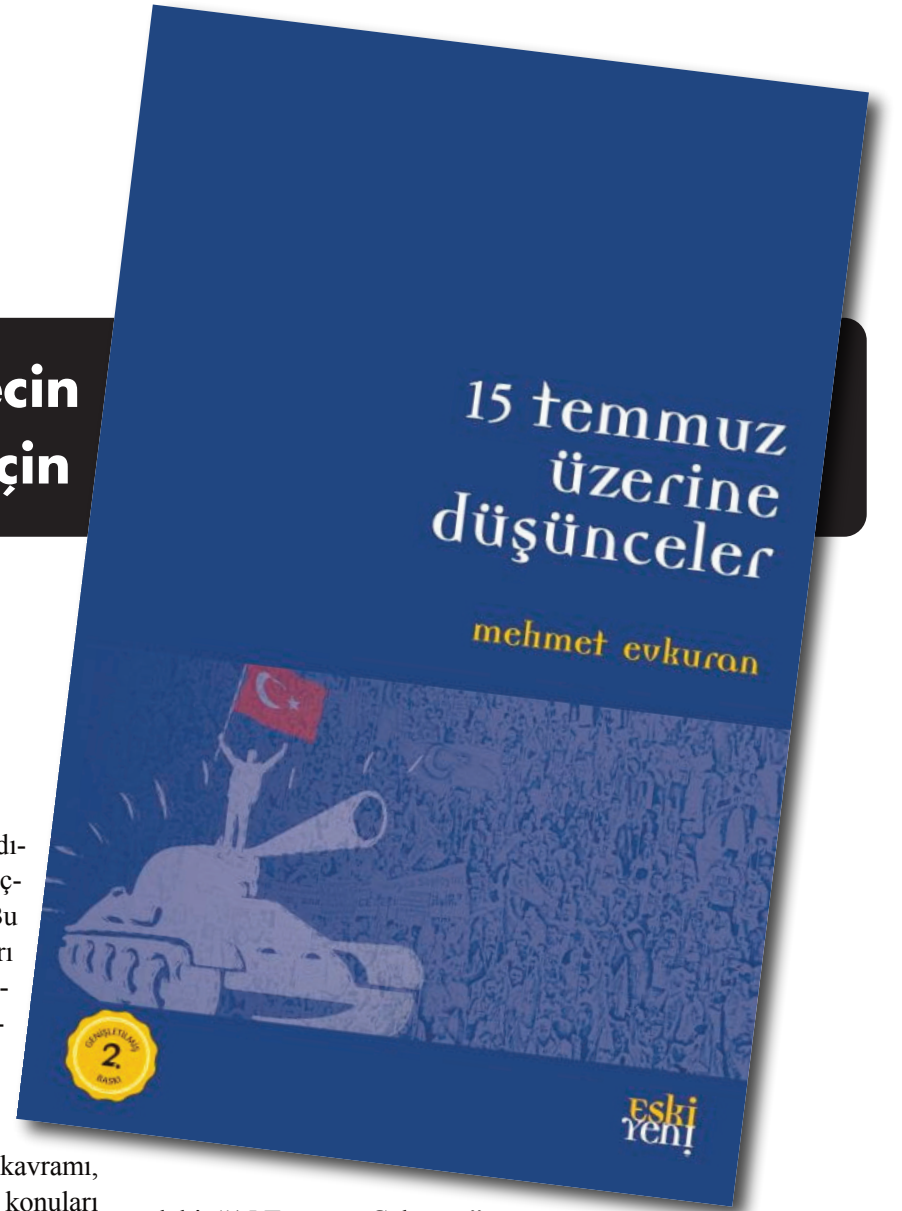
Yaşadığımız sorunları kendimiz dışındaki herkese ve her şeye bağlama alışkanlığımızın 15 Temmuz konusunda da kendisini gösterdiğine işaret eden yazar, içinde yaşadığımız dünyadaki iktidar ilişkilerini ve güç dengelerini de göz ardı etmeyerek içe bakmanın ve özeleştiri yapmanın önemine vurgu yapmaktadır. Öyle ki dış unsurların ne yönde etkili olacağını ve ne düzeyde zarar vereceğini belirleyen şeyin, iç yapı ve özelliklerimiz olduğu düşüncesini önermektedir. Kitabın bakış açısı, kötülükleri lanetlemenin ötesine geçerek düşünüş, inanış ve yaşayış tarzımızda kötülükler yer açan ya da imkân tanıyan eğilimlerin ve kör noktaların açığa çıkarılıp analiz edilmesinin zorunlu olduğu fikrine dayanmaktadır.

Yazar eserinde konunun toplumsal yapımız açısından taşıdığı kritik öneme ve ele alınmış yöntemine dair yaklaşımını şu şekilde belirtmektedir.

Modern toplumsal ve siyasal tarihimizin bu en kritik ve sarsıcı

olayının, uyarıcı/uyandırıcı ve ikaz edici sonuçları bulunmaktadır. Bu nedenle anlama çabaları tüm yoğunluğuyla sürmekte, devlet-toplum-din ilişkileri olmak üzere cemaat, bireysellik, sivil dinî hareketler, güven, İslam ve vatan kavramı, din eğitim ve öğretimi konuları yoğun biçimde tartışılmaktadır. Hemen tüm toplum kesimleri kendi dünya görüşleri ve duyarlılıkları doğrultusunda konuyu anlamaya çalışmaktadır. Ancak herkesten önce ve her şeyden çok dindar-muhafazakâr camianın 15 Temmuz'u çok dikkatli ve sağlıklı bir şekilde değerlendirmesi, kendi din, toplum ve siyaset tasavvurunu gözden geçirmesi, daha kuşatıcı ve gerçeklik değeri yüksek bir anlayış inşa etmesi gerekmektedir.

Yazar, kitapta "15 Temmuz Darbe Girişimi" içinde fiilen görev alan kişilerin yakalanması, yargılanması ve cezalandırılmasının ilgili devlet kurumlarının işi olduğunu belirttikten sonra örgütün İslam retoriğini kullanmış olması münasebetiyle ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini vurguluyor. Bu görevin de akademisyenlere ve diyanet camiasına düştüğünü söylüyor. Çok doğru bir tespitte bulunan yazarın önerisinin yeterince yerine getirilmediğini üzülenek belirtmek isterim. Gerçekten de henüz Türkiye'de kamuoyunun bildiği bü

yük bir "15 Temmuz Çalıştayı" yada bir "15 Temmuz Kongresi"nin gerçekleştirildiğini bilmiyorum.

Evkuran, aşağıda alıntıladığımız paragrafta örgütün anlaşılmasının çok da kolay olmayacağı, üzerinde ciddi ve köklü çalışmalar yapılması gerektiğini ifade ediyor.

FETÖ tarzı, kendi üyelerine bile takkiye uygulayan oldukça esnek yapıların anlaşılması için sağlam bir ilahiyat birikimine ihtiyaç vardır. Bunun yanında dinî kavram ve değerlerin siyasal ve stratejik amaçlar doğrultusunda kullanımını deşifre edecek siyasî ve sosyolojik teorileri de dikkate almak gerekir. Batı'da ve İslam coğrafyasında ortaya çıkan ve kitlesel kurtuluş vaat eden mehdici ve ezoterik hareketlerin tarihinin ve çalışma yöntemlerinin anlaşılması da konunun aydınlatılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Kitabın içeriğini oluşturan bölümler, tematik açıdan birbirini bütünleyen iki bakış açısı altında toplanabilir. İlk olarak 15 Tem-

muz darbe girişiminin faili olan yapılanmanın kurumsal ve kuramsal yapısının beslendiği teolojik anlayışının analizi yapılmaktadır. Ülkemizdeki din toplum ve siyaset ilişkilerindeki sorunlar, batinî ve gnostik zihniyetin kodları ve kendini meşrulaştırma biçimleri, özgürleşme, vatanseverlik ve eğitim gibi alanların yapı tarafından araçsallaştırılması, dinler arası diyalog ve ılımlı İslam projesi konu edilmiştir. İkinci yaklaşımda ise dinî düşüncenin gelişimi, dinî öğütlenme, bireysellik ve cemaatleşme eğilimleri, eğitimin yeniden yapılandırılması üzerinde durulmuştur. Eserde ağırlıklı olarak zihniyet ve yapı analizi yapılmakta ve çözüm önerileri sunulmaktadır.

15 Temmuz Darbe gecesini yaşayan bir akademisyenin kaleminden çıkmış kitabın sokaktaki insanın yorumlardan farklı olacağını tahmin edersiniz. Onun tespitlerinin daha deruni olacağına şüphe yoktur. Bu yüzden kitabı okumanızda fayda var.

Bu kitiapta mücadele dolu bir ömrün seyir hikayesini okuyacaksınız

Dr. Mehmet Barutçu (Hukuk Fakültesi Öğ. Ü.)

Eserin giriş kısmında Rusya'da İslamiyet'in intişarına dair ana hatlarıyla bilgi verilmektedir. Rus Çarlığı imparator ve imparatoriçelerinin kimi zaman baskıcı kimi zaman da hürriyetçi politikalar izleyerek Müslümanlar ile kurdukları ilişkilere; baskıcı dönemde Endülüs'teki Moriskolar gibi Rusya'da da Kriyashin adı verilen gizli Müslümanların ortaya çıktığına yer verilirken hürriyetçi politikaların takip edildiği süreçlerde ise Müslüman Diyanet İşleri Konseyi'nin kurulmasına şahit olunmaktadır. Ticaretle kuvvetli ilişkileri olan Tatarlar tarafından Buhara'daki İslami miras Rusya'ya taşınmış ancak çağın gerekleri doğrultusunda yeniliğe (tecdide) gidilmesi gerektiği şiddetle savunulmuştur. Cedit olarak bilinen bu akım Mercanî ve Gaspıralı İsmail gibi öncülerle Müslümanların eğitimi alanında ciddi bir reforma ihtiyaç duyduklarını savunmuştur. Ceditçiler basın yayın organlarında Müslüman Türkler arasındaki fikir ve kültür birliğini temin etmek ve hilafet merkezi İstanbul'la bağlantıların kuvvetlenmesi için Osmanlıcaya dayanan ortak bir Türkçe kullanmışlardır.

Abdurresit İbrahim 1857'de Batı Sibirya'da dünyaya gelmiş ve çocukluk yıllarında İslami

ilimler tahsili için ailesinin teşvikini almıştır. 93 Harbi'nden Rusya'daki Müslümanlar da etkilenmiştir ve bu dönemde genç bir öğretmen olan İbrahim tutuklanmış ve hapse atılmıştır. Taş medresenin kendisi için bir okul olduğunu ifade etmiş ve bir yıl sonra hapisten çıktığında ilim yolculuğunu daha sağlam adımlarla kat etmek için Medine'ye gitmeye karar vermiştir. Medine İslami ilimler için önemli bir merkez teşkil ettiği gibi buraya gelen Osmanlı devlet adamlarından dolayı İbrahim için ayrıca bir siyaset okuluydu. Medine'de ilmi ve siyasi tecrübelerini arttırdıktan sonra İstanbul'a gelmiş, Sultan Abdulhamid ve Maarif Nazırı Münir Paşa'yla tanışmıştır. Buradaki görüşmelerden sonra anavatanına dönmüş ve Cedit akımı doğrultusunda eğitim faaliyetlerine yoğunlaşmıştır. Kadı lakabını da bu dönemde almış ve Müslüman Diyanet İşleri Konseyi lideri hacca gittiğinde onun yerine vekillik yapmıştır.

Türkiye'deki mevcut araştırmaların aksine eserde Sultan Abdulhamid'ce İbrahim'e Rusya'daki Müslümanları örgütlemesi görevi verildiği Japon kaynaklara istinaden ortaya konulmuştur. 1895'te siyasi faaliyetlerini devam ettirmek için İstanbul'a gelmiştir. Bir ara Stock-

holm'deki sosyalist Ruslarla görüşüp Rusya'daki Müslümanlarının durumunu anlatmış ve yardım istemiştir. Milat ve Ülfet gibi gazeteler ve Şafak Yıldızı gibi kitapçıklarla Rusya Müslümanlarını Türk-İslam birliği ve eğitim alanında aydınlatmaya çalışmıştır. Gazetecilik faaliyetleri sırasında Musa Carullah Bigiyev ve Beyhudi gibi Ceditçilerle birlikteliği olmuştur. Diğer aydınlarla beraber Rusya Müslümanlarının siyasi birliğini kazanmaları için toplantılar yapmış ve özerklik talebini ön plana çıkarmışlardır. Arkadaşı olan Yusuf Akçura'nın aksine o, Türk-İslam sentezini savunmuştur. 1908'de artan baskılardan dolayı Rusya'dan çıkmak zorunda kalmış Orta Asya'daki Türk devletleri, Çin, Japonya ve Hindistan'ı dolaşarak İstanbul'a geçmiştir.

Yolculuk esnasında Tibet'in Budist lideriyle fikir alışverişlerinde bulunmuş, Japonya'da hususen eğitim kurumları üzerinde incelemeler yapmış ve Japon halkının Yamato Ruhuna sahip olduğu müddetçe güneşin doğudan doğacağı tespitinde bulunmuştur. Ayrıca Japonya'da üst düzey birçok askeri ve sivil yetkiliyle görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeleri neticesinde Ja-

ponların İslam'a çok yakın değerlere sahip olduğunu ancak çok evlilik gibi bazı sathi bilgilerle İslam'a karşı önyargılı olduklarına şahit olmuştur. İbrahim'in Japonlara olan yakınlığının bir diğer sebebi de Rusya'ya karşı bir destek bulma ümididir. Nitekim Japon devlet adamları da Rusya ile olan mücadelelerinde İbrahim'le birçok konuda fikir alışverişinde bulunmuştur.

İbrahim seyahatine dair değerlendirmelerini İstanbul, Kazan ve Japonya'daki birçok gazete ve dergide paylaşmıştır. Hindistan'daki ve Çin'deki Müslümanların durumunu ve Osmanlıya olan bağlılıklarını görmüş ancak Osmanlı'nın burarlarda siyasi bir örgütlenme temin edememesine hayıflanmıştır.

Teşlikat-ı Mahsusa üyesi olarak Trablusgarb ve Balkan harplerinde görev almıştır. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanlarca esir alınan Tatar Müslümanlarını cihat için teşvik ederek Ruslara karşı mücadele

etmelerini sağlamıştır.

1934'te Japonya'ya yerleşerek ömrünün sonuna kadar burada kalmıştır. Bu süreç içerisinde basın yayın faaliyetlerine devam etmiş, dernekler kurmuş ve Japonya'da Tokyo Camisi'nin açılmasına ve İslamiyet'in resmi olarak tanınmasını sağlamıştır.

Bunlar dışında eserin okuyucusu Akif'in Süleymaniye Kürsüsü'nde Japonya'ya dair verdiği bilgilerde İbrahim'in etkisini, Enver Paşa'nın Ruslara karşı yaptığı Basmacı Harekatı Mücadelesini, Zeki Veled-i Toğan'ın ve Ağaoğlu Ahmet'in bazı hatıralarını, Japonya'nın Şehzade Abdülkerim'i Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti'nin başına geçirme çabalarını, Kuran'ı Kerim'in Japoncaya tercüme girişimlerine dair birçok ilgi çekici konuyla karşılaşacaktır. Hususen 80'li ve 90'lı yıllarda Türkiye'de bulunan Japon araştırmacı Hisao Komatsu tarafından çalışmanın kaleme alınması eseri daha önemli kılmaktadır.

“OSMANLI TARİH YAZICILIĞINDA FARS ETKİSİ -ŞEHNÂMECİLİK KURUMU ÖZELİNDE-” KİTABINA DAİR KISA BİR İNCELEME

Merve Nida Öztürk
Yeni Türk Edebiyatı Uzmanı

Yazar Nizam İzzettin, 1963 yılında Irak'ın Kerkük şehrinde doğdu. Lisans eğitiminden sonra Türkiye'de öğrenime başlayan yazarımız 2018 yılında Gaziantep Üniversitesinde İslâmî Bilimler Bölümü Kalam alanında Yüksek Lisans, 2023 yılında Ankara Üniversitesi İslâm Tarihi alanında doktora eğitimini tamamlamıştır. Lisans dönemine kadar eğitim dili Arapça olan yazar, Farsçayı senelerce kaldığı İran'da öğrenmiş, bu dillerin yanı sıra Osmanlı Türkçesini de iyi derecede bilmektedir.

Yazar, eserin ortaya çıkış hikâyesini konuşmamız esnasında şöyle anlattı: “Bu eser aslında tarihçi Prof. Dr. Abdülkadir Özcan'ın bir temennisi olarak ortaya çıktı, tez danışmanım Prof. Dr. Eyüp Baş doktora tezini Osmanlı Türklerinde Arapça Tarih Yazıcılığı konusu ile oluşturduktan sonra Abdülkadir hocamız kendisine “Keşke birisi de Osmanlı'da Farsça tarih yazıcılığını çalışsa bu iş tamamlanırdı.” demiş. Eyüp hocamız da bu temenniye bana teklif etti ve çalışma böylece başlamış oldu.”

Eser, 2023 yılında oluşturulmuş akademik bir kitaptır. Giriş, iki bölüm ve sonuç kısımlarından oluşmaktadır. Her bölümün kendi içinde alt başlıkları vardır. Yazar, İran tarih bilgi birikimine dayanarak kapsamlı ve takdire şayan çok yönlü bir araştırma yaparak İran'ın tarihini dergilerden elde ettiği çok sayıda

kaynağı inceledikten sonra okuyucularıyla buluşturmuştur.

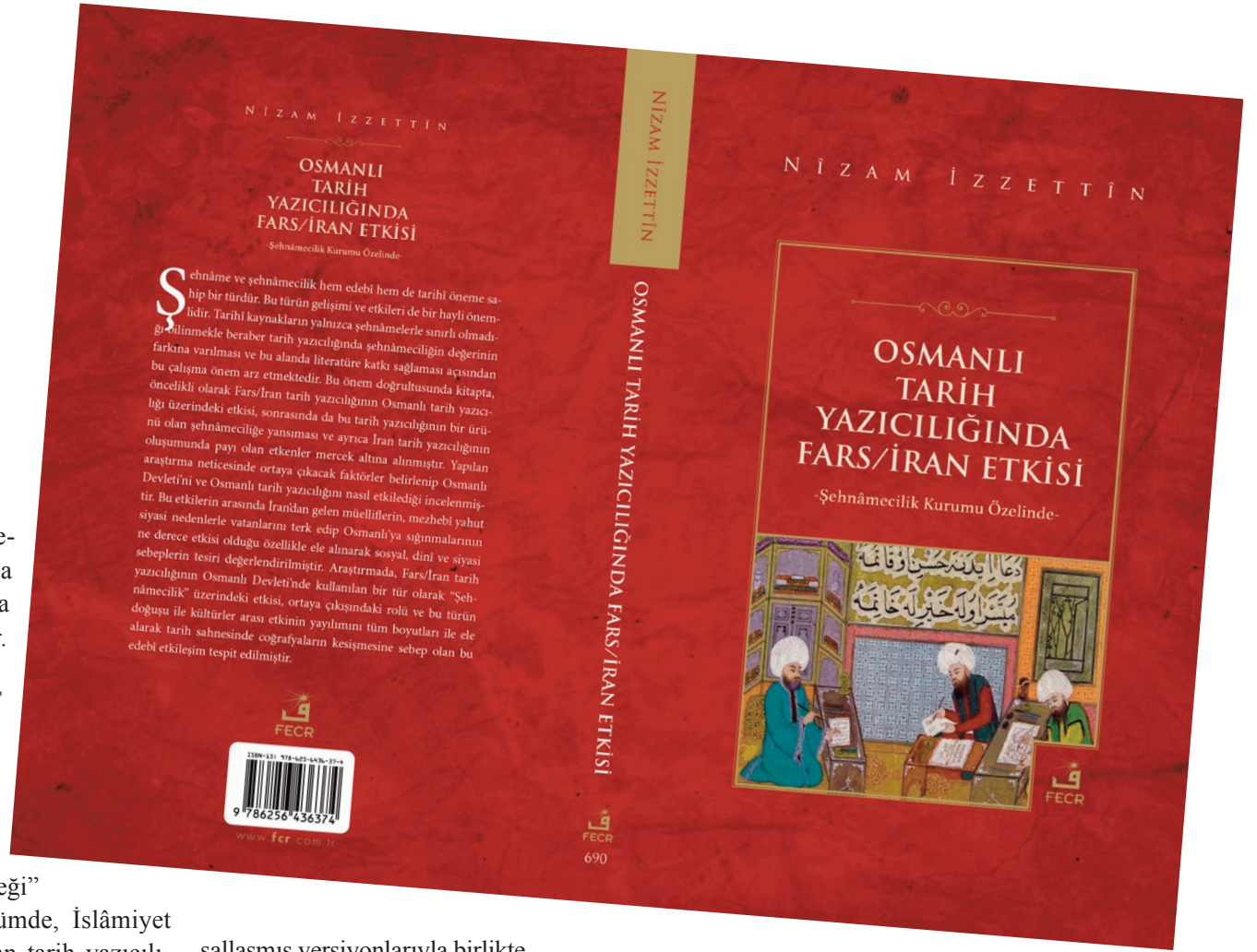
Y a z a r , “Fars/İran Tarih Yazıcılığının Oluşum ve Gelişim Sürecinde Şehnâmecilik Geleneği”

isimli ilk bölümde, İslâmiyet öncesi Fars/İran tarih yazıcılığıyla başlayan ve İran tarihinde önemli bir yere sahip olan hudâynâmelerin ortaya çıkış nedenlerinin arkasındaki ruhu inceleyerek önemli kanaatlere varmıştır. Hudâynâmelerin nasıl şehnâmeye dönüştüklerini, İran tarihinin kökleri ile kaynaklarının genel olarak İslâm tarihine yansımalarını ve derinlere sızma sürecini ele almış, çağlarca tırmanarak ilerleyen çok yönlü tarih yazımına etkisini göstermiştir.

Bu çalışmada İbnü'l-Mukaffa'nın İran ve Türk tarihi üzerine çevirmiş olduğu eserlerin etkisi hakkında değerli bilgiler verilmiş, İbnü'l-Mukaffa ve diğer tercümanlar ile İslâm tarihçilerinin eserleri üzerinde bıraktıkları etkiler ele alınmıştır.

Ayrıca İran'ın efsaneleşen tarihî şahsiyetlerini konu eden şehnâme türündeki eserler, İslâmiyet'ten önceki dönemlerde Fars şairleri arasında dilden dile dolaşmış ve Mecusi muhitler arasında da benzer hikâyelerin kut

Şehnâme ve şehnâmecilik hem edebî hem de tarihi öneme sahip bir türdür. Bu türün gelişimi ve etkileri de bir hayli önemlidir. Tarihi kaynakların yalnızca şehnâmelerle sınırlı olmamasıyla beraber tarih yazıcılığında şehnâmeciliğin değerinin farkına varılması ve bu alanda literatüre katkı sağlaması açısından bu çalışma önem arz etmektedir. Bu önem doğrultusunda kitapta, öncelikli olarak Fars/İran tarih yazıcılığının Osmanlı tarih yazıcılığı üzerindeki etkisi, sonrasında da bu tarih yazıcılığının bir ürünü olan şehnâmeciliğe yansımaları ve ayrıca İran tarih yazıcılığının oluşumunda payı olan etkenler mercek altına alınmıştır. Yapılan araştırma neticesinde ortaya çıkacak faktörler belirten Osmanlı Devleti'ni ve Osmanlı tarih yazıcılığını nasıl etkilediği incelenmiştir. Bu etkilerin arasında İran'dan gelen müelliflerin, mezhebî yahut siyasi nedenlerle vatanlarını terk edip Osmanlı'ya sığınmalarının ne derece etkili olduğu özellikle ele alınarak sosyal, dinî ve siyasi sebeplerin tesiri değerlendirilmiştir. Araştırmada, Fars/İran tarih yazıcılığının Osmanlı Devleti'nde kullanılan bir tür olarak “Şehnâmecilik” üzerindeki etkisi, ortaya çıkışındaki rolü ve bu türün doğuşu ile kültürler arası etkinin yayılımını tüm boyutları ile ele alarak tarih sahnesinde coğrafyaların kesişmesine sebep olan bu edebî etkileşim tespit edilmiştir.

sallaşmış versiyonlarıyla birlikte yazılan bazı belgeler aracılığıyla muhafaza edilmiştir. Bu kaynakları millî servet mahiyetinde gören Sâmânî hükümdarı Ebû Mansûr Abdurazzak, onların bir metin hâline getirilmesi için ilk adımı atar. Bu hareketin fiili adımı ise Ebû Mansûr el-Muammiri ile atılır. Onu ilk manzum şehnâme yazma görevini alan Dakîkî takip eder. Firdevsî ile de zirve yapan şehnâme geleneği zamanla edebiyat ve tarih alanlarında müstakil bir tür hâline gelir. Bu vesile ile Farsça gelişir, İslâm dünyasında Arapçadan sonra gelmeye başlar. Anadolu'da, Selçuklular'da, ardından Osmanlı'da -özellikle Kanûnî Sultan Süleyman döneminde- her yönüyle şehnâmeciliğe sahip çıkmış ve şehnâmecilik bir kuruma dönüştürülmüştür. Kanûnî, kurumun aktifliğini en iyi şekilde koruması için hattât, nakkâş, musavvir ve mücellit gibi alanlarında uzmanlaşan sanatçıları da tahsis etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin ihtişamlı yükselişleriyle birlikte şehnâmeciler de bu büyük devlet içerisinde farklı kültürlerin bir arada yaşamasına yardımcı olacak önemli bir noktada yerlerini almışlardır.

Yazar, şehnâmecilik kurumunda görevlendirilen şehnâmecilerin hayatını ve eserlerini ikinci bölümde incelemiştir. Eser, bu yönde önemli bilgiler vererek araştırmacı ve okuyucular için muğlak konulara açıklık getirmiş, çok sayıda Farsça, Osmanlıca ve hatta bu yönde yazılan İngilizce kaynaklardan istifade ederek önemli bilgi ve belgeler sunmuştur.

Eserde bize aktarılan bilgilere göre şehnâmelerde kullanılan dilin umumiyetle Farsça olduğu, buna rağmen şehnâmecilerin yüksek edebiyat yeteneğine sahip olan, iyi derecede Farsça ve Türkçe bilen, Osmanlı Devleti'nin hassasiyetlerinin farkında olan çoğunlukla Türk asıllılardan seçildiği belirtilmiştir. Şehn

mecilik için yalnızca Türkler'e aittir demek gerçeklerden ne kadar uzaksa, bunların hepsi Fars/İran medeniyetinin bir ürünüdür demek de hakikatten bir o kadar uzaktır. Çalışmada bahsedilen gerçekliklere aykırı yaklaşımlardan arınarak konunun ilmî perspektifte detaylı olarak ele alındığını görmekteyiz.

Son olarak şehnâmede bulunan ve kitabın sonuna eklenen minyatürlerden bahsedecek olursak, ‘minyatür sanatı’ şehnâmecilerin eserlerinde kullandıkları süsleme şekillerinden biri olmuştur ve tarih, sanat ve sosyolojide idari ve siyasi açıdan önemli bir kaynak sayılmaktadır. Minyatürler, modern çağdaki tarihçilerin, araştırmacıların belirli bir dönemde hâkim olan gelenek, görenek ve yaşam tarzını incelemelerine imkan tanırken Osmanlı dönemi kültürel ve edebî mirasının görsel içeriğini biçimsel olarak zenginleştirmiş ve araştırmacılar için zengin bir materyal sağlamıştır.

Türkiyede nüfusun % 86'sı şehirlerde yaşıyor. Lakin şehir üzerine ne kadar az düşünüyoruz. Yaşadığımız problemlerin şehir ile ilgisi aklımızın ucuna bile gelmiyor. Yani hem ağlıyor hem de gidiyoruz

Şehirde yaşıyoruz. Lakin şehir ve şehirlilik üzerine hiç düşünmüyoruz.

Tolga Ceyhan
(Siyasal Bilgiler İktisat Bl. Öğr.)

Osman Kayaer imzalı, “şehre dair yazılar” isimli kitap, Hertaraf Yayınları'nın ilk eseri olarak Aralık 2022'de neşedilmiş. Neşredilmiş diyorum çünkü kitap basılı değil. PDF olarak yayınlanmış. Dost çevrelere ve arkadaş gruplarına gönderilmiş. Ben de telefonuma gelen pdf kitabı bilgisayarıma yükleyerek oradan okudum. Bu durumdan hareket ile kitabın çok az sayıda kişiye ulaştığını sanmayın sakın. Başta yazarın telefonunda bulunan WhatsApp gruplarını ve Hertaraf Web yayınlarının binlerce takipçisini düşünecek olursanız kitabın ulaştığı kişi sayısının onbinlere ulaştığını tahmin edebilirsiniz.

Yazarın da önsözde belirttiği üzere kitap, sadece şehre dair yazılardan oluşmuyor. 2018 ile 2022 tarihleri arasında yazarın zihnini meşgul eden pek çok konuda yazı var kitapta. Köşe yazısı formatında kaleme alınan yazılar aslında her birisi müstakil bir konuyu anlatıyor. Lakin yine de kitabın tamamını okuduğunuzda bu konuların bir bütünün parçası olduğunu anlıyorsunuz. Benim kitabın en hoşuma giden yanlarından biri de her bir yazının okuyucuya mutlaka bir fikir öneriyor olmasıdır. Siz ister bu fikri beğenir isterseniz beğenmezsiniz ancak ken-

dinizi hiçbir iddiası olmayan bir yazı ile vakit öldürmüş hissetmezsiniz.

Kitabın ismini aldığı şehre dair yazılar, 15 yıla yakın bir zaman belediyeçilik yapmış birinin bu süreçte bizzat karşılaştığı problemler üzerine kaleme alınmıştır. Yine yazarın ön sözde ifade ettiği üzere şehre dair yazıların temel temasını “İslam ve Şehir” mevzuu oluşturmaktadır.

Kitapta benim dikkatimi çeken iki önemli husus var. İlki yazarın ifadesiyle “Kur'an'ı şehre okumak ve Müslümanlığı şehirden okumak” biçimindeki yaklaşımdır. İkincisi ise İslam şehir nazariyesinin Hz. İbrahim'in Kabe'nin duvarlarını yükseltirken yapmış olduğu duaya istinat ettirmesidir. Teferruatını kitaptan okumanıza bırakarak şu kadarını söyleyeyim. Yazar İslam şehir nazariyesini güvenlik, rızık ve riyaset esasları üzerine inşa edildiğini söylemektedir.

Giriş kısmında da söylediğimiz gibi kitapta pek çok konu yer alıyor. Hatta içindekilere bakanlar, kitabın ismi “şehre dair yazılar” lakin içerisinde şehir dışında pek çok yazı bulunmakta demektir. Yazar bu soruyla karşılaşacağını bildiği için şöyle bir savunma yapmaktadır. Evet kitapta ilk bakışta şehirle ilgisi

yok gibi gözüken yazılar var. Lakin bu yazılar şehirde yaşayan insanların problemleri ile ilgili yazılardır. İçinde insanın bulunmadığı bir şehir olmayacağına göre şehri şehirden ayırmak mümkün değildir demektir.

Kitabın en önemli özelliklerinden birisi de içindeki fikirlerin muşahhas hadiseler üzerine bina edilmesidir. Yani kitap, sırf nazari yazılardan oluşmuyor. Eğer böyle olsaydı pek çok insan anlatılanları kavramakta zorlanabilirdi. Yazar, mevcut bir problemden hareket ederek fikirlerini serdetmekte ve tutarlı nazariyeler oluşturmak suretiyle söyleyeceklerini açık seçik ifade etmektedir.

Kitapla ilgili sizin de yapacağınız tenkitler elbette olacaktır. Benim ilk elden yaptığım tenkit yazıların kısa oluşudur. Aslında kitapta işlenen konuların her birisi uzun ve çetrefilli mevzular olmasına rağmen iki üç sayfada bitiveriyor. Her ne kadar yazar, merakımı bu süre zarfında anlatıyor olsa da siz daha mevzuya yeni adapte olmuşken birdenbire sonuçla baş başa kalıveriyorsunuz. Halbuki meselelerin zihinlerde daha açık seçik

ve berrak hale gelmesi için biraz daha teferruatlı yazmak mümkündür.

Yazar kitaptaki sıralamayı yaparken konularına göre bir tasnif gözetmemiş sadece yazılış sırasına göre dizmiştir. Bu yüzden zihniniz bir o tarafa bir bu tarafa gitmektedir. Bu durum bir bakıma zihin dağınıklığına sebep olabilir diye değerlendirilirken başka bir zaviyeden de zihnin zinde kalmasını ve uzun süre bir mevzu etrafında kalmak suretiyle uyuşmasına fırsat vermemek biçiminde değerlendirilebilir.

Kitabın en önemli özelliklerinden birisi de mevcut halin yani Modern Türkiye şehirciliğinin tenkidini yapıyor olmasıdır. Pek çoğumuz mevcut olumsuzlukları tenkit ederken meselenin aslına hiç bakmıyoruz. Kayaer, problem olarak gördüğü ve üzerinde düşünmemizi sağlamak için kaleme aldığı yazılarda bu eksliğimize parmak basarak bizi

görünenin ötesini düşünmeye teşvik ediyor. Mesela son yıllarda yaşamaya başladığımız ailevi problemlerin meskenler ile ilgisine hemen hemen hiç kimse vurgu yapmıyor. Halbuki Kayaer, aileyi savunduğunu söyleyenlerin bile bizi meskenlerimizin bu hale getirdiğinin farkında olmadığını gösteriyor.

Kitapta Mesnevi kıssalarından istifade edilmek suretiyle şehirde yaşanan insani problemlere ışık tutulmasından bahsetmemek eksiklik olur. Bu bağlamda bir öküzen maskarası olmak, eşeği Yusuf zannetmek gibi başlıklardan söz etmek iyi olur.

Ezcümle Osman Kayaer'in kaleminden çıkmış “Şehre Dair Yazılar” şehir merkezli bir hayatın ancak İslam ile mümkün olacağını ve bugün yaşamakta olduğumuz pek çok problemin çözümünün de İslam'ın şehre okunması ile mümkün olacağını söylemektedir.

VEFATININ KIRKINCI YILINDA NECİP FAZIL KISAKÜREK

ASBÜ ile Türkiye Yazarlar Birliği “Vefatının 40. Yılında Necip Fazıl Kısakürek” isimli iki oturumlu bir program düzenledi. Programın birinci bölümünde üstadın fikirleri ve şiiri konuşuldu. İkinci bölümde ise üç öğrenci üstadın üç kitabının tanıtım ve kritiğini yaptılar. Kütüphane daire başkanlığı programda üstadın kitaplarının sergisini açtı.

ASBÜ ile Türkiye Yazarlar Birliği işbirliğinde düzenlenen “Vefatının 40. Yılında Necip Fazıl Kısakürek’i Hatırlamak” isimli panelde merhum yazar ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek anıldı.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ) ile Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) “Vefatının 40. Yılında Necip Fazıl Kısakürek’i Hatırlamak” isimli panel düzenledi. ASBÜ Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, ASBÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ali Osman Kurt ve TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan’ın da katıldığı panelde, merhum yazar ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek anıldı.

Vefatının 40. Yılında Necip Fazıl Kısakürek isimli panelin açılış konuşmaları Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan tarafından yapıldı. Rektör Musa Kazım Arıcan açılış konuşmasında Necip Fazıl Kısakürek’in felsefi yönünün şairliğinin gölgesinde kaldığını aktararak, Abdülhakim Arvâsî ile tanıştıktan sonra Necip Fazıl Kısakürek’in felsefe ve bilime bakış açısının değiştiğini söyledi.

Şiir ve fikir içindedir

Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan da, Necip Fazıl’ın edebiyat ve düşünce dünyasında büyük etkiler bıraktığını vurgulayarak sözlerine

şöyle devam etti: “Şiir ve fikir içindedir. Birçok yazar hem fikir hem de şiirle ilgilenir. Necip Fazıl Kısakürek hem şiir hem de fikir dünyasında önemli bir yere sahiptir. Necip Fazıl 1033 yılında Abdülhakim Arvâsî ile tanışır ve fikir hayatında büyük değişiklikler olur. Yazarlar Birliği’nin geleneklerinden biri olan Necip Fazıl’ı anma programını ilk olarak Necip Fazıl’ın ölümünden 1 yıl sonra Mehmet Akif İnan’la anmıştık.”

Mehmet Doğan, “Necip Fazıl’ı unutmamalı, unutturmamalıyız. Şair kişiliğini görmezden gelmeden şiirlerini okumalı ve okutmalıyız” dedi.

Felsefe Gayretin İsmioir

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan açılış konuşmasında Abdülhakim Arvâsî ile Necip Fazıl Kısakürek arasındaki diyalektiği anlatan bir sempozyum düzenlenebileceğini kaydederek, “Necip Fazıl’ın çok bilinmeyen felsefi kişiliğinden söz etmek istiyorum. Felsefe bölümünde okuyan Necip Fazıl kendi tabiriyle bohem hayatı nedeniyle eğitimi tamamlamıyor. “Felsefe ve Hakikat” adlı yazısında bahsettiği üzere, ‘Felsefe deyince gözümün önüne şöyle bir manzara gelir: Feza büyüklüğünde bir çuval. Çuval, yalnız bir tanesi sağlam, gerisi çürük cevizlerle dolu. İşte felsefe, bu çuvala her defa elini sokup o sağlam cevizi boş yere aramak gayretinin is-

midir.’ yazısıyla örnek vermek istiyorum. Felsefe doğruyu bulma değil her defasında yanlış yakalama adettir diyor üstad” dedi.

Sempozyum, açılış konuşmaları sonrasında Prof. Dr. Turan Karataş oturum başkanlığında yürütülen “Necip Fazıl Kısakürek’in Fikri Oluşumu ve Şiiri Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı ilk oturumunda Dr. Necmettin Türinay, Yusuf Turan Günaydın ve Prof. Dr. Mustafa Kurt konuşmacı olarak yer aldı. Sempozyumun Tolga Aydın oturum başkanlığında yürütülen “Bugünün Gençleri Necip Fazıl Kısakürek’in Kitaplarından Ne Anlıyor?” isimli ikinci ve son oturumunda ise Sudenur Cevizci, Elif Şener ve Alperen Karışmaz konuşmacı olarak yer aldı.

Necip Fazıl, İbrahim Aşkinin Tasavvufi yönünden etkilenmiştir.

Necip Fazıl Kısakürek’in Fikri Oluşumu ve Şiiri Üzerine Bir Değerlendirme adlı oturumda konuşan Yusuf Turan Günaydın Necip Fazıl’ın ilk tasavvufi fikirlerini almış olduğu İbrahim Aşki’den bahsederek sözlerine şöyle devam etmiştir: “Edebi çevrelerde Necip Fazıl Kısakürek’in Bahriye Mektebi’nde edebiyat hocası ve onu tasavvuf edebiyatıyla tanıştıran kişi olarak bilinen İbrahim Aşki Tanık, hem Batı hem de Doğu kültürüne hakkıyla vakıf olan bir şahsiyettir. İngilizcenin yanı sıra Arapça ve

Farsçayı bu dillerde yazılmış edebî-dinî metinleri tahlil edebilecek derecede iyi bilmektedir. Uzun yıllar öğretmenlik yapmasından dolayı eserleri genellikle eğitim içerikli olsa da Fuzulî Hakkında Bir İki Söz adlı risalesi, Divan şiirinin önemli isimlerinden Fuzulî ve onun sufi yönü hakkında bilgiler vermektedir.”

Necip Fazıl Kısakürek’in İbrahim Aşki ile olan bağlantısının çok bilinmemesine değinen Yusuf Turan Günaydın tasavvuf yönünün Necip Fazıl’ın İbrahim Aşki ile geliştiğini söyledi. İbrahim Aşki’nin tasavvufi yönüne dikkat çeken Yusuf Turan Günaydın eserlerinin eğitici kitap niteliğinde olduğunu söylerken tercüme de yaptığını söyledi. Yusuf Turan Günaydın, “Abdülhakim Arvasi’den önce Necip Fazıl Kısakürek İbrahim Aşki’den etkilenmiştir. Tasavvufi yönden etkilenen Necip Fazıl Kısakürek Abdülhakim Arvasi ve İbrahim Aşki’den farklı yönlerde etkilenmiştir. İbrahim Aşki ile Necip Fazıl arasında öğretmen, öğrenci ilişkisi vardır.” diye konuştu.

Necip Fazıl Şiirden Vazgeçmemiştir

Dr. Necmettin Türinay konuşmasında Necip Fazıl Kısakürek’in şair yönünü vurgulayarak konuşmasına şöyle devam etti: “Necip Fazıl Kısakürek yaşlılığında da şiir yazmaya devam etmiştir. Söyleyemediklerinin olduğunu yazarak ömrünün sonuna

kadar şiir yazmak istemiştir. Bu istek çoğu şairde yaşlanınca kesilmiştir.

Necmettin Türinay, “Üstadı tanımak, anmak, onunla geçirilmiş vakitleri hatırlamak işte böyle bir şey. Yani Necip Fazıl’ı yazılmış eserleri ile okumak ne kadar güzelse, onu yakından tanımışların hatıralarından dinlemek de ayrı bir zevk. Bu yüzden olmalı ki, aynı toplantıya iştirak bende de benzer duygular uandırıyor ve niçin geçirilmiş güzel günler böyle hep şifahi kalıyor; yazıya, kitaba, hatıraya dönüştürülüyor diye de ayrı bir hüznü duyuyorum. Dolayısıyla üstadın yanında yıllarını geçirmiş, onun çeşmelerinden kana kana sular içmiş, daha doğrusu da üslûp ve âdap edinmiş yakınlarına bir sitemimizi iletelim: Edebi bir eser sırf fikirden, didaktik nasihatten ibaret değildir. O aynı zamanda, sanatkarın üslûbuyla da birleşerek estetik bir hüviyete bürünüyor. Dolayısıyla üstadın nakledilen jestler, mimikler, fıkra ve menkıbeler onun şahsiyetiyle birleştiği, üslûbuyla boyandığı takdirde asıl anlamına kavuşur. Öyle sanırım ki üstadın bu yanı, yayınlanmış yüz cilt eseri kadar önemlidir, şeklinde konuştu. Necip Fazıl’ın şiirlerinde tasavvufun olduğunu vurgulayan Necmettin Türinay, Abdülhakim Arvasi’ye Necip Fazıl’ın yaklaşmasının ana nedeninin içindeki boşluk duygusu olduğunu belirterek Necip Fazıl’ın Gurbet şiirini okudu.

Necip Fazıl Kısakürek'in hapishane yazıları sizi bekliyor

Elif Şener (Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.)

Cinnet Mustatili, Necip Fazıl Kısakürek'in hapis yıllarını anlattığı eseridir. Mustatili dikkörtgen anlamına gelmekte olup hapishane hücrelerini betimlediği düşünülebilir. Yazar, daha kitabın başında, kalacağı hapishanenin, önceden tımarhane olduğunu belirterek işin vahametine vurgu yapar. Necip Fazıl'ın, kitabına "Cinnet Mustatili" ismini vermesinin nedeni, sadece kırk gün tutulan günlükte anlattıklarıyla kolayca kavranabilir. 17 Aralık sabahında şöyle kaleme almıştır. "Bana kalırsa zindan adamının en acıklı anı sabahleyindir. Gözlerini açar açmaz idrak ettiğin an. Eşya ve hadiseleri yerli yerine koymak için biraz zahmet çeken şuuru, hemen kıvamını buluyor ve şu sözü söylüyor. "Uyandın! Hapishanedesin! Daha 9 ay, 7 günün var! Unutmak istiyorsan tekrar uyu!"

Bu bölümün devamında, yaşadığı halin, ana prensiplerinden olan ruhçulukla bağlantısı da bulunur. "Öyle ya; hapsedilen, edilebilen maddemizdir, ruhumuz değil ki... Burada maddemiz ile beraber ıstırap çeken ruhumuz, vücudumuza taallukundan, ona mahkûmiyetinden çekiyor bu acıyı... Fakat uyku basınca, ruh da basıp gidiyor. Sen burada istediğin kadar pinekle; o ne kilit dinliyor ne duvar ne zincir... Bir de uyanınca: Eyvah; maddenin bütün sefaleti ve onun üstünde tükenmeye memur ruhun bütün acısı meydana çıkıyor."

Metnin devamında Mevlana'nın "Sarayda gece... herkes uykuda... kimsenin nimetten haberi yok... Zindanda gece... herkes uykuda. Kimsenin mihnetten haberi yok..." sözlerine yer verdiği görülür. Mevlana'nın saadette de felâkette de kimsenin hiçbir şeyden haberi yok sözleri ne kadar uygun kitabı tanımlamak için...

Eserde, "bana hapishane kapısının tam beşinci defa açılışı" diyerek, önceki mahkûmiyetlerine de yer verildiği görülür. İlki 1943'de hapse girdiğini belirterek, tutuklanma sebebinin askerken yazdığı siyasi bir yazı olduğunu ve hapsinin yalnızca bir gün sürdüğünü belirtir. İkincisi 1947'de "Türklüğe Hakaret" davası adı altındadır. Bu durum kitapta "Şu, defalarca beraat edip, Temyizin bozulması üzerine mahkûm olduğum ve Af Kanunu ile kurtulduğum dava... Onun ilk safhası" ifadeleriyle anlatılır. 1950'de üçüncü kez tutuklanan Necip Fazıl, kitabında, bir yazı bahanesiyle tutuklandığını, bunun ikinci tutuklanmasındaki davanın temyize bozdurulur bozdurulmaz, hapishanede ikametinin sağlandığı iş olduğunu söyler. 1951'deki dördüncü tutuklanışını, bugünkü mahkûmiyetinin tutukluk devri olarak tanımlar. Kitapta okuduğumuz beşinci tutuklanış da 1951'deki mahkûmiyetinin infazı olarak anlatılır. Cinnet Mustatili, bu beşinci tutuklanışın hikayesidir.

İlk kez 1953 yılında yayınlanan bu kitap, beş bölümden oluşmaktadır. Her bölüm, Necip Fazıl'ın düşünsel yolculuğunda yeni bir adımı temsil eder. Ateşe Doğru bölümünde anlatılan İstanbul'da geçtiği belirtilen Kırk Günlük Hapishane Yevmiyesi kitabın ilk bölümüdür. Günlük şeklinde kaleme alınan bu ilk bölüm 12 Aralık 1952'de başlayarak, 20 Ocak tarihinde sonlanır. İkinci bölüm, Ateşin Kenarı adlı Malatya'da geçen bölümdür. Üçüncü bölüm ise, Ateşin Merkezi olarak belirtilen Ankara adlı bölümdür. Her bölümde Cinnet Mustatili'ne bir adım daha yaklaşır Necip Fazıl...

Kitabın içeriği hakkında dikkatimi çeken unsurlar şu şekildedir:

İlki daha metnin başındayken hapishaneyi nasıl tanımladığı üzerinedir: "İçinde unutulmuş insanların hayatları gezen bir orta çağ kalesi..." Buradan Necip Fazıl'ın yaşadığı korku ve kaygı doğrultusunda fiziksel ve sosyomekânsal verileri, genellikle karamsar bir üslupla yorumladığını düşünebiliriz. Metinde Asri Malatya Cezaevi'nden bahsederken "Size, mühendisvâri, zindanı çepeçevre, dışından ve içinden planlaştırarak anlatamayacağım; beni ruh hâlimin yolundan ve adım adım gözüme çarpan şeylerden takip ediniz!" der. Necip Fazıl'ın cezaevi günçesine verdiği Cinnet Mustatili başlığı, bu bağlamda karanlık bir ruhsal deneyimle ifade etmekle beraber karanlık bir deneyime form ve mekân kazandırma girişimi olarak da okunabilir.

Sanatını, fikir ve idealleriyle birlikte yürüten birçok şair gibi o da hapse girmiştir. Cinnet Mustatili hapishanedeki anılarını ve bir dönem orada tuttuğu günlüğünü içermektedir. Eserden, hâpiste olduğu süre boyunca metinler yazdığını ve şiir kitabının bir kısmını burada oluşturduğunu öğreniyoruz. Sadece yeni metinler yazmamış, önceki yazdıkları üstünde de yeniden düşünmüştür. Şiirlerinde çokça değişiklik yaptığı bilinen Necip Fazıl'ın, 8 Ocak 1953 tarihli notlarında buna yer verdiğini gördüm. "Burada şiir kitabımı derlemeye başladım. Ta 1923'ten beri yazdığım şiirleri topluyorum. İçlerinde bugünkü ruh kıvamına

göre bana mayhoş gelen ne varsa düzeltiyor, olmazsa büsbütün fırlatıp atıyorum" söylemiyle karşılaşıyoruz. Şairlerin şiirlerinde değişiklik yapması normal bir durumdur ancak Necip Fazıl'da bu değiştirmeler daha fazladır. Sadece hâpisteyken değil edebiyat hayatının birçok döneminde kendi şiirlerini gözden geçirmiştir diyebiliriz.

Necip Fazıl Kısakürek'in Cinnet Mustatili eserinin, düşünce dünyasına katkı vermek ve derin felsefi sorulara cevap aramak isteyen herkesin okuması gerektiği kanaatindeyim. Metine dikkatimi çeken kısımların özellikle yalnızlık kavramı üzerine olduğunu belirtmeliyim. Necip Fazıl, her ne kadar gelgitler yaşasa da güçlü bir inanca sahip biri olarak zorlandığı durumlar ile nasıl başa çıkabileceğini biliyor. Kur'an-ı Kerim'e soru sorduğu bu bölümdeki manevi yoğunluk ve tam umutsuzluğa kapılmışken hapishanenin yanı başındaki ilkokuldan gelen çocuk sesleri, bana, bir ağacın kesil

dikten sonra ufak bir yerden yeyeren kök sürgününü hatırlattı...

Kitabı okurken, kendimi de sorumlu hissettiğim bir bölüme bitirmek istiyorum.

"Gençler, hakiki gençler!.. Bu adam yolunuza fedadır. Eğer yetişmenizde; çeyrek asırdır zift çektikleri, zulmet sıvadıkları ruhunuzun nesçelerini aralayıp mukaddes kıvılcımın girmesine yol hazırlama işinde de küçük bir emeğim varsa, bunu ebediyet tapusu kadar kıymetli sayarım. Bu adam yolunuza fedadır ve siz mevcut oldukça bu topraklarda yaşanmaya değer bir hayat açılmasına ümitli bakılabilir. Gerisi hep kolay, hep basit. Hapis, işkence, ölüm, açlık, sefalet, hakaret, hepsine dayanılabilir."

Bu eserin, Üstad'ın mücadelesinin ne denli hakiki olduğunu kavrama ve çileli yolculuğunun her safhasını o döneme giderek kendi içimizde derin analizler yapma ve istifade edebilme fırsatı verdiğini düşünüyorum.

Suriye Meselesini anlamak isteyenler için iyi bir kaynak

Faruk Arslan
(Tarih Öğretmeni)

Nevin Balta'nın, Ayıntâp-Halep-Şam Üçgeninde Son Fedailer, isimli kitabı, üç bölümden meydana geliyor. Birinci Bölüm: Batılı Ülkelerin Rekabet Sahası İçindeki Güney Cephesi. İkinci Bölüm: Ayıntâp Savunması. Üçüncü Bölüm: Heyet-i Merkeziye'nin Kuruluş ve Çalışmaları.

Ayıntâp-Halep-Şam Üçgeninde Son Fedailer'in Düşünsel Alt-yapısı

Batılı devlet adamları, diplomatlar ve tarihçiler tarafından 19. Yy'da "Şark Meselesi" adıyla tanımlanan "Şark Meselesi", Devlet-i Aliye tarafından yönetilen topraklarda Batı egemenliği çekişmesinin aldığı biçimdir. Batılı devletler ve Rusya tarafından "sünni" olarak ortaya atılan "Şark Meselesi"nin uzantılarıyla; Osmanlı topraklarındaki Kürt ve Ermenilerin Osmanlı'ya karşı kıskırtılması ve bölgede hiç bitmeyen ve her daim kaşınan günümüze kadar gelen mezhep ve etnik savaşlarla hâlen burun buruna yaşamaktayız. Eserde, 100 yıl verdiğimiz Millî Mücadele şartlarının sınır bölgelerimizde devam ettiğine dikkat çekiliyor.

Kitaptan bir bölüm: 1919 Aralık ayında Paris'te çıkan L'Intransigeant gazetesi bölgenin önemine dikkat çeken şu haberinde şöyle yazıyordu:

"Çukurova'yı (Klikya'yı) Fransa'da kim bilir? Oysa biz şimdiye kadar gelecek için böylesine ümit verici zengin bir koloni ka-

zanmamıştık. Bunun yanında Fransa, Suriye üzerindeki tarihi bağlarını dile getiriyor ve sanayinin ihtiyaç duyduğu pamuk hammaddesini karşılamak için Çukurova ve Güneydoğu Anadolu bölgesi üzerinde önemle duruyordu. Fransa'nın üzerinde durduğu bir başka konu ise Musul petrolerinin akacağı bir bölge olarak İskenderun Körfezi'nin stratejik konumu idi."

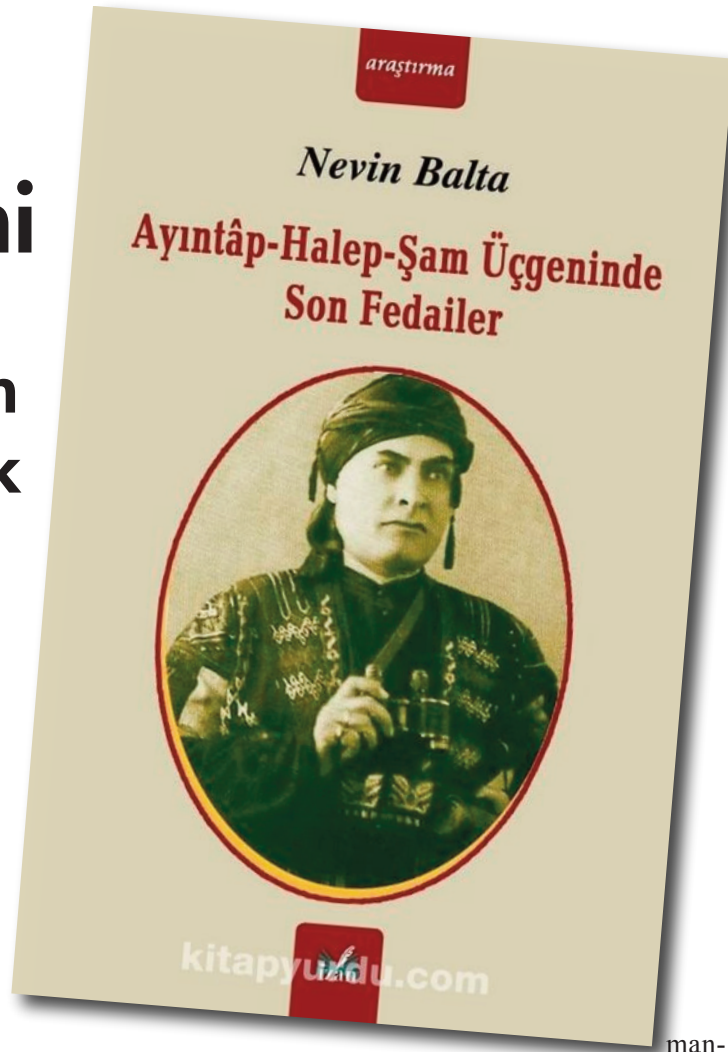
Günümüzde inşa edilen Kerkük-Yumurtalık boru hattı ile gerçekleştirilmeye çalışılan Bakü-Ceyhan petrol boru hattı düşünüldüğünde bu devletlerin yıllar öncesinden İskenderun Körfezi'nin stratejik konumunu dikkate almış olmaları dikkat çekicidir.

19 Mayıs 1919 tarihinde Sam-sun'a çıkan Mustafa Kemal Paşa, buradan başlattığı İstiklal Mücadelesinin ilk neticesini Güney Cephesi'nde almıştı. Ali Fuat Paşa, Sivas Kongresi'nden sonra Ankara'ya geldiğinde, Heyet-i Temsiliye'ye iki önemli teklifte bulundu. Bu tekliften birisi "Heyet-i Temsiliye'nin Ankara'ya gelmesi, diğeri işgal altında olan güneydeki Adana, Antep, Maraş ve Urfa'nın kurtarılması için hazırlıklara girişilmesi idi. Ali Fuat Paşa, bu konuda 3. Kolordu Ku-

man-danı Miralay Çolak Sehattin Bey'le hazırlamış olduğu raporu Heyet-i Temsiliye'ye sundu. Mustafa Kemal Paşa, Fransızlarla Ermenilerin Maraş'tan Antep'e yürüdükleri bilgisini aldıktan sonra, 12 Ekim 1919 tarihinde Kılıç Ali'yi Millî Kuvvetler teşkilatını kurmak üzere görevlendirdi.

Eserde, "I. Dünya Savaşı Sonrası İngiliz ve Fransız Emperyalizmi", "Orta Doğu'nun İşgalinde Ayıntâp ve Suriye", "Ali Şefik Özdemir'in Ayıntâp Savunması", "Halep Heyet-i Merkeziyesi", "Suriye-Filistin Müdafaa-i Kuvayı Osmaniye Heyeti", "Suriye'de Türk Örgütlenmesi ve Faaliyetleri", "Suriye'deki Arap Milliyetçileriyle Türk Müdafaa-i Hukuk Hareketi Arasındaki İlişkiler" ana temaları ele alınarak günümüze ışık tutulmuştur.

100 yıl önce Heyet-i Temsiliye'nin Güney Cephesi için planladığı ve gerçekleştirdiği mücadele sonunda bölgede tutunamayan Fransızlar barış arayışlarının ilk işaretini vermeye başlamışlardı. Çalışmamıza konu olan bu mücadele ile günümüze gönderme yapılıyor ve okuyuculara tehlikenin hâlen devam ettiği anlatılıyor.

MESCİD-İ AKSA'NIN ÖZGÜRLÜĞÜNE GİDEN YOL GÜÇLÜ TÜRKİYE'DEN GEÇİYOR!

Hasan Dağdeviren (PAİHL Öğrencisi)

Kitap, 15 bölümden oluşmaktadır.

* Bu kitap İslam ümmetinin, Mescid-i Akşa'nın özgürlüğüne kavuşacağı konusunda umut veriyor. Bu ise üç şeyi gerektiriyor: Bilgi birikimi, stratejik düşünme ve stratejik planlama.

* Eser, Selahaddin Eyyubi zamanında özgürlüğün sağlanması 88 yıl almışken neden bugün işgalin üzerinden 105 yıl geçmesine rağmen ümmetin Mescid-i Akşa'yı özgürleştiremediğini soruyor. "Entelektüel kölelik" adını verdiği bu durumu ya da diğer bir ifadeyle "Müslüman zihinlerinin işgali" olgusunu çeşitli teorilerle açıklıyor. Aynı zamanda eser, bu soruyu cevaplamak için Türkiye'nin köklü tarihsel bağlamına ve jeopolitik konumuna odaklanıyor.

* Türkiye'yi diğer Müslüman ülkelerle karşılaştırdığımızda Osmanlı'nın Beytülmakdis'teki 400 yıllık mirasından dolayı büyük bir rol oynadığını görebiliriz. Türkiye aynı zamanda mazlum coğrafyanın tek umududur. Türkiyesiz bir özgürlük planı düşünülemez. Özgürlük zayıf bir Türkiye ile değil, ancak güçlü bir Türkiye ile mümkündür.

* El-Awaisi'nin kitabından çıkan sonuçlardan biri de Mescid-i Akşa'nın özgürlüğüne giden yolun güçlü bir Türkiye'den geçtiğini vurgulaması.

* Eser, bir bölümünde Peygamberimiz (s.a.v)'in stratejik fetih planından ve buradan hareketle ortaya konulan yeni jeopolitik teoriden de bahsederken, bir başka bölümde fetihten sonra Beytülmakdis'teki gayrimüslimlere karşı ortaya konması gereken siyaseti de ele alıyor.

* Bu teorilerden hareketle eser, Hz. Ömer b. Hattab örneğinden günümüz şartları için ders çıkarıyor ve "barış içinde bir arada yaşamak" adlı modeli okuyucuya sunuyor.

* Mescid-i Akşa'nın özgürleştirilmesi için bir yol haritası olarak adlandırdığı bu amaç doğrultusunda yazar, Müslümanların neler yapabileceğine dair detaylara da yer veriyor.

* Yazarın eserinde kullandığı metodoloji şu şekilde: Doğru tanımlama, açıklama, anlama, yorumlama, gerçekleştirme ve yönlendirme.

Şüphe Burgacından İman Sandalyesine Matmazel Noraliya'nın Koltuğu

Onur Tan

(Türk Dili ve Edebiyatı Öğrtm)

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının en önemli romancılarından olan Peyami Safa'nın Matmazel Noraliya'nın Koltuğu adlı eseri, ruhçu Doğu felsefesiyle maddeci Batı zihniyetinin mukayeseli ele alındığı bir romandır. Yazarın olgunluk dönemi eserlerinden sayılan romanda ana kahraman Ferit üzerinden materyalizme karşı tinsel tözlerin varlığı yani mistisizm ön plana çıkarılmış, spiritüalizm sadece felsefi düzlemde değil deneysel manada da psişik gelişmeler ışığında yorumlanmış ve tahlil edilmiştir. Türk romanına Doğu-Batı çatışmasını getiren ilk kişilerden olan Safa, bu romanında kahramanlarını Batı'ya ve Batılı fikirlere teşne, Doğu kültüründen uzak dejenere tiplerden seçerek karakterlerin ruhlarında yaşadıkları meddüzcezir halini ve içine düştükleri arafı okurlarına başarılı bir şekilde yansıtmıştır. Çocukluğunu bir facia atmosferine benzeten yazar, hep bir felaket beklentisiyle yaşamış ve bu korkuların izdüşümünü romanına yansıtmıştır. Peyami Safa'nın Türk romanına önemli katkılarından biri de Freud'un ortaya attığı psikanalitik edebiyat kuramını ilk uygulayanlardan biri olmasıdır. Matmazel Noraliya'nın Koltuğu, literatürdeki romanlar arasında bu yönüyle de özgün bir değere sahiptir. Romanda;

Doktor Ferit üzerinden kaçış temasına, paranoyaya ve sanrıya, düş ve telepatiye yer verilmesi psikanaliz yönteminden etkilenildiğini gösterir.

Eserin oluşum sürecini Vecdi Bürün şöyle anlatır: "Safa, 1930'da Büyükkada'da bir köşkte tek başına kalan, sevdiği gençle evlenemeyen, tüm ömrü hayal kırıklıklarıyla geçen, vefasızlıklar gördüğü için insanlara bütün güvenini yitirmiş bir kız olan 80 yaşındaki Noraliya Hanım'dan derin bir ürpertiyle fevkalade etkilenir."¹ Bu sırada romancı muhayyilesi çoktan çalışmaya başlamıştır bile. Yazar, on dört yıl meseleyi zihninde yoğurduktan sonra 1944'te roman halinde yayımlar. Eser, hâkim bakış açısı tekniğiyle yazılmıştır. Türk edebiyatında yeni bir teknikle oluşturulan bu romanı, yazarın Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yalnız romanlarının teknik ve yöntem bakımından devamı saymak mümkündür. Zira, söz konusu eserlerde de Freud'un psikanalitik kuramından yararlanmıştıdır.

Eserde tıp tahsilini bırakıp felsefeye merak salan Doktor Ferit'in yaşadığı çeşitli paranormal ve mistik fenomenler üzerinden onun ruhsal arayışı, psikolojik bozukluklar ve şüphecilik marifetiyle ortaya çıkarılmak istenir. Romanda başkarakter Fe-

rit'in gösterme tekniğiyle² anlatıldığını, yardımcı karakterlerde ise daha çok anlatma tekniği kullanıldığını söylemek mümkündür. Ferit'i merkeze alarak tüm olayları ve karakterleri onun gözünden yorumlayan yazar, bu yolla okurunu Ferit ile birlikte ruhlarla irtibata geçmek ve telepati gibi metapsişik süreçlerin maddeci bakış açısıyla izah edilemeyeceği hakikatiyle karşı karşıya getirir. Moran'a göre "Belki başka hiçbir Türk romanında, yazar, okur üzerinde uyandırmak istediği etkileri bu kadar hesaplı bir şekilde ele almamıştır."³

İki bölümden oluşan romanda ilk bölüm olay ağırlıklıdır ve on üç kısımdan oluşur. İkinci bölüm yedi kısımdan oluşur ve dördüncü beşinci kısımlarda Matmazel Noraliya'nın anıları yer alır. Romanda olay zamanı İkinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Bu yılların Avrupa'da doktrinlerin çöktüğü, ruh karşısında maddeciliğin hezimet yaşadığı, birey ve cemiyet ahlakının tefessüh ettiği yıllar olması da manidardır. Ferit'in kaldığı pansiyonda kimsenin saatinin olmayışı ahalisinin zamana karşı kayıtsızlığını gösterir. Mekân

olarak pansiyonun güneş almayan, sefalet ve kirler içindeki haliyle orada kalan kişilerin maddi durumlarının yetersizliği ve sağlıksız olmaları bir bütünlük arz eder. Birinci bölümdeki bunalıcı mekâna kıyasla ikinci bölümdeki adanın ferahlığı romandaki karşıtlığın bir başka göstergesidir. Adeta Ferit'in zihnindeki karmaşaya uygun mekânlar oluşturulmuştur. Dil bakımından romanda bilinç akışının yoğun bir şekilde kullanılmasından dolayı diyalogların az olduğu görülür. Yazar, romanda bilinç akışı, iç monolog ve serbest çağrışım yöntemlerine başvurmuştur. Romanın merkez karakteri Ferit'in insani ilişkilerinde tavır ve davranışlarında oedipal kompleksin⁴ izlerine rastlamak mümkündür. Romanda Ferit'in şahsında tutkun olma veya kıskançlık şekliinden çok babasıyla özdeşleşememe, ondan nefret etme veya ona benzememe isteği olarak açığa çıkmıştır. Ferit, Saim

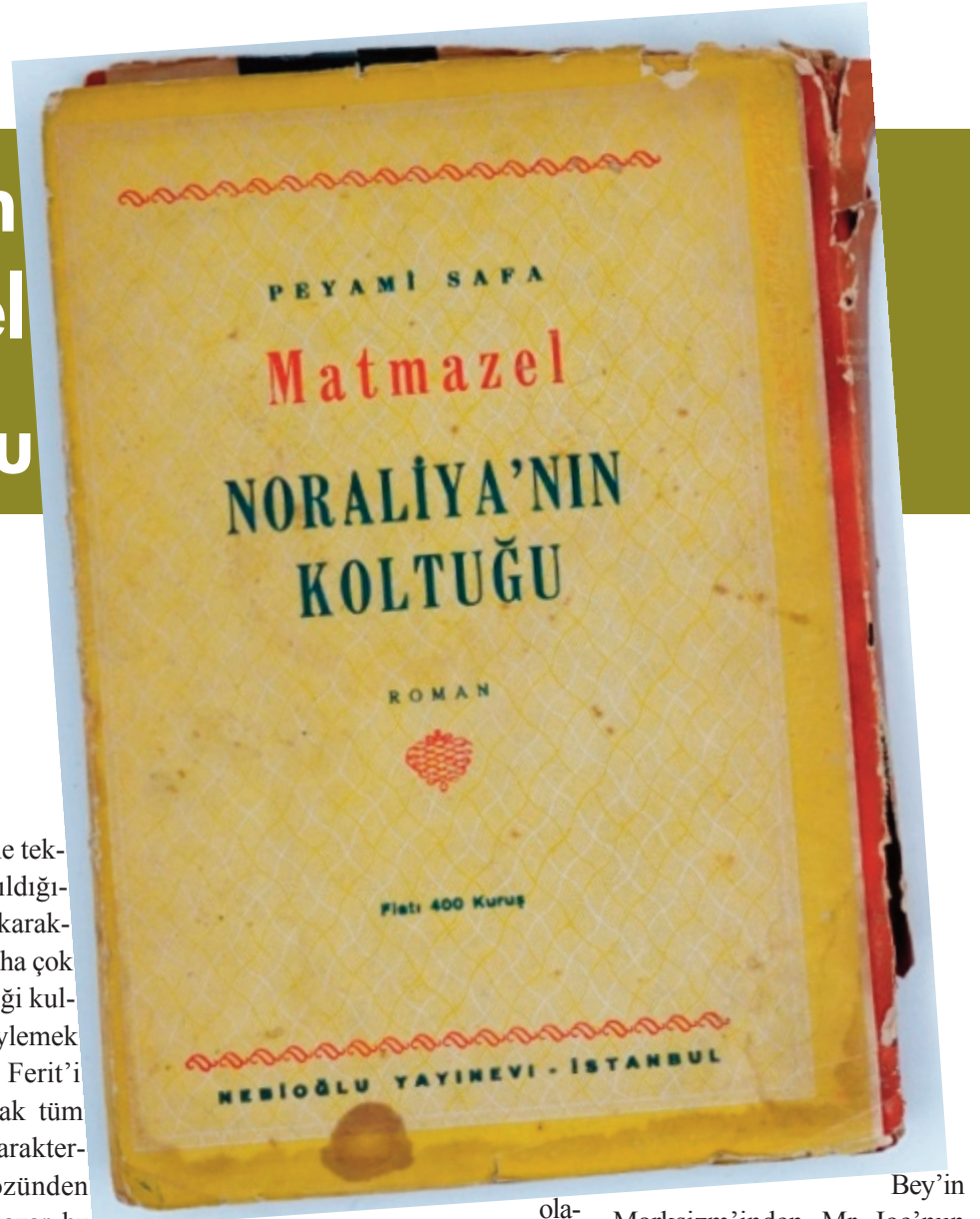
Bey'in Marksizm'inden, Mr. Joe'nun Pozitivizm 'inden, Muhtar'ın milliyetçiliğinden arınarak adeta yaşayan ölülerden kurtulmuş ve ölü bir karakter olan Noraliya Hanım'ın eliyle saf imana ulaşmıştır. Matmazel Noraliya'nın Koltuğu romanı, psikolojik yönü kadar sosyal ve siyasi meselelere yer veren tezli bir roman olarak da okuyucunun zihninde yeni kapılar açacaktır.

¹ Bürün, Vecdi (1978), Peyami Safa ile 25 Yıl, İstanbul: Yağmur Yayınları, sf.222

² Psikolojik romanlarda kahramanın davranışları daha çok göz önünde canlandırılacak bir şekilde tasvir etmek.

³ Moran, Berna (1997), Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış, İstanbul: İletişim Yayınevi, sf.180

⁴ Ebeveynlerden birine tutkulu olma veya herkese karşı kıskançlık olma durumu.

Rûhî Bir Hareket Romanı: Kafa Kağıdı

Alperen Karışmaz
(Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.)

Belki de bir şairi anlayabilmenin en iyi yolu o şairin otobiyografisini okumaktır.

İşte *Kafa Kağıdı* da, şairliğiyle öne çıkan Necip Fazıl'ın otobiyografik bir romanıdır. Necip Fazıl'ın "78 yıllık ömrümün rûhî ve teessürî hâlini başa alarak karaladığım bu otobiyografi" (Kısakürek, 2000: 12) diye adlandırdığı bu eseri yarım kalmış bir eserdir. Ancak ölümünden birkaç ay önce eserini bir zarfın içine koyarak oğluna teslim etmiştir.

Roman, şairin doğumundan başlıyor ve darülfünundan mezun olmasının hemen ardından farklı dergilerde işe başlamasıyla son buluyor. Balkan Savaşları, 1. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in ilanı gibi daha pek çok olaya şahit olan şair, eserinde bu konulara değiniyor. Bahriye Mektebi'nde geçirdiği olaylı yılları İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne getirdiği eleştiriler ile birlikte anlatıyor. Eleştirileri bununla da kalmıyor. Tanzimat, Servet-i Fünûn ve Fecr-i Âtî dönemlerinde eser vermiş pek çok şahsiyeti sert bir şekilde zemmediyor. "Bizim romanımız batı romanı karşısında darülcemizdir" (Kısakürek, 2000: 24) diyerek Türk romanının vaziyetini kendi perspektifinden değerlendiriyor ve eleştiriyor.

Roman her ne kadar fikrî bir nitelik taşısa da şair, kendi ağzıyla hayatının farklı noktalarını detaylı bir şekilde anlatıyor. Babasının onun hayatında neredeyse hiç yeri yok. Çünkü ondan oldukça az bahsetmesinin ya-

nında onun hakkında iyi şeyler söylemiyor ve ona babalık edinin dedesi Mehmet Hil-

mi olduğunu, bütün terbiyesini de dedesinden aldığını ifade ediyor. Ölüme çare bulduğuna inanan ciciannesinin yatarken yastığının altına beş yastık koymasını ve annesine hakaret eden yengesinin suratına elindeki kiraz çekirdeğini fırlatması gibi çocukluğunda yaşadığı daha birçok olayı anlatıyor.

Bunlara ek olarak mutlaka değinilmesi gereken husus, romanın şairin ruhsal durumu ile olan alakasıdır. *Kafa Kağıdı* romanını bir ifadeyle özetlemek gerekirse bu ifade şüphesiz ruhsal tekâmül yolculuğu olur. Çünkü Necip Fazıl eserin başında "ruh hayatımı, rûhumun kafa kağıdını resimlendirmek istedim" (Kısakürek, 2000: 14) diyerek gâye edindiği hareketin rûhî olduğunu belirtmiştir.

Bir röportajında bu roman için rûhî muğman kavramını kullanıyor. Eser de baştan sona onun ruhsal bunalımını okuyucuya hissettirmeye çalışıyor. Necip Fazıl öyle bir durumdadır ki "sert bir bakış, ayak sesi bile tokmak gibi iniyor, hadiseler bana azap vermekte birlik olmuşlar" (Kısakürek, 2000: 54) diyerek hassas bir durumda olduğunu ifade etmektedir. Daha da ileri giderek uykunun onun için bir kurtarıcı olduğunu ifade eder. Baştan ayağa teessürle ve kalp kırıklığıyla dolu olan *Kafa Kağıdı*, kendi deyimiyle şairin ebedî inkisârının bir özeti şeklindedir.

**Türklerin Sığınağı Anadolu'ya
Kazak Göçünün Zorlu Hikayesi**

Muhammet Bahadır Türken (İngiliz Dili Öğr.)

Dr. Higashitotsu Kutluk tarafından hazırlanan "Japon Tarihçi M. Matsubara'nın gözüyle Kazak Türkleri Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye Özgürlük Göçü" adlı kitap Kazak Türklerinin Doğu Türkistan'dan başlayan ve Hindistan üzerinden Türkiye'ye uzanan göçünü ele almaktadır. Bu yolculuğa sebep olan, dönemin siyasi ve sosyal faktörlerinin işlendiği bu kitapta, göç hayatının detaylı şekilde anlatımı görülmektedir.

Kitap, Türk halklarının bir parçası olan Kazak halkının yaşamış olduğu zorlu mücadelenin Masatake Matsubara tarafından dile getirilmesiyle Japonya'da bulunan Kazak halkının özgürlüğünde büyük pay oynamıştır. Bu doğrultuda, önsözde de yer aldığı gibi, Türkçe olarak da geniş kitlelere ulaştırılıp daha bilinçli ve geçmişindeki zorluklarının da farkında olan bir toplum yaratma gayesinde hazırlanmıştır.

Bu uzun, zorlu ve nefes kesici göç hikayesi kitapta 6 farklı bölüm ile anlatılmaktadır.

Doğu Türkistan'dan Çinghai'ye adlı kitabın 1. bölümünde Sincan bölgesinden Çin'in Çinghay eyaletine olan yolculuğunu ve burada Sincan dışında Kazakların kurduğu ilk özerk ili anlatılmaktadır. Bu durum anlatılırken Kazak Türkleri hakkında genel bilgilere, Kazak boylarına ve Gansu'ya atılan adımla beraber Çinghay'a uzanan yolculuğa değinilir.

Tibet Platosu Boyunca İlerleyiş adlı 2. bölümde Çanghay'dan

Hindistan'a kadar uzana Tibet Platosundaki ilerleyişteki karşılaşılan zorlukları ve engelleri anlatıyor.

3. bölüm olan Keşmir'de Yaşanan Zorluklar, göç yolunu üzerinde karşılaşılan çetrefilli doğa koşullarının yanı sıra hükümet güçleri karşısında da verdiği mücadeleyi anlatıyor.

Hint – Pakistan Ayrılığında adlı 4. bölümde de başlıktan da anlaşılacağı üzere, göç yolundaki Kazak halkının Hindistan'da iken, ülkede gerçekleşen siyasal çatışma periyodunda başından geçenleri anlatıyor. Türkiye'ye göçten önce son durak olan bu topraklar, Kazak halkının bu yolda en uzun süre kaldığı ülkedir.

Türkiye'ye göç adlı 5. ve son bölümde, Kazakların kalıcı göç giden süreçlerinden bahsediliyor. 1953 tarihi itibarıyla da Türk topraklarına adımını atan Kazak mülteciler, Türkiye'de ağırlıklı olarak İstanbul, Niğde, Kayseri ve Manisa'nın Salihli ilçesine yerleştirilerek yaşamlarını hala sürdürmektedirler.

Kendi akrabalarından da bana anlatılan hikayelerin en ufak detaylarına kadar kitap içerisinde yer aldığı görmek beni gerçekten mutlu etti. M. Matsubara'nın Türk halkları üzerinde yaptığı çalışmalar önem arz ederken, bu fikirlerin Türkiye'de yayımlanmasında büyük payı olan Dr. Higashitotsu Kutluk'un çalışmalarını takdire şayan buluyorum.

SEVGİNİN GÜCÜNE B

Yüksel Çobanoğlu
(Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.)

İnsan aynı zamanda en vahşi hayvandır. Bu yüzden onca büyük medeniyetler kuran insan- noğlu, hayvanlara dünyayı dar edebilmektedir. Halbuki hayvanlar da en az insan kadar dünyalıdır ve burada hakkı vardır ve yine en az insan kadar sevgiden anlar. Sevgisizlik insanı hayvanlaştırırken sevgi hayvanı bile olgunlaştırır

Roman, Amerikan yazar Jack London tarafından kaleme alınmış ve 1906 senesinin Mayıs ayında itibaren bölümler halinde bir dergide yayımlanmaya başlanmıştır. Ayrıca roman, birçok kez düzeltmeye uğramış ve birçok farklı dile çevrilmiştir. Filmi de çekilen 'White Fang' adlı eser hem okuyan hem de izleyenlerin büyük beğenisini toplamıştır.

Bu aşırı ilginin en büyük sebebi belki de London'un cümleleri bağlamadaki kusursuzluğunun romanı akıcı kılması olmuştur. Sıkılmadan okuyabileceğiniz bu roman; içerisinde birçok sosyal, psikolojik ara ara politik mesajlar da vererek bir yandan okura farkındalık sağlayabilmiştir.

Romandaki ana karakterimiz; annesi yarı kurt yarı köpek, babası kurt olan kurt kırmacı yavru, "Beyaz Diş" tir. Henüz çok küçük bir yavru olan Beyaz Diş, babasının ölümü, uzun kıtlık dönemi ve daha pek çok zorunluluklar nedeniyle hayata erken atılmak zorunda kalır. Annesi Kitche, onu bu çetin şartlara alıştırmak zorundadır. Nelerin canlı nelerin cansız olduğunu ne avlayıp ne yiyebileceğini, nelerden uzak durması gerektiğini, nelere ya da kimlere güvenebileceğini ve bunların ne denli önemli olduğunu Beyaz Diş'e öğretir. Bunun için keşiflere çıkıp gözlem yaparlar.

Bir gün yine bir keşifteyken Beyaz Diş, gördüğü hiçbir canlıya benzemediği insan türüyle karşılaşır. Yavru bu türün gücüne hayran kalır ve onu tanrı gibi görmeye başlar. Sonrasında annesi ve yavru bir kabile üyesi (Gri

İYİLEŞTİRİCİ BİR ÖRNEK

Kunduz) tarafından sahiplenilir. Ancak çok geçmeden Kitch'e bir başkasına satılır. Yalnız kalan Beyaz Diş annesinin öğretileri ve sahibinin hükümleri doğrultusunda çok da kolay olmayan bir yaşam sürer. Çadırlardan yiyecek çalar, kamptaki diğer köpeklerle boğuşur, hatta bazen onları öldürür. Beyaz Diş'in bu ünü gitgide yayılır ve yeni sahibi olacak Güzel Smith'in kulağına gider. Güzel Smith uzun uğraşlar sonucu Beyaz Diş'i almayı başarır. Zaten çok çileli bir hayatı olan kurt kırması, yeni sahibi tarafından türlü işkencelere maruz bırakılır. Daha da vahşileştirilerek köpek dövüşlerine götürülür. En son dövüşünde ağır yara alan Beyaz Diş'in yardımına Scott isimli bir kızakçı ve arkadaşı yetişir. Scott, onu sahibinden satın alır. Beyaz Diş ilk başta ona güvenmez. Ama sonra ondan gördüğü şefkat ve sevgiyle birlikte hem iyileşmeye hem de uysallaşmaya başlar. Scott ile birlikte Kaliforniya'ya taşınırlar. Beyaz Diş orada hiçbir canlıya saldırmaz. Sahibini ve evini korumak dışında tabii.

Romanın sonu pek güzel bitmiş olmasa da okura ve izleyene birçok önemli mesajı geçirmeyi başarmıştır. "Vahşi" olarak nitelendirdiğimiz canlıların da aslında temelinde sevgi açlığı olduğunu, bunun giderilmesi halinde onların da iyileşebileceğini roman bize aktarmıştır.

İki hayattan hangisini seçeceğinize siz karar verin

Aydınlık Kapı'da, Abdülhamit döneminde başlayıp Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar uzanan dönem içinde yaşayan iki kız kardeşin hayat hikayesi anlatılır.

1893 yılı baharında bir kız çocuğu dünyaya gelir. Babası Veliyüddün Paşa'nın oğlu Behçet bey, annesi Nimet hanımdır. Kızlarının adı Lerzan'dır. 3 yıl sonra kardeşi Vildan doğar. Lerzan ile Vildan iki farklı karakterdedir. Yegane müşterek yanları ise arkadaşları Fazilet'tir. Romanı bitirdiğinizde Lerzan'a üzülmür Vildan'ın ise kendini kurtarışını takdir ile karşılırsınız.

Romanı kısaca özetleyecek olursak şunları söylemek gerekir: Behçet Bey sık sık İstanbul seyahatine çıkar. Bu seyahatler esnasında işleri çiftlik müdürü Ali Bey, Avukat Hayrettin Bey ve kahyalar idare ederler. Behçet'in karısı Nimet Hanım, yalnızlığa çoktan alışmıştır. Kızlar büyümüştür. Behçet Bey bir İstanbul seyahati için daha çiftlikten çıkar. Ama o çıkışın dönüşü olmaz. Behçet bey ani bir kalp krizi geçirerek hayatını kaybetmiştir.

Haber, komşuları Ziya telgrafla getirir. Lerzan, Ziya'yı ilk o zaman görür. Ziya, Lerzan'a yakınlık duyar. Nimet Hanım ise kızını Avukat Hayrettin Bey'e yakıştırmaktadır. Bu şekilde aile servetini ehemmiyet altına almış olacaktır. Fakat Ziya'nın annesi Hamidiye Hanım da Lerzan'ı oğluna almak istemektedir. Bunun için elinden geleni yapar. Ziya ise Lerzan ile gizli gizli buluşarak Lerzan'ın gönlünü almayı başarır. Sonunda Lerzan, Ziya ya kaçar.

Lerzan, daha 16 yaşında yanlış

bir evlilik yapmıştır. Bu evlilikten Süha ve Ömer isimlerinde iki oğlu olmuştur. İşin kötü tarafı Ziya Lerzan'ın babasından kalan mirası için evlenmiştir. Lerzan'ın mutsuz bir evliliği olur ve yaşadıklarını Fazilet'e anlatır. Annesi Nimet Hanım kız için üzülür. Aradan 4 yıl geçer. Ziya askere gider.

Abdülhamit dönemi ülkede savaş vardır. Lerzan ise Ziya'nın gittiğine üzülmür ve çocuklarını alıp annesinin evine döner. Çocuklarına Nimet Hanım bakar, teyzeleri Vildan da onlarla ilgilenir. Lerzan, rahatına düşkündür, umarsız ve eğlenceli bir hayat sürer. Arada bir Fazilet'e gider, onunla dertleşir.

Ziya askerde şehit düşmüştür. Lerzan dul kalmıştır. Lerzanın kız kardeşi Vildan ise yirmili yaşına gelmiştir. Çiftlik müdürü Ali Bey ile sessiz sedasız bir evlilik yapar. Ali Bey'i çok sevmese de onun ilgi ve alakasından memnundur. Lerzan, ikinci evliliğini İsmail Bey'le yapar. İsmail Bey Lerzan'a nikah kıydıktan sonra Urfâ'ya götürür. Çocukları ise Nimet Hanım'da kalmıştır. Fakat Lerzan, yine mutsuzdur. Ziya'nın sarsmaya muvaffak olamadığı imanını İsmail kalbinden sökülmüştür. Lerzan yine annesinin evine döner. Çocuklar ise annelerine kavuştukları için çok mutludur. Lerzan artık erkeklerden nefret ediyor, onlardan intikam almak istiyordu. Lerzan gene eski Lerzan'a döndü. Eğlenceli hayatına devam etti. Arkadaşları ona 'kızıl bela, alev kadın' lakabını taktılar. Sanki bütün aydınlık kapılar Lerza'na kapanmıştı. Lerzan'ın yaşadığı bu hayat hem ailesine

hem çocuklarına üzüntü veriyordu.

Daha makul bir hayat süren küçük kardeş Vildan ise Ali Bey ile evliliğinden Behçet, Sermet ve Feza isimli üç çocuğu ile yaşamaktadır. Vildan kocasından ve onun annesinden yana biraz sıkıntılı olsa da kendini çocuklarına adamıştır.

Türk Milleti esaretten kurtulmuş, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuş, memlekete bir inkılap bir yenilik gelmiştir. Aradan yıllar geçmiş Vildan çocuklarını büyütülmüştür. İki oğlu için sünnet hazırlığı yapmaktadır. Sünnet düğününde Lerzan gene çingar çıkarır. Düğüne sarhoş gelmiştir. Ali Bey, etrafta laf söz olmasın diye onu kalabalıktan uzaklaştırmak ister. Belinde silah vardır. Lerzan, Ali Bey'e karşı koyarken silah kazara patlar. Lerzan, yaralanıp yere düşer. Ali Bey şaşkıncıdır. Vildan ve Nimet Hanım hemen koşarlar, Lerzan'ı hastaneye kaldırır. Vildan, olayın şokunu atlatamaz. Hastaneye Nimet Hanım ve Ali Bey gider. Vildan, çocuklarının yanında kalır. Lerzan, hastanede hayatını kaybeder. Ali Bey hapse düşer. Vildan bu durumu kabullenemez. Lakin çocukları için her şey

katlanmak zorundadır. Kocasını lehine şahitlik yaparak Ali Bey'i hapis haneden kurtarır. Ali Bey için de durum son derece üzücüdür. Fakat olan olmuştur.

Vildan'ı yalnız bırakmayan yine Fazilet olur. Fazilet onu teselli ederek sıkıntılara katlanmasını sağlar. Aradan yıllar geçer. Ali Bey rahatsızlanır, yatağa düşer. Son demlerinde Vildan'ı üzdüğü için mutsuz olduğunu dile getirerek helallik ister ve son nefesini verir. Vildan kocasının ölümünden bir yıl sonra da annesini kaybeder. Vildan, artık sadece çocuklarıyla ilgilenmekte ve onları büyütmektedir. Vakti gelince çocuklarını evlendirir. Büyük oğlu Behçet hukuk fakültesini bitirmiştir. İşini eline alır. İkinci oğlu dedesinden kalan servetin başına geçer. Kızı Feza ise yurt dışına gider.

Vildan artık ihtiyarlamıştır. Çocuklarının hasretiyle yanmakta ve tek başına kalmanın acısını çekmektedir. Bu acı içerisinde teselliye İslam'ın aydınlığında bulmaktadır. Artık gerçek mutluluğun dünyanın gelip geçici heveslerinde değil, İslam'ın gösterdiği "aydınlık kapıda" olduğunu bilmektedir.

Bazen hayat uzun süre bize zorluk çıkarır. Ama o günler de geçer

Selda Nergiz (İlahiyat Fakültesi Personeli)

Asıl adı Knut Pederson olan Yazar 4 Ağustos 1859 yılında Norveç'te dünyaya gelmiştir. Kullanmış olduğu Hamsun soyadını ise doğduğu, çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği yer olan Hamsund adlı köyden almıştır. Köylü bir ailenin oğlu olan Yazar, çocukluğunu Lofoten Adalarında geçirmiştir.

Yazar resmi anlamda hiçbir eğitim görmemiştir. Yazmaya Bodo'da bir ayakkabıcının yanında çıraklık yaparken başlamıştır. 19 yaşına kadar çeşitli işlerde çalışmıştır.

Roman ve oyun yazarı olan Knut Hamsun'un ilk romanı olan "Açlık" 1890 yılında yayımlanmıştır. Roman, yirmiden fazla dile çevrilmiş ve Nobel Ödülü almıştır. Eserin büyük bir başarı kazanması Knut Hamsun'ı sadece yazarlık yapmaya yönlendirmiştir.

Yazar 20. yüzyıl başında gelişen yeni-romantizmin edebiyattaki öncüsü olmuş, romanı aşırı bir doğalcılığa kaymaktan kurtarmıştır.

Knut Hamsun'un yalın ve çocuksu üslubu inceliklerle örülmüş bir düzyazı şiirini andırır. Rus yazarlarının, özellikle de Dostoyevski'nin ruhsal yaklaşımı ile ABD edebiyatının etkilerini taşıyan bir kara gülmeceyi birleştirmiştir. Romanlarındaki neşeli hava, insanların çevresini saran boşluğu gizlemekten uzaktır. Eserlerine olan ilgi, ölümünden sonra daha da artmıştır.

Açlık kitabı, bireyin toplumla ilişkileri esnasında nasıl doğallığını yitirdiğini irdelemektedir. Yazar, *Açlık* kitabında bir bakıma hayatını anlatmıştır. Bu açıdan "otobiyografik" bir eserdir. Knut Hamsun, bu romanında yazar olma, ilk kitabını yayımlatma, açlık ve yoksulluk serüvenini

anlatır. Roman, 20. yüzyılın edebi açılımı olarak görülmektedir.

"Yumruğunu yemedikçe kimsenin bırakıp gitmediği o garip şehirde, Kristiania'da aç sefil sürüyordum o günlerde..." giriş cümlesiyle başlayan *Açlık*, gazetelerde birkaç kron kazanabilmek için yazı yazan, yazar olmaya çalışan yoksul bir gencin başından geçenler anlatılır. Roman kahramanı, iş bulmak için ne kadar çaba sarf ederse etsin sürekli reddedilir. Yazdığı yazılar karşılığında aldığı ücret, hayatını idame ettirmek için yetmemektedir. Yoksul ve sefalet içinde yaşayan kahramanımız kaldığı odanın kirasını ödeyemez, çoğu zaman parklarda ve sokaklarda yatar. Bazı zamanlar ormanda uyur.

Kahramanımız, tüm bu olumsuzluklara rağmen dert deryasından kurtulup zengin hayal dünyasında bir nebze de olsa nefes alır. Sokaklarda kaldığı süre boyunca insanları ve çevresindeki olayları gözlemler, günlük basit olaylardan yazmak için bolca materyal toplar. Yazma aşkıyla yanıp tutuşan, yılmak bilmeyen karakterimiz sürekli açlıkla ve parasızlıkla sınanır. Açlığını gidermek için üzerindeki eski püskü kıyafetlerden yeleğini satmak zorunda kalır. Karnını doyurmak için ceketinin düğmelerini bile satar. Sürekli açlık mücadelesi verir. Tek amacı namusuyla para kazanıp yazar olmaktır. Açlığını gidermek için talaş yer, ceketinin cebin yırtar emer, kasaptan kemik alıp kemirir.

Romandaki karakterin ismi yoktur. Gururundan ödün vermeyen karakter, sıksa görünümlü, göz-lüklü, eski kıyafetlerle gezen, saçları genç yaşta dökülmüş deliliğin sınırında yaşayan depresif

biridir. Aç kalmak pahasına şahsiyetinden öz-dün vermez. Yaşadığı her şeyin sorumluluğunu Tanrı'ya yükler. Tanrı'ya isyanını şu sözleriyle dile getirir: "Bahtımın hep kapalı oluşuna sebep neydi? Yaşamak, başkaları kadar benim de hakkım değil miydi? Tanrı beni büsbütün mahvetmek mi istiyordu?"

Kahramanımız uzunca bir zaman bir makale yazıp, kirasını ve borçlarını ödeyebileceği ümidiyle şevkle çalışsa da tekrar başa döner aç kalır. Sonunda dayanacak gücü kalmamıştır artık pes eder. Rihtıma gider ve İngiltere'ye gitmek üzere bir gemiye tayfa olarak yazılır. Hayallerinden ayrılarak İngiltere'ye doğru yol alır.

Açlık romanı, insanın ideallerini gerçekleştirmek için değerlerinden ve şahsiyetinden taviz vermeden nasıl mücadele verebileceğini gösteren bir kitap. Ruhsal yönden ahlaklı ve karakterli olmak büyük zorluklara direnmeyi gerektiriyor.

Roman, yoğun bir karmaşa hâlindeki insan zihninin mantıksızlığını kimi zaman duygusal kimi zamansa esprili bir dille yansıtmaktadır. Kitapta, ölmek pahasına olsa bile, alın teri dökmediği parayı asla kabul etmeyen bir gencin hikâyesini okuyacaksınız.

Uyuyakalmışım, polis uyandırdı. Acımasızca, tekrar hayata ve sefaletle çağırmışlardı beni. İlk hissettiğim, kendimi böyle açıkta

bulmaktan doğan salakça bir şaşkınlık oldu: Ama bu duygu az sonra yerini acı bir üzüntüye bıraktı; hala hayatta oluşumun üzüntüsünden ağlıyordum neredeyse. Ben uyurken yağmur yağmış, elbiselerim sırlıslam olmuştu; ayazı kollarımda, bacaklarımda hissediyordum. Karanlık daha da koyulaşmıştı; karşımdaki polis yüz çizgilerini seçebiliyordum.

Tanrım, işlerim ne ters gidiyordu! Sefaletim beni canımdan öyle bezdirmişti ki, artık bu hayata savaşmaya değer görmüyordum. Bahtsızlık baskın çıkmış, fena yüklenmiştir. Öylesine bitmişim ki, şimdi eski halimin bir gölgesiydik ancak.

Ceketimin ceplerinden birini yırttım, ağzıma sokup çiğnemeye başladım.

"Lütfen," dedim. Köpeğim için bir kemik verir misiniz? Bir kuru kemik, varsın üzerinde hiç et olmasın; ağzına alacak bir şey olsun, yeter!"

"Sana söylüyorum, ey gökyüzündeki kutsal Baal; sen yoksun!

Olsan sana öylesine lanet ederdim ki, göklerin cehennem ateşleriyle sarsılırdı. Sana söylüyorum; kulluğumu gösterdim, reddettin, kovdun beni, ben de sana ebediyen sırt çeviriyorum, çünkü sen bağış saatini yadsıydın. Sana söylüyorum, biliyorum öleceğim, yine de alay ediyorum. Seninle, burnumun ucunda ölüm, alay ediyorum, ey gökteki! Apış! sen benim üzerimde gücünü gösterdin, ama bilmiyordun ki, ben felaketten yılmam; bunu bilmen gerekmez miydi? Kalbimi uykularda mı yarattın? Sana söylüyorum; bütün varlığım, içindeki her damla kan, seni hiçe saydığın, bağışlayıcı yardımına tükürdüğümden ötürü mutludur. Bu saatten öteye ben, senin bütün eserlerinden, bütün senden el etek çekiyorum: bir daha senin adını anarlarsa, dudaklarımı koparıp atmak, görevim. Gerçekten varsın, sana ömrümde ve ölümümde son sözümü söylüyorum: Hoşça kal! Sonra da susuyor, senden yüz çeviriyor, alıp başımı gidiyorum..."

Güzel Düşünme Sanatı: Estetik

Betül Harmancı

(Kastamonu Ü. İslam Sanatları)

1961'de Denizli de doğan Osman Mutluel, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde lisansını tamamlamış olup, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nde "Ahmet Arvası'de Estetik ve Sanat" tezi ile yüksek lisansını tamamlayarak "bilim uzmanı" unvanını almıştır. Ankara Üniversitesi'nde ise "Kur'an ve Estetik" adlı tezi ile de "doktora" unvanını almıştır.

Ele alacağımız Osman Mutluel'in "Kur'an ve Estetik" adlı eserinin amacı, Kur'an-ı Kerim'in bize vermek istediği temel estetik anlayışını ortaya koyabilmektir.

Eser, giriş haricinde üç bölümden oluşur. Giriş kısmında temel kavramlar olan estetik, güzel, iyi, doğru, faydalı ve yararlı gibi kavramlar ele alınmıştır. Estetik kavramı "Güzellik Bilimi" anlamına geldiği gibi Osmanlıca'da "bediyyat, ilmü'l cemal" gibi isimler de estetik kavramının yerini almıştır. Estetik, sanat ya da güzellik alanında değerleri ele alan felsefi bir disiplin olmakla beraber tanım olarak, salt bir sanat felsefesi olarak görülmez. Birçok filozofun ortak anlayışlarında "estetik, güzel üzerine düşünme sanatıdır" tanımı ön plana çıkar. Güzel, birçok kavram ile olan ilişkisi ilk çağdan günümüze kadar tartışılmıştır. Genel manada estetiği ele aldığımızda üç türlü estetik anlayışı karşımıza çıkar. Bunlar, güzel fikrini çözümlemek, güzelin karakterini belirlemek ve buna eşlik eden olayları göstermektir. Kur'an-ı Kerim'e baktığımızda "Güzel" in seyir malzemesinden öte bir anlam taşıdığını görürüz. O, seyredilecek bir nesne olmaktan öte bizzat yaşanacak bir haldir.

Kitabın birinci bölümünde Kur'an-ı Kerim'de estetikle ilgili kavramlar ele alınmıştır. Bu bölümde güzelliğin oluşmasında muhataba yardımcı olabilecek, Kur'an-ı Kerim'de geçen bazı kelimeler üzerinde durulmuştur. Bu kelimeler: hüsn, tayyib, ziyinet, cemil, ni'met, sürur, esmaü'l hüsn ve en güzel kıssa

olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kelimelerin çeşitli anlamlarda kullanıldığı ortadadır. Ama bu anlamların hemen hemen hepsinde, anlatılan olayın estetik ve güzellik yönü vurgulanmaktadır. Bu itibarla bu kelimeler bazen toplumsal anlamda güzelliği, bazen ekonomik anlamda güzelliği, bazen da ahlaki anlamda güzelliği ortaya koymaktadır.

İkinci bölümde Kur'an'ı Kerim'de güzel kavramı incelenmiştir. Kur'an-ı Kerim, sadece sanattaki güzelliği ortaya koyan bir anlayışa sahip değildir. O, sanatsal güzellik yanında, insanların sahip olduğu inançların, ahlaki davranışların, tabiattaki güzelliği ve hatta tüm evrendeki güzelliği içine alan bütüncül bir güzellik anlayışına sahiptir. Bu açıdan bakıldığında Kur'an-ı Kerim, güzelliği bir sistem olarak ele alır. Bu sistem içinde, inançta, ibadetlerde ve davranışlardaki güzelliğin asıl amacı, kalp güzelliğini oluşturmaktır. Kur'an-ı Kerim bunu "kalbi selim" olarak vasıflar. Ayrıca Kur'an'ı Kerim güzellik kavramını üç farklı kategoride ele almıştır. Bunlar, inançta estetik boyut, ibadetlerde estetik boyut ve davranışlarda estetik boyut olarak sıralanmıştır.

Üçüncü bölümde ise, Kur'an'ı Kerim'de güzelliğin nitelikleri üzerinde durulmuştur. Güzelliğin niteliklerinden, kusursuzluk, ölçü ve ahenk, simetri ve ortayol üzerinde durularak, hem Kur'an-ı Kerim'in bu konuda insanlara vermiş olduğu mesaj tespit edilmeye çalışılmış hem de diğer felsefi sistemlerde bu niteliklerin nasıl yer aldığı ve nasıl ortaya konmaya çalışıldığı üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak, Estetik konusu, felsefi anlamda antik çağdan bu yana, güzel üzerinden tartışılmıştır. Bu tartışma, "güzel nedir?" sorusu ile başlayan ve değer olarak güzelin ne ifade ettiği, insanda güzel duygusunun kaynağının

ne olduğu, estetik yargının ortaya çıkışındaki süreç ve bireyi etkilemesi gibi pek çok konu etrafında şekillenerek günümüze kadar gelmiştir. Artık çağımızda estetik, salt bir felsefi konu olmaktan çıkmış, insanların hayatlarına doğrudan etki eden bir yaşam biçimi haline gelmiştir. Bu eserin ortaya koyduğu bir başka husus, Kur'an-ı Kerim'in, estetikle ilgi olarak kullanıldığı terimlerin anlam alanlarını tespit etmektir. Kur'an-ı Kerim'e bu göz ile bakıldığında, ayetlere yüklenen anlamların aynı zamanda güzele ve güzelliğe delalet ettiği görülecektir. Bu terimler bazen yüz güzelliğine bazen maddi, manevi veya ahlaki güzelliği, bazen toplumun genel güzellik duygularını ortaya koymasından önemlidir.

Kur'an-ı Kerim, kavram olarak güzel ve güzelliği, bir yaşam biçimi olarak ele alır. Bu açıdan insanların hayatlarını güzelleştirmelerini ister. Bunun için inançta, ibadetlerde ve davranışlarda estetik boyut ortaya koyar. Bütün inananların da bu estetik ölçülere uymalarını ister. Bu eser ile de görülüyor ki, Kur'an'a göre, insanların mutluluğu, inanç ve ahlaki güzelliklerin bir ahenk içerisinde hayata yansımalarıyla mümkündür. Ayrıca Kur'an, güzellik ve sevgi arasında bir bağ kurmuştur. Zira Kur'an-ı Kerim, güzelin aynı zamanda sevilen bir varlık olduğu üzerinde durmaktadır. Bu manada Müslüman açısından en güzel varlık Allah olduğu için, en çok sevilen varlık da Allah'tır sonucuna ulaşılmaktadır.

İNSANIN KARANLIK DOĞASI: KÂTİP BARTLEBY

Aleyna Baykuş (Türk Dili ve Edb. Öğr.)

Bu yazı, Herman Melville'nin Kâtip Bartleby adlı romanını karakter psikolojisi ve göstergebilimsel çözümleme odağında analiz etmeyi amaçlar. Analizi yaparken, ikincil karakterler ve mekâna ait unsurların yapıta nasıl yer aldığı üzerinden bir tartışma yürütülecektir.

Kâtip Bartleby metni, pasif direniş ve sivil itaatsizlik kavramları üzerinden değerlendirilebilir. Metin, yazarın Bartleby karakteri üzerinden edebiyat dünyasının kapitalist üretim ilişkileri içindeki normlarına bir başkaldırıyı ve sivil itaatsizliği ele alır. Aynı zamanda avukatın vicdanî ve ahlaki sorgulaması olarak da çözümlenebilir. Ahlak ve insanın karanlık doğası üzerine harika bir sorgulamadır. Kâtip Bartleby, avukatın iç dünyasının bir yansıması ve kendi içindeki vicdan ile yüzleşmesidir. Bartleby'i bir çocuk olarak düşünebilir ve bireyin çocuk dili ve çocuk iradesi karşısındaki çaresizliği üzerinden bir okuma gerçekleştirilebilir.

Melville modern edebiyatı bir anti kahramanla buluşturmuştur. Bartleby'nin "yapmamayı tercih ederim" cümlesi yaşantısal kaçınma ile birleştirilebilir. Bartleby aynı zamanda iletişim kurmayı reddetmektedir, sadece eyleme dönük değil dile dönük anlamlı ve kararlı bir sivil itaatsizlik göstermektedir. Bartleby avukatla çalışmadan önce ölü mektuplar dairesinde çalışmaktadır, sürekli kendini ve bir başarısızlığı tekrarladığı bir süreçtir. Yine bir başarısızlık korkusuyla yapmaktansa, yapmamayı tercih etmektedir. Melville'nin varoluşçuluk felsefesi üzerinden, kişiliğin varoluşu üzerine bir sorgulama ve kendini tekrarlayan bir düzen olarak düşünülebilir. Bartleby'nin yaşantısal kaçınmasının yanı sıra toplumsal, sosyal ve Marksist bir yabancılaşma içerisinde bulunması söz konusudur. Topluma ve toplumun düzenine yabancı kaldığı için yabancılaştığı bir toplumsal sistem ve üretim sistemi vardır, onu toplumsal bir varlık yapan bütün yapıardan ve insani sistemlerden uzaklaşır. Normlara karşı gelerek, bir başkaldırı içinde Bartleby, kapitalist sistemde kendine ve kendi emeğine giderek yabancılaşmaktadır.

Ofis ortamı, karşı duvarı izlemesi, Bartleby'nin içinde bulunduğu sosyal izolasyonu giderek daha katı ve güçlü bir şekilde okuyucuya aktarmaktadır. Bartleby'nin masasının karanlık ve duvara dönük olması onun gözünden toplumsal düzenin bir simgesidir ve Barleby duvardaki tuğlalardan biri olmayı reddeder. Normsuzluk, hiyerarşiler, normları takip etmeye karşı çıkma, kaideleri hayatından çıkarma, hiçbir kurala uymama Bartleby'nin hayatında giderek fazlalaşan ve normalleşen kavramlar ve eylemlerdir. Patrona karşı gelmemek bir normdur, patrona karşı gelmek ile başlayan bu eylem tüm yaşantısal normlara karşı bir tepki gerçekleştirilmektedir.

Bartleby, dil sistemini kabul etmeden, gönderilenleri hiçbir zaman gösterilenle buluşturamıyor, bu nedenle mutlak bir kopukluk ve uzlaşsızlık yaşanmaktadır. Bartleby karşısındakinin verdiği gösterilenlerin hiçbirini takip etmez, daha doğru bir tanımla takip etmeyi reddeder, onun sivil itaatsizliği dilin yerleştiği tüm toplumsal sözleşmelere karşıdır.

Bartleby yabancılaşmış bir bireyin kaçınmacı kişilik bozukluğuyla, kendi üzerindeki iktidarını kaybeden bir kâtipin hikâyesini, bireyin güçsüzlüğü ve kontrol yitimi üzerinden okuyucuya sunar. Bartleby bütünüyle hayata karşı hâkim bir güçsüzlük içerisinde, bu güçsüzlüğe refleks olarak iradesini sonuna kadar korur.

“Parayla saadet olmaz” sözünün başka türlü anlatımı

Jack London, 12 Ocak 1876’da San Francisco’da doğdu. ABD’li gazeteci ve roman yazarıdır. Jack London’un en önemli özelliklerinden biri yerel kütüphanede kitap okuyarak kendini eğitmesidir. Vahşetin Çağrısı, Martin Eden, Demir Ökçe, Beyaz Diş ve Deniz Kurdu başta olmak üzere elliden fazla kitabın yazarı olan Jack London, ticari amaçlı “dergi romancılığı”nın öncüsüdür. Yazarlıktan yüksek gelir elde etme başarısını amaçlayan ilk Amerikalılardandır. Jack London, 22 Kasım 1916 tarihinde, 40 yaşındayken böbrek yetmezliğinden hayatını kaybetmiştir.

Zeynep Öztürk

(Dilmer, Bilgisayar İşletmeni)

Deniz kokusu üstüne sinmiş kıyafetleriyle şimdiye kadar var olduğunu bilmediği bir dünyanın içine düşmüştü Martin Eden. Davetlisi olduğu malikaneye girerken içinden geçtiği bahçesi seyre davet eden bir pitoresk sunuyordu. İçerde onu bekleyen ise yüksek tavanlı ve görkemli sütunları olan ışıltılı parıldayan mumlarla aydınlatılmış, insana ferahlık vadeden büyük bir salondur. Şimdiye kadar görmediği renkler, şatafatlı koltuklara eşlik eden yerdeki paha biçilmez halılar gözünü kamaştırıyordu. Ait olmadığı bu dünyanın sahibi olmayacağını daha o zaman anlamıştı. Peki ya, denese ne kaybederdi?

Evin biricik kızı olan Ruth, tanışmak için karşısında duran Martin Eden’in tam tersiydi. Biri ne kadar eğitimliyse diğeri o kadar eğitimsiz, biri ne kadar kibarsa öbürü o kadar kaba, biri ne kadar görgülüyse, öbürü o kadar görgüsüz ve daha bir sürü benzersizlik. Ruth’un gözlerinde var olan masumiyet, ait olmadığı bu dünyanın kapısını araladı Martin Eden’e.

Bu kitaptaki karakterler, toplumda tabu haline gelmiş kaideleri yıkarak insanın isterse neler başarabileceğini gözler önüne seriyor. Eğitimli, kültürlü tam manasıyla yetişmiş bir insan olabilmenin yoksulluk kısılcısıyla durdurulamayacağını, asıl “varoş”luğun dar kafalılığın ve eğitimsizliğin parana göre muamele etmek olduğunu söylüyor. Martin Eden, Ruth’u tanıyınca bu dünyaya girmeye karar veriyor. İnsan isterse değişimi bile değiştirir. Evvela konuşmasından başladı

geliştirmeye. Sonra giyim kuşamın aslında ne kadar önemli olduğunu fark edip kıyafetlerine çeki düzen verdi. Sırada nezaket kuralları ve davranış kuralları vardı zira bunlara uyulmadığında kaba diye tabir edilen kategoriye giriyordun. Adab-ı muaşeret kuralları dediğimiz, insanın toplumla geçinme usulünü, nezaketini ve terbiyeyi en kısa sürede öğrenmiş; zenginler ile arasında bu konuda bir eksiklik olmadığını görmüştü.

Artık öğrenmenin ve eğitimin tadına varan Martin Eden’e öğrendikleri az gelir olmuştu. Bulduğu her kitabı okumak artık onun en büyük zevklerinden biriydi. Okudukça açılan dimağı kitapların bir zaman tüneli olduğunu ona söylüyordu. Elli yıl, yüz yıl öncesindeki bir bilgiye sahip olabilceğini gören Martin Eden, yüz yıl sonraya da kitap yazarının penceresinden bakabiliyordu.

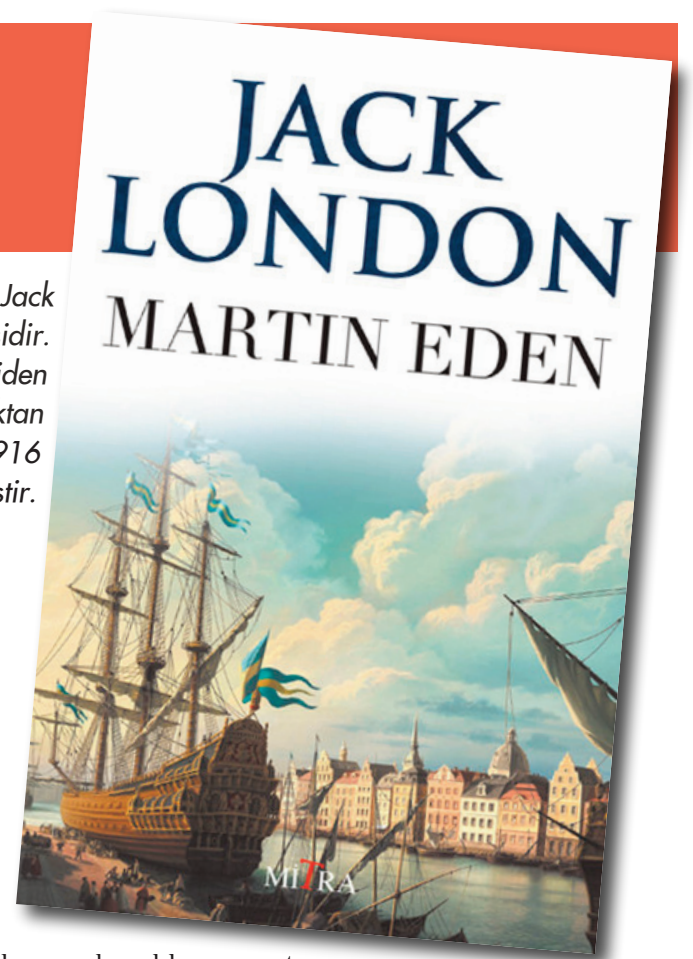
Fakat her şey bilmediğin şeyleri öğrenmek kadar kolay olmuyordu. Aralarına karışacağı grup, kendilerini herkesten üstün gören, aynı düşünceye sahip olmayanları her fırsatta dışlayan ve sadece kendi doğrularını kabul eden insanlardan oluşuyordu. Onlar için her şey doğuştan gelirdi. Kültür, bilgi, elitlik, seçkinlik... Bunlar asla sonradan kazanılmaz, kazanılsa da bir değeri yoktu. Her birinin üzerine giydiği kibirden elbiseleri vardı. Zindan gibi kapkara kibirli yanlışlıkları, onlara dürüstçe gerçekleri söyleyenleri değil de, samimiyetsizce gül bahçesiymiş gibi gösterenleri kabul ediyordu. Kendilerinden olmayanları hor

görmeyi, görev bilirdi.

Bu kitap Mevlana’nın “dıştaki kibir, içteki fakirliğin eseridir” sözünü aklıma getirdi. Martin Eden’in asıl savaştığı buydu bence. Zira ne kadar kendini geliştirirse geliştiresin sanki bir duvara tosluyormuş gibi hissediyordu kendini. Oysa hayat, uzun bir yolculuktur. Rollerin değişip değişmeyeceğini ya da ne zaman değişeceğini bilemezsin. Çok zengin ya da çok yüksek statüde olabilirsin fakat bir de bakmışsın ki “Tığ teber şahı merdan” olmuşsun...

Evin kızı Ruth’la yaptığı yürüyüşlerde eksiklerini fark ediyor, hangi yollara başvurarak bu eksikliklerini giderebileceğini öğreniyordu. Martin, günün birinde yüksek zümreye girebilecek saygınlığa erişecekti. Ruth sürekli Martin Eden’e elitlerin her şeyini örnek gösteriyor sen asla onlar gibi olamazsın demesiyle Martin Eden’i yaralıyordu. Peki neden olamayacaktı onlar gibi. Buna engel olan şey neydi? Ya da nesi eksikti Martin Eden’in... Oysa Martin Eden çok zeki biriydi ve bir gün Ruth’un ona sürekli örnek gösterdiği kişileri “ün”de “şan”da ve “şöhret”te geçecekti. Martin’e örnek diye gösterilen kişiler hayatları boyunca ne zorluk ne yoksulluk görmüş ne de bir şeyleri kendileri elde etmişti. Doğduğu ailenin imkanları sayesinde toplumda kendilerine kolayca yer bulan kişilerdi bunlar. Oysa Martin sıfırdan başlamış, mücadele etmenin pes etmemenin ne demek olduğunu biliyordu.

Martin Eden girdiği ortamlarda gerek bilgisiyle gerek dış görü-

nüşüyle ve gerekse adab-ı muaşeret kurallarına uymasıyla dikkatleri üzerine çekiyordu. O, nihayet “varlıklı”ların da ilgisini çekmeyi başarmışlardı. Yazar, belirli imkanlara ulaşmış fakat değer yargılarını kaybetmiş statü ve para yobazı kişileri öyle güzel anlatmış ki adeta o kişilere temas etmişsiniz hissi uyandırıyorunuz.

Bu insanların kendilerinden aşağı insanlara nasıl davrandığını çok iyi bilen Martin Eden, artık onların sahte sevgi ve ilgilerine aldırılmıyordu. Fakat artık hiçbir şey eskisi gibi değildi, Martin Eden için. Bu kirli dünyadan tiksiniyor ve gitmek istiyordu. Ama nereye? Bu zihniyet her yerde değilmiydi? Herkes bir konuda diğerini ezip geçmiyormüydü? Herkes kendi kişiliğinde yaşadığı nefis hayvanının iradesine er ya da geç girmiyormüydü? Öyle bir yere gitmeliydi ki kimsenin olmadığı...

Yayın evleri tarafından defalarca geri çevrilen yazılarının yerini çok satan kitapları aldığından beri çok zengindi Martin Eden. Artık çok zengin bir yazar olmasına rağmen bu hayattan aldığı zevk gittikçe azalıyordu. Mutluluğu daha fakir ve daha mutluken yanında olan kişilerin ihtiyaçlarını gidermekte buluyordu. İyice çevresinden uzaklaşmış kendini hayatın akışına kapatmıştı. Eskiden tek amaç

ve gayesi olan Ruth’u hayatından çıkartmıştı. Ait olmadığı bu dünyada kendine yer edinmeye çalışarak kaybettiği zamanı telafi etmek ve kendini yeniden bulmak için uzun bir yolculuk planlamaya başlamıştı.

Elinde tuttuğu büyük bir yolcu gemisinin biletlerine bakarken Ruth’u tanıdıktan sonra yaşadıkları geçti aklından. Kendini kanıtlama çabası, azmi, hırsı hepsi geride kalmıştı artık...

Ve geminin güvertesinden kendini okyanus sularına bıraktı. Su yüzeyine çıktığında hızla giden geminin ardından hızla geçen hayatına bakar gibi baktı. Okyanusun mavi kalbine bırakıp kendini, kimsenin olmadığı o yere doğru gitti...

Bence bu roman, çevremizde gördüğümüz, sosyal medya platformlarında rastladığımız ışıltılı, gösterişli, sözde mükemmel hayatların, aslında ne kadar içi boş, kof, sahte ve riyakarca olduğunu anlatıyor. Başka hayatların sahte ışıltılarına kapılmaktansa, kendi özgün yaşamımızın özgürlüğünde hayatın tadına varmalıyız.

Her zaman gösterişten yana fakir, tevazudan yana zengin olmak dileğiyle...

Merve Nur Bolat
(İlahiyat Fakültesi Öğrencisi)

HAYATIMA MEHMET ÂKİF ERSOY VE İSMAİL KARA'YI KAZANDIRAN VE ÇIKMIŞ OLDUĞUM İLİM YOLCULUĞUNDA DESTEĞİNİ HİÇBİR ZAMAN EKSİK ETMEYEN KIYMETLİ HOCAM MAHMUT DİLBAZ'A SAYGI VE ŞÜKRANLARIMI SUNUYORUM.

“VERME DÜNYALARI, ALSAN DA BU CENNET VATANI”

“Bir Düşünce Tarihi Metni Olarak İstiklâl Marşı” adlı eserin yazarı olan İsmail Kara, 1955 yılında Rize’de dünyaya gelmiştir. 1965’te Güneyce İlkokulu’ndan mezun olan Kara, 1967’de Güneyce Fahri Kur’an Kursu’nda hafızlığını tamamlarken, 1973’te İstanbul İmam Hatip Okulu’nu, 1977’de İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü’nü ve 1986’da İstanbul Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü bitirdi. Uzun yıllar Dergâh Yayınları’nda editörlük ve yayın yöneticiliği yapan Kara, 1980-1995 yılları arasında St. Pulcherie Fransız Kız Ortaokulu’nda din dersi öğretmenliği yaptı. “İslâmcılara Göre Meşrutiyet İdaresi 1908-1914” başlıklı teziyle siyaset bilimi doktoru unvanını alırken, 2000 yılında doçent, 2006’da İslâm Felsefesi profesörü olmuştur. 1995 yılından itibaren çalıştığı Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden 2015 yılında emekli olan yazar, 2017-2020 yılları arasında İstanbul Şehir Üniversitesi’nde hocalık yapmıştır. Çalışma alanı Çağdaş Türk Düşüncesi ve Çağdaş İslâm Düşüncesi olan İsmail Kara, başta “Bir Düşünce Tarihi Metni Olarak İstiklâl Marşı” eseri olmak üzere yirmi beşin üzerinde eser kaleme almıştır. Yalnızca kendi branşı ile ilgilenmekle yetinmeyen Kara, edebi anlamda da portre, hatırat türü eserler kaleme alarak edebi yönünü ön plana çıkarmıştır.

2021 yılında birinci baskısı ile okuyucularıyla buluşan İsmail Kara’nın “Bir Düşünce Tarihi Metni Olarak İstiklâl Marşı” adlı eseri, Dergâh Yayınları tarafından yayınlanmış olup 223 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın üslup ve mahiyeti itibarıyla oku-

yucuyu tefekküre sevk eden bir yönü bulunmaktadır. Yazar, eserini kaleme alırken hem şiirsel bir söyleyişi dili kullanıyor hem de Âkif’in hayatını ve içindeki İslâm ve vatan sevdasına dair zihin dünyasını bizlere aktarıyor. Kara’nın bu eserini okuduktan sonra İstiklâl Marşı’na aynı hissiyat ve şuur ile bakamayacaksınız. İstiklâl Marşı ve Mehmet Akif’e olan bakış açınızı derinden etkileyecek bir üslup ve niteliğe sahip olan bu kitapta, Âkif’in vatani için gönlünü, ömrünü, fikirlerini hiçbir karşılık beklemeden ortaya koyduğunu göreceksiniz.

Kara’nın kitabı, bir giriş, altı bölüm, bir sonuç ve ekler olmak üzere toplam dokuz bölümden oluşmaktadır. Kitabın bölümlerine baktığımızda bölüm başlangıçlarında İstiklâl Marşı ile alakalı birincil kaynak dokümanların resimlerinin yer alması kitaba estetik bir zevk kazandırmıştır. Dil ve anlatım özellikleri bakımından sade ve şiirsel bir söyleyişe sahip olan bu eserde yazar, 12 Mart 1921 tarihinde TBMM tarafından resmen kabul edilen İstiklâl Marşı üzerinde çeşitli perspektifler üzerinden tahliller yapmıştır. Yazar, milli bağımsızlığımızın sembolü olan İstiklâl Marşı’nın o dönemde çok okunan hatta ezberlenen önemli bir “fikir metni” olmasına rağmen, İstiklâl Marşı üzerinde yeterince düşünülmediğini ve şiir hakkında vasıflı makaleler ve kitapların yazılmadığını dile getirmektedir. İlkokul ve orta tedrisat ders kitaplarında, törenlerde hatta uzun yıllar TRT radyo ve televizyonun açılış ve kapanışında tekrarlanmasına rağmen, İstiklâl Marşı üzerinde derinlemesine düşünülüp incelemeler

yapılmadığına dikkat çeken yazar, Milli marşımız hakkında büyük metinler yazılmamış olmasını şaşkınlık içerisinde karışlamıştır.

Yazarın kendisinin de kitabın sunuş kısmında belirttiği üzere kitap, üç kademe etrafında ele alınmıştır. Birinci kademe İstiklâl Marşı’nın bizzat kendisini edebî-fikrî müstakil bir “manzume” olarak ele almak ve unsurlarını tahlil etmektir. İkinci kademe, Mehmet Âkif’in yaşamını, şiirini, zihin dünyasını, hayat üslubu ve mücadelesini göz önünde bulundurarak metni ele alıp açıklamaktır. Üçüncü ve son kademe ise çağdaş İslâm ve Türk düşüncesinin ana kavramları, arayışları, meseleleri, yükselişleri, tikanıklıkları, tortuları ve bunların yakın ve uzak irtibatları üzerinden kurulup geliştirilecek bir çerçeve gerektirir; şiir/metin, şair/ yazar ve dönem...

Yazar, 10 kıtadan oluşan İstiklâl Marşı’nı kıta kıta şerh edip, her bir kıtada bulunan kelimeler üzerinde kavram analizleri yapmak yerine, şiirin içerisinde bulunan ve şiirde esas vurgunun yapıldığı kavramlar üzerinden bir tahlil incelemesine başvurmaktadır. Yazarın üzerinde çalıştığı kavramlar “istiklal”, “millet”, “din”, “vatan”, “medeniyet” ve “ümit” olmak üzere 6 temel kavram olup, bunlar kitabın bölümlerini içermektedir.

Yazar, kitabın ilk bölümlerini oluşturan “istiklal”, “millet”, “din”, “vatan”, “medeniyet” ve “ümit” olan bu altı kavram üzerinden incelemelerini yaparken, kelimenin tek bir tanımına bağlı kalmayıp, çeşitli kaynaklara başvurarak kavram üzerinde birden

çok tanımlara yer vermesi, yazarın kavramları tek yönlü bir bakış açısıyla değil farklı perspektiflerle okuyucunun zihin dünyasını çeşitlendirdiğini, yani bu kavramlar üzerinde adeta fikir işçiliği yaptığını görmekteyiz. Dolayısıyla kitapta yer alan önemli tahlillerin başında derinlemesine yapılmış kavramların analizleri yer almaktadır. Bununla beraber kitapta, özellikle uzun bir şekilde verilen ve ince detaylarıyla donatılan dipnotlardan Âkif’in o dönemde içerisinde bulunduğu derin duygu ve düşüncelerinin yer aldığını görmekteyiz. Kitapta yer verilen dipnotların ve alıntuların birincil kaynak olarak verilmesi ise oldukça kıymetli ve dikkat çekici olup bu husus kitabın niteliğini artırmaktadır. Yazar, tasvir yeteneğini kullanarak o dönemi resmederek Âkif’in yaşadığı hallerini, endişelerini, kızgınlıklarını, içindeki İslâm ve vatan sevgisi ile zihninde kızılca kopan kıyametleri gözler önüne seriyor adeta. Kavramlar üzerinden İstiklâl Marşı’nı zihin dünyamıza yeniden kazandıran yazar, İstiklâl Marşı’nın sıradan bir şiir olmadığını, aksine milletimize armağan edilmiş milli bir yemin olduğunu hatırlatıyor. Dolayısıyla kitap bize, İstiklâl Marşı’nın hangi tarihi dönemde yer aldığını, bu süre içerisinde yaşanan tarihi olayları dönemin kaynakları olan gazete yazılarına, kitaplarına, kamuslara, röportajlara, dergilere ve biyografilere yer vererek o dönemi bize be-

önünde canlandırıyor adeta.

Kitabın son bölümü olan “Sonuç Yerine: Düne, Bugüne ve Yarına Dair Birkaç Mesele” bölümüne geldiğinde yazar, İstiklâl Marşı’nın yazılmasının ardından 3 Mart 1924 tarihinden itibaren şiirin bizzat kendisinin zayıflatılmamasına karşın bu tarihten sonra, şiirin konumunun değişmeye başladığını ve şiiri anlama ve idrak etme hususunda gösterilen farkındalıkların zayıflamaya başladığını ifade etmektedir. Laikleşme ve sekülerleşme, şiirin anlamı üzerinde zayıflamaların müsebbibi olarak gösterilmektedir. Kitapta dikkat çeken bir başka husus ise Kazım Karabekir’in Âkif’in şiirini 3 temel neden üzerinden tenkit edip İstiklâl Marşı yerine yeni bir marşın yazılması teklifinde bulunmasıdır.

Kitabın sonuç bölümünün sonunda yer alan ekler kısmına geldiğimizde yazar, Âkif’e ait olan “Çanakkale Şehitlerine”, “Nasrullah Kürsüsünde”, “İstiklâl Marşı” ve “Bülbül” isimli dört şiirine yer vererek kitabı sonlandırmıştır. Yazarın bu kitabını okuduktan sonra Aziz vatanımız için canını bir an olsun tereddüt etmeden vermek isteyen Âkif’e olan hissiyatımız ve İstiklâl Marşı olan bakış açımız hiç şüphesiz zihnimizde yeniden tasavvur edilmiş olacaktır.

SİLSİLET'ÜL LİSAN DERGİSİ'NİN ARAPÇA ÖĞRENİMİNE KATKISI

Rümeysa Habibe Deniz
İlahiyat Fakültesi Öğrencisi

Silsiletü'l-Lisan serisi Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Yayınları tarafından 2013 yılından itibaren basılmaya başlanmıştır. Set dört seviye için iki kitaptan toplam sekiz kitap, Giriş seviyesi için bir çalışma kitabı ve bir öğretmen kitabı ile toplamda 10 kitap ve 89 üniteden oluşmaktadır. Uzmanlar tarafından belirtildiğine göre Türkiye'deki en iyi Arapça eğitim setidir.¹

Seri program ve müfredat hazırlama konusunda uzun deneyime sahip olan The Mother Tongue Arabic Language Center tarafından uzman bir ekip ile hazırlanmıştır. The Mother Arabic Language Center, 2005 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Abu Dabi kentinde, ana dili Arapça olmayanlara Arapça öğretimi vermek için bir merkez olarak kurulmuştur. Merkez, Arapça öğretim standartlarını profesyonel bir akademik seviyeye yükseltmeyi amaçlamaktadır. Kurum, müfredatın oluşturulması ve geliştirilmesi için bir dil laboratuvarı içermektedir. Bu laboratuvar Arapça alanında kıdemli profesörlerin gözetimindedir. Müfredatı, insan bilgisi konularının bölünmesinde Dewey Ondalık Sistemini benimseyerek öğrencilerin tüm ihtiyaçlarını kapsamaktadır.²

2013 basımına göre set 10 yaş ve üzeri için hazırlanmıştır. Fakat güncellenmiş 2022 yılı 15.Basımın da belirtildiğine

göre bu yaş sınırı 16 yaş ve üzeri olarak değiştirilmiştir. Türkiye'de 22 Üniversite, kolej, İmam Hatip lisesi, mesleki kurslar (İSMEK, SAMEK, KOMEK) ve dil kurslarında eğitim sürecinin ders kitabı olarak kullanılmaktadır.

2013 yılında yayımlanan eski baskıda ki kitapların her birinin içerisinde ses dosyalarını içeren bir cd bulunmaktadır. 2022 yılında yayımlanan güncel baskıda ise her kitabın ses dosyasına içlerinde bulunan karekod sistemi ile Mother Tongue sitesinden ulaşılmaktadır. Bunun yanı sıra kitapların interaktif web siteleri bulunmaktadır. Dil eğitiminde bu seriyi kullanan kurumlara seviyelerine göre soru kitapçıkları sağlanmaktadır. Seriyi kullanan öğrencilerin dil yeterliliği için gerekli temelleri oluşturabilmesi adına giriş seviyesini içeren bir de çalışma kitabı hazırlanmıştır. Bununla birlikte eğitici öğretmenler için seri içerisinde bir de rehber kitabı bulunmaktadır. Seri alıştırmalarının çözümlerine ve cevaplarına öğretmenin yazma zamanından tasarruf edebilmesi için kitabın karekod sisteminde ve interaktif sitesinde yer verilmiştir.

Seride her bir seviye için 150 saatlik eğitim süresi belirlenmiştir. Toplamda 600 saatlik bu eğitim süresi 89 çalışma ünitesini içerir. Her bir ünite içerisinde gramer bilgisinin yanı sıra öğrencilerin okuma,

yazma, dinleme ve konuşma becerilerine yönelik etkinlikler de yer almaktadır.

Yazımda ele aldığım Silsiletü'l Lisan serisi hazırlık senemde dil eğitimimde kullandığım en önemli kaynaklardandır. Seri hakkında bir öz eleştiri yapacak olursam, kitabı ilk elime aldığımda içeriğini lisans eğitimi için yetersiz bulmuştum. 18 yaşında böyle bir kitabı kullanmayı garipsemişim. Fakat diğer dil eğitimi kitaplarını incelediğimde ve eğitimimin ilerleyen seviyelerine geçtiğimde yanlış düşündüğümü fark ettim. Aslında diğer kitaplarda karmaşık anlatılan konuları daha basite indirgenerek verdiğini gözlemledim. Dil eğitimim bittikten sonra kitabı incelediğimde, aslında seviye ilerledikçe metinlerin daha da zorlaştığını fakat o süreçte bunun bana çok normal geldiğini, o metinleri de kolay bir şekilde okuyup anlayabildiğimi hatırladım. Düşündüğümde bunun sebebinin de yine basit ve üstüne koyarak ilerleyen seviye metinleri ve etkinliklerinin olduğunu fark ettim.

Kitabın bizler için faydası oldukça fazlaydı fakat o seride bazı eksiklikler de bulunmaktaydı. Özellikle o seride verilen gramer bilgisi bizim için yeterli olmuyordu. Bu yüzden ek olarak farklı bir kitaptan gramer bilgisi öğreniyorduk. Yine harf

eğitiminde çok fazla etkinlik olduğu için diğer etkinliklere ve metinlere daha az vakit ayırıyorduk. Seri de bir ünite başlangıcı olmadığı için çoğu zaman yeni bir üniteye geçtiğimizi fark edemiyorduk. Bunun yanı sıra çoğu zaman metinleri okumadan ünitenin ne hakkında olduğunu anlamıyorduk. Kelime kutucuklarının üstünde yer alan başlığı fark etmemiz çok zor oluyordu. Kelime kutucuklarına ise çoğunlukla gereken değeri vermiyor okuyup geçiyorduk. Hatta bazen altında yer alan soruları görmüyorduk. Direk metine odaklanarak onları istemeyerek de olsa es geçiyorduk.

Silsiletü'l Lisan editörleri tarafından da bu sorunlar fark edilmiş olacak ki seri 2022 yılında değişikliğe giderek güncellenmiş baskısında bazı değişiklikler yapmıştır. Ünitelere bir başlangıç sayfası konmuş ve ünite içeriğine yer verilerek öğrenciye ünite hakkında bilgi verilmiştir. Kelime kutucukları ve sorulara bir sayfa ayrılarak öğrencinin dikkatini odaklamayı hedeflemişlerdir. Harf etkinlikleri azaltıp diğer etkin-

likler çoğaltılarak öğrencinin her türlü becerisine hitap edilmiştir. Gramer bilgisi ve etkinlikleri artırılarak öğrencinin başka bir kaynağa gerek duymadan konuları her yönünden kavrayabilmesi hedeflenmiştir. Güncellenmiş seri de yer alan metin ve görseller de artırılan yaş sınırına paralel olarak güncellenmiş, daha gündelik metinlere ve daha gerçekçi görsellere yer verilmiştir. Son olarak güncellenmiş seride yer alan karekod sistemi ve interaktif web sitesiyle ulaşılan içeriğin her an ve her yerde ders çalışma imkânı sağladığını düşünmekteyim.

Hazırlık dil eğitiminden de yola çıkarak, Silsiletü'l Lisan serisinin öğrenci açısından da öğretmen açısından da kullanışlı ve faydalı olduğu kanaatindeyim.

¹ <https://yayinevi.fsm.edu.tr/yayin/Silsiletul-Lisan---Arapca-Dil-Serisi-Arapcaya-Giris-1>

² <https://mothertongue.ae/about-us/about-the-mother-tongue-center/>

SEZAI KARAKOÇ'TAN UFUK AÇICI BİR KİTAP

Yazel Dedeoğlu
İlahiyat Fakültesi Öğrencisi

İslâm'ın dirilişi kitabı Ahmet Sezai Karakoç tarafından Nisan 1966'dan Mart 1967'ye kadar Diriliş Dergisi'nde, Diriliş imzası ile yayımlanmış başyazılardan oluşmaktadır. Kitabın ilk baskısı 1967 yılında kitabın 52. ve son baskısı ise Ekim 2022'de yapılmıştır. Diriliş yayınlarından basılan bu kitap Yayınevinin 14. Kitabıdır. İslâm'ın Dirilişi kitabı bir düşünce yazısıdır. Savunulan düşünceler şu şekildedir: İslam medeniyeti nedir, nasıl olmalıdır, İslam medeniyeti nasıl dirilişe geçmelidir, kitap bu düşünceler çerçevesinde işlenmektedir.

Kitap, iki ana başlık ve on üç alt başlıktan oluşmaktadır. Ana başlıkların birincisi kitabın da adı olan İslâm'ın Dirilişidir. İkinci ana başlık ise İslâm'ın Çağrısıdır. Kitabın ilk bölümünde Dirilişinin gerçekleşeceği coğrafyalar ele alınmıştır. "İslâm'ın Dirilişinde Avrupa'nın Durumu", "İslâmın Dirilişinde Asya ve Afrika'nın Durumu" ve "İslâmın Dirilişinde İslâm Dünyasının Durumu" başlıklar halinde ele alınmıştır. Bu bölümlerin ortak çıkarımı "İslâm Dini eskimiş, küflenmiş hatta yok olmuş bir ruhu uyandırmaya çalışmamaktadır. İslâm dini dünya üzerine taze bir kan olarak inmiş uyukudaki medeniyetlere yeni bir ufuk olarak gelmiştir." düşüncesidir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde bahsi geçen dirilişin nasıl ger-

çekleşmesi gerektiği anlatılmaktadır. Diriliş ilk önce düşüncede başlar. Düşünce bir bireyin yapabileceği en insani ve en temel davranıştır. Düşünme eylemi İnanma eyleminden önce gerçekleşmektedir. İnsanlar önce doğruyu yanlış ayırt edip daha sonra inanmaktadırlar. İnanma gerçekleştikten sonra İnançın Dirilişi başlamaktadır. İnançta Diriliş İslam toplumları için 2. Dünya savaşından sonra kazanılan özgürlükle başlamıştır. Elde edilen özgürlük Müslümanlara dinlerini özgürce savunma, yaşama ve geliştirme olanağı tanımıştır. İnançta Diriliş tamamlandıktan sonra yani savunma ve yaşamadan sonra sıra geliştirmeye gelmiştir. Gelişim ise Edebiyatın ve Sanatın Dirilişi ile gerçekleşmektedir. İslam Dininin geliştiği coğrafya tam da edebiyat ve sanata öncülük yapacak bir alt yapıya sahiptir. Kur'an-ı kerim ise hiç şüphesiz başı başına bir sanat eseridir. İslam'ın uyanış çağında yani son iki yüzyıl da edebiyatın göz ardı edilemez bir yeri vardır. Ancak belirtilmesi gerekir ki Mehmet Akif Ersoy ve Necip Fazıl Kısakürek gibi yazarların üstün çabasına rağmen İslâm'ın dirilişinde edebiyat yeterli olamamıştır. Mimari, resim, tiyatro ve benzeri alanlarda da çalışmalar yapılmıştır fakat İslâm'ın dirilişini şahlandıracak olan İslâm'a

özgü sanat üslubunun oluşturulması ve sanatın geliştirilmesidir. Edebiyat ve Sanatın dirilişinden sonra gerçekleşmesi gereken diriliş Aksiyonda Diriliştir. İslam medeniyeti ilk kurulduğunda İslam savaşçıları nasıl Bedir de Uhud da Hendek de İslam için İslâm'ın getirdiklerini korumak için mücadele ettiyse dirilişi hedefleyen her İslâm askeri de öyle mücadele etmelidir. Ne yazık ki İslâm son iki yüzyıldır var olma mücadelesi vermektedir yani dirilişin aksiyon kanadında bazı sorunlar vardır. Bu sorunların var olmasının en büyük nedeni ise inanış, duyuş ve düşünüş direnişlerinin tam olarak gerçekleşmemesidir. İnsan aksiyon ile var olmaktadır. İnsanın inandığı din de ancak aksiyon ile var olacaktır.

Kitabın ikinci ana başlığı olan "İslâm'ın Çağrısı" bölümünden bahsedecek olursak, İslâm sadece Müslüman toplumlara ve Müslümanlara çağrıda bulunmamaktadır. "İnsanlara, Müslümanlara, Hıristiyanlara, Yahudilere, Doğululara, Afrikalılara, Din ve

Tanrı tanımazlara" çağrıda bulunmaktadır. İlk yapılan çağrı insanlardır. İslâm Batı furyasına kapılmış Afrika insanını, orta Asya insanını en çok da fikirleri ve emekleri sömürülen, Batıya özendirilen insanları "İslâm Medeniyetinin Ocağına" çağırılmaktadır. İslâm bu çağrıyı yüzyıllardır devam ettirmektedir ne zaman cevap alacağı ise hâlâ muallaktır. İkinci çağrı Müslümanlardır. Müslümanlar tarihi süreç içerisinde öz benliklerinden bir miktar uzaklaşmışlardır. Batı baskısı ve son bulmak bilmeyen savaş etkisi bahsi geçen uzaklaşmanın nedenlerindedir. Müslümanlar şu an da kurtuluşun Batıda olduğunu varsaymaktadırlar. Asıl kurtuluş öz kimlerinin oluşmasına neden olan olgudur yani İslâm'dadır. Müslümanlar için Batıya dönmek İslâm'a dönmekten daha kolaydır. Müslüman kendini geliştirecek, yükseltecek ve diriltecek yegâne güce ancak Müslüman derinleştğinde, Müslüman şuur kazandığında, Müslüman birleştiğinde ulaşacaktır. Kitapta üçüncü çağrı Yahudilere

yapılmaktadır. Yahudiler kurtuluş için bir Mesih beklemektedir ancak onlara gönderilen kurtarıcıları bir türlü kabullenmemişlerdir. Gönderilen en açık kurtarıcı İslâm dinidir. "Kurtuluş İslâm'dadır" İbaresini kabul etmeyi reddetmektedirler. Hıristiyanlara yapılan çağrı ise kurtarıcı olarak bekledikleri Tanrının oğlunun getirdiği ve yarım bıraktığı şeriatının tamamlandığını göstermek amacıyla yapılmaktadır. Diğer toplumlara yapılan çağrılarda bir noktada Yahudiliğe ve Hıristiyanlığa yapılan çağrı ile aynı alt mesajı içermektedir "kurtuluşa ermek istiyorsanız, bir kurtarıcı bekliyorsanız İslâm dini kurtuluşa götürecektir tek kurtarıcıdır."

Karakoç, bu kitabı bana göre İslâm âlemini ve İslâm âleminin dışında kalan âlemi düşükleri buhran çukurundan çıkaracak ışığı tanıtmak için yazmıştır. Doğu da yaşayan İnsanoğlu Batıya özenerek, Batı da yaşayan insanoğlu doğuluların değerlerini sömürerek kendilerini bu buhran kuyusuna Mahkûm etmiş durumdadır. Buhran kuyusundan çıkmak için yukarıda bahsi geçen ışığı yani "İslâm'ı" takip etmek gerekmektedir. İslâm'ın yaydığı ışık hiç şüphesiz daha çok parlamalıdır. Bu artışta ancak "İslâm'ın Dirilişi" ile gerçekleşecektir.

SÜNNETİ TARİHTE KALMIŞ BİR UYGULAMA OLARAK MI GÖRMELİYİZ?

SORUSUNA CEVAP ARAYAN KİTAP

Beyzagül Atila
İlahiyat Fakültesi Öğrencisi

Sünnet'in Güncelleştirilmesine Doğru-Nebevi Sünnetin Evrensel Dinamizmi: Sünnet İhdası kitabının yazarı olan Prof. Dr. Mustafa Ertürk'ün bu eseri, dil ve anlatım özellikleri açısından teoriye dayanan akademik bir dille yazılması sebebiyle alanla ilgili teknik bilgiye sahip olmayan kişileri zorlayacak niteliktedir. Ancak kitapta kullanılan kavramların giriş mahiyetinde tek tek açıklanması okuyucunun işini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca yazarın, akılda kalabilecek sorulara cevap vermesi okuyucunun zihninde bir soru işareti kalmasına mani olmaktadır.

Yazar, kitapta Nebevi Sünnet'in güncelleştirilmesini "Hem toplumun ve hem de toplumdaki fertlerin kendi şartları çerçevesinde ortaya koyacağı ve sonraki insanların da takip ettikleri faydalı her yeni faaliyet (söz, fiil ve tasvip olarak) Nebevi Sünnete uygundur" ilkesi ekseninde bir çalışma ortaya koymaktadır. "Sünnet İhdası" adı verilen bu ilkenin çıkış kaynağı ve İslâm düşünce tarihindeki yansımaları kitabın ana konusunu teşkil etmekte olup, ileride yapılacak benzer araştırmalara katkı sağlayabilecek tarzda bir nevi deneme ve giriş mahiyetinde bir araştırma olduğu yazar tarafından göz önünde tutulmuştur. Kitabın asıl hedefi (Nebevi) Sünnet'in güncelleştirilmesi projesidir. Bu projeden kasıt birtakım insanların günümüz dini, siyasi, ekonomik ve kültürel yönlendirmeler ve dayatmalar karşısında duydukları zorunluluk hissiyle, Nebevi Sün-

net'in konjonktürel yorumlarına akademik bir tepki ve eleştiri olarak günümüz İslâm düşüncesini Nebevi Sünnet'in merkezine odaklaştırmayı hedeflemektedir.

Kitap üç bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde konunun amacı, mahiyeti ve önemi ile çalışmada kullanılan bazı kavramlardan bahsedilmektedir. Bunlar: Nebevi Sünnet, Tarihsellik, Evrensellik ve Sünnet İhdası kavramlarıdır. Yazar, Sünnet İhdası kavramını: "Hz. Peygamber döneminden günümüze kadar aynı veya benzer konularda Hz. Peygamber'in Sünnetinden başka; önceden olmamış, sonradan ortaya çıkan herhangi bir olay ya da eylem karşısında, insanların umumi faydasına olup, İslâm'ın temel prensiplerine şeklen veya ilke olarak aykırı bulunmayan, yetkili ve etkili otoritelerin de onayı ile başlatılıp devam ettirilen her türlü (söz, eylem ve teşvik türü) faaliyetler ve bu faaliyetlerin neticesidir." şeklinde açıklamaktadır.

Birinci bölümde; "İhdas Kavramı ve Tarihte Muhdes Sünnetler" genel başlığı altında ihdas kavramının Kur'an ve rivayetlerdeki kullanımı ile geçmişten günümüze kadar sünnet olarak devam ettirilen ihdaslardan bazı örnekler verilmektedir. Bu örneklerde ihdas edilen işler olumlu ve olumsuz olanlar şeklinde örneklenmektedir. Hz. Peygamber'den ve sahabeden rivayetlerde bid'at-ı seyiy/dalâl olan-

lardan kaçınılması gerektiği vurgulanırken aksine insanların faydasına görülen bid'at-ı haseneler de "muhdes sünnet" olarak onaylanmakta ve örneklenmektedir.

Yazar, bu bölümde Hz. Peygamber'in kabul ve tatbik ettiği cahiliye döneminden kalma bazı uygulamaları, kendi dönemindeki arkadaşlarının başlattığı ve kendisinin tasvip ettiği fiilleri, Hz. Peygamber sonrasında ortaya çıkan birtakım ihtiyaçlardan dolayı ihdas edilen sünnetleri ve bunların günümüze kadar ulaşmalarını gösteren bazı örnekleri aktarmaya çalışmıştır.

İkinci Bölüm; "Sünnet İhdası Hadisi ve Tetkiki" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde sünnet ihdası hadisi sadece metin açısından ve sünnetin ihya edilmesine dair rivayetin de yer aldığı lâfzen ve mânen benzer başka rivayetlerle mukayese edilerek hadis ilminin temel prensipleri çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda "Sünnet İhdası Hadisi" dediğimiz rivayet özü itibarıyla Müslümanları özellikle hayra vesile olacak işlere teşvik etmektedir. Yapılan iyi işleri de sünnet kapsamında değerlendirmemize kapı açmaktadır.

Üçüncü bölümde: "Sünnet İhdası Hadisinin Tarihte Kazandığı Değer ve Kur'an'a Uygunluğu Meselesi" başlığı altında öncelikle sünnet ihdası hadisiyle ilgili, İslâm âlimlerinin yorumları kronolojik olarak sunulmakta ve kısa değerlendirmelerle izah edil-

meye çalışılmaktadır. Daha sonra adı geçen hadisin, Kur'an'a uygun olup olmadığı meselesi belirli ayetler çerçevesinde incelenmektedir. Bu bölümde yazar, Sünnet İhdası Hadisi hakkında muhaddislerin farklı pek fazla görüş beyan etmediklerine dikkat çekmektedir. Kitapta, Sünnet İhdası Hadisinin Kur'an'a uygunluğu meselesine gelince; bu hadisin Kur'an'a aykırı olduğunu açıkça gösteren bir delile rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu durum, hadisin Kur'an'a uygun olduğunun göstergesidir.

Kitabın son kısmında ise yazar, Sünnet İhdası Hadisi ile sünnet olarak devam ettirilen ve 'dinî' dediğimiz uygulamalar arasında bağlantı kurarak hadisin günümüzdeki fonksiyonel değerleri üzerinde kısa değerlendirmeler yapmaktadır.

Sonuç olarak bu kitapta yazar, sünnetin doğru bir şekilde anlaşılması açısından önem arz eden bir konuya değinmiştir. Sünnetin, hayatın içerisinde olması gerektiğini farklı bir yöntemle Müslümanların gündemine almak istemiştir. Bu çerçevede vahyin

(Kur'an) ve onun pratik açılımı olan Nebevi Sünnet'in değişmekte ve farklılaşmakta olan insanlığa sunacağı hizmetler, evrensel bir tarz ve üslup içerisinde aktarılmaya çalışılmıştır. Zira Kur'an'ın ve Nebevi Sünnet'in mesajı, sadece Müslüman çevrede yetişip İslâmiyet'i kabul eden kişiler için değil, yeryüzünde yaşayan bütün insanlar için hidayet kaynağıdır. Ancak bu iki kaynaktan salt Kur'an'daki evrensel ilkeler üzerinde durmakta, onun gerçek yorumcusu ve uygulayıcısı olan Hz. Peygamber'in Sünneti'ne ve özellikle onun evrensel yönüne yeterince dikkat çekilmemektedir. Aksine Nebevi Sünnet'e, Kur'an zihniyetinden tamamen bağımsız, tarihte kalmış bir dünya görüşü gibi bakılmakta ve bundan dolayı da sadece tarihî bir malzeme olarak değerlendirilmektedir. Yazara göre bu durum, Kur'an'ın doğru anlaşılmasının ve hayata da doğru bir şekilde aktarılmasının önünde önemli bir engel olmaktadır. Bu bağlamda sünneti güncelleyerek, yaşanan hayatta uygulamak önem kazanmaktadır.

HERŞEY DIŞARIDAN GÖRÜNDÜĞÜ GİBİ DEĞİLDİR. HEMEN KARAR VERME

Özlem Çetinel

(İdari ve Mali İşler Prs.)

Bir insan düşünün. Hayatta hiçbir amacı kalmamış, bütün insanlardan uzaklaşmış, sadece hayatının bitmesini bekliyor...

Rasim, Raif Bey ile bir şirkette aynı odayı paylaşmaya başladığında tanıştı. Onu ilk gördüğünde pek alelade, hiçbir hususiyeti olmayan insanlardan biri olarak düşündü. Raif bey, sessiz, sakin, kimse ile muhatap olmayan kendi halinde Almanca kitaplar çeviren biriydi. Bu hali Rasim'e sıkıcı gelmeye başlamıştı ki bir gün Hamdi (patron) yazılacak eseri yetiştiremediği için Raif beyi azarladı. Raif bey, patron çıkar çıkmaz masasındaki kâğıda bir şeyler çizmeye başladı. Sanki öfkesini kâğıda kusuyordu. Sonra kâğıdı buruşturup çöpe attı. Rasim, Raif Bey'in odadan çıktığı anı fırsat bilip kâğıdı çöpten aldı. Raif bey, patronun yüzündeki o tarifi imkansız hiddeti kağıda çizmişti.

Rasim, kısa sürede yapılan ve çöpe atılan portreden sonra Raif Bey'in kimliğini ve kişiliğini merak etmeye başladı. Çeşitli bahaneler bularak evine gitmeye ve onula yakınlık kurmaya gayret gösteriyordu. Raif bey bir seferinde işyerindeki odasında bir defter olduğunu onu kendisine getirmesini istedi. Rasim, defteri bulup getirdi. Raif bey "şimdi de onu sobaya atıp yak" dedi. Rasim içindekileri merak ettiğini,

okuması için kendisine izin vermesini istedi. Raif bey bu teklifi kabul etti ancak okuduktan sonra yakmasını söyledi.

Defter bir çeşit günlük gibiydi ve Raif beyin hayatı hakkında pek çok bilgiyi barındırıyordu. Defterde yazdığına göre Raif Bey, naif bir gençti ve içe kapalıydı. Tek dostu kitaplar ve yaptığı resimlerdi. Bir dönem tahsil için Almanya'ya gitmişti. Sık sık ziyaret ettiği resim galerilerinin birinde kürk mantolu bir kadının resmini çok beğenmiş ve sık sık onu seyretmeye gitmeye başlamıştı. Sonunda resimdeki kadınla tanışmış ve ona âşık olmuştu. Kadın bir pavyonda çalışıyordu. Raif bey kadının evinde bir gece geçirdi.

Kadın yaptığı işten dolayı erkeklere güvenemez onların sadece kendisinden faydalanmak istediğini düşünürdü. Bu yüzden buluşmak için anlaştıkları randevuya gelmedi. Lakin Raif bey gerçekten âşık olmuştu. Kadının evine gitti, kapı açılmayınca üç gün evin önünde bekledi. Daha sonraki günlerde bu bekleyişler sürdü gitti. Bu gelişlerinin birinde kadının hastanede olduğunu öğrendi. Onu hastanede ziyaret etti. Günlerce yanında kaldı. Ancak babasının ölüm haberi üzerine yurda dönmek zorunda kaldı. Tekrar buluşmak için sözleşmişlerdi. Ancak şartlar buna hiçbir

zaman müsaade etmedi.

Mektuplaşmaya başladılar. Bu bile ona yetiyordu. Lakin bir süre sonra gönderdiği mektuplara cevap gelmez oldu. En sonunda gönderdiği mektup iade olarak geri geldiğinde bütün ümitleri bitti.

Artık kadının kendisini terk ettiğini düşünüyor ve sitem ediyordu.

Hayat devam ediyordu, evlendi, çocukları oldu. Lakin artık ruhsuz robotsu bir insan olmaya başlamıştı. İşini kaybetti. İnsanlara güvenini yitirdi. Hayattan zevk almaktan yaşayan birine döndü. Adeta ölümü bekleyen biri olarak yaşamaya başladı.

Bir gün arkasından birisi ona seslendi. Bu, Almanya'da pansiyonda tanıştığı bir kadındı. Yanında dokuz yaşlarında küçük bir kız çocuğu vardı. Eski günlerden konuştuktan sonra "sizin bir akrabamız vardı, adı Maria Puder. Güzel bir tablosu vardı o vesile ile galeride tanışmıştık" dedi. Kadın neden sorduğunu merak etti. "Tablosu çok hoşuma gitmişti, üzerimde kuvvetli bir tesir bırakmış olacak" dedi. Kadın "evet çok iyi bir ressamdı" deyince, "Ressamdı dediniz şimdi değil mi?" diye sordu. Kadın "tabii değil, çünkü artık yaşamıyor" dedi. Raif bir an dona

kaldı. Kadın "şimdi değil tam on sene önce öldü" diye ekledi.

"Maria, Prag'dan ayrıldıktan iki hafta sonra kendisinde birtakım değişiklikler fark etmiş ve doktora gittiğinde hamile olduğunu öğrenmiş. Annesi çocuğun babasının kim olduğunu sorduğunda "yakında öğreneceksin" demiş ve gelecekte yapacağı bir seyahatten bahsedermiş. Hastalığın etkisiyle hamileliği çok zor geçmişti. Hamileliğin sonuna doğru sıhhati iyice bozulmaya başlamış, doktorlar doğumu tehlikeli bulmuşlar. Maria çocuğa dokunulmasına asla razı olmamış. Zaman ilerledikçe fenalaşmış, doktorlar çocuğu almışlar ve yatmışlar. Fakat Maria bir hafta sonra ölmüş. Öleceğini asla tahmin etmediğinden, çocuğun babasının kim olduğunu öğrenemedik. Anneanesi çocuğa bakamadığı için bir süre bakımevlerinde kalmış. Daha sonra bizimle yaşamaya başladı" dedi. Çocuğun kendi kızı olduğunu

anlayınca olduğu yere düşecekmiş gibi sendeleyeyen Raif Bey zar zor toparlamış. Kadına çocuğun babasının kendisi olduğunu asla söyleyememiş. Kadın ile küçük kız trene binerek oradan uzaklaşmışlar. Raif bey, tam on sene zavallı ruhunun bütün kırgınlığıyla bir ölüye kızmış, bir ölüyü suçlamış. Onun hatırasına ihanet ettiğini düşünmeye başlamıştı.

Raif'in defteri burada bitiyordu. Sanki büyük bir korkuyla sakladığı ruhunu bu deftere aksettirmiş, sonra yine içine kapanıp senelerce susmuştu. Rasim söz verdiği için, defteri Raif Bey'e götürdü. Eve geldiğinde bir telaş vardı. İçeriden ağlama sesleri duyunca Raif Bey'in hayata veda ettiğini anladı. Rasim, Raif Bey'in dünyadan ayrılırken, hayatına nasıl ektin bir şekilde girdiğini anladı. Daima yanında olacağını hissettiği Raif Bey'in defterini tekrar okumaya başladı.

telgrāfhane
yayımları

ROMAN
Sabahattin Ali

Kürk Mantolu Madonna

Ahmet Ümit, 1960 yılında Gaziantep'te kilim tüccarı bir baba ve terzi bir annenin 7 çocuğundan en küçüğü olarak dünyaya gözlerini açtı. Vildan isimli bir kız ile evlendi. Gül ismini verdikleri bir kızları var

YAŞANANLARI UNUTURSAN, GEÇMİŞ TEKRAR EDER.

Fatma Betül Oğuztürk
Türk Dili ve Edebiyatı Öğrtm

Sizlere polisiye roman yazarlarından olan Ahmet Ümit'in 6 senelik çalışmasının ürünü olan "Kayıp Tanrılar Ülkesi" romanını tanıtmak istiyorum. Tarih, mitoloji, sosyoloji, siyaset, kültür ve sanat ile ilgili verdiği bilgilerle insanı sıkmayan üslubu ve gizemli olay örgüsüyle okunmasını tavsiye ettiğim bir roman. Ayrıca şunu da ilave etmeliyim ki polisiye roman ile matematik arasında doğru orantılı bir bağlantı bulunmaktadır. Bu nedenle matematik problemi çözmeyi seviyorsanız polisiye roman okumaktan mutlaka keyif alacaksınız demektir.

Gördüğü ağır işkencelere rağmen, Palmira antik kentinin en önemli eserlerinin yerini söylemediği için kafası kesilerek öldürülen arkeolog Halid Esad'ın anısına yazılan bu roman bu bilgiden sonra beni derinden etkiledi.

502 sayfadan oluşan bu romanı Yapı Kredi Yayınları 28-29 Mayıs 2021 tarihinde, Ahmet Ümit ve Craft'ın kurucusu, yönetmen Çağ Çalışkur önderliğinde Clubhouse'ta canlı kitap okuması şeklinde okurlarıyla buluşturdu. Yapı Kredi bir kitap lansmanını bu etkinliklerle gerçekleştirerek kültür sanat alanında Türkiye'de bir ilke imza attı. "Zeus" karakterini Ahmet Ümit'in seslendir-

diği bu özel projeye Murat Kılıç, Merve Dizdar, İpek Bilgin gibi birçok deneyimli sanatçı da eşlik etti. 15 Haziran'da raflarda yerini alan roman birçok okuyucuyu kendisine hayran bıraktı.

Romanın içeriğine geçmeden önce polisiye türü denilince akla gelen Ahmet Ümit kimdir biraz bahsetmek istiyorum.

Ahmet Ümit;

1960 yılında Gaziantep'te Kilim tüccarı bir baba ve terzi bir annenin 7 çocuğundan en küçüğü olarak dünyaya gözlerini açtı. Lise dönemlerinde çıkan bir kavgadan dolayı 24 arkadaşı ile birlikte Gaziantep Atatürk Lisesinden Diyarbakır Ergani'deki bir liseye sürgün gönderildiler.

Liseyi bitirdikten sonra 1979 yılında Marmara Üniversitesinde Kamu Yönetimi okumaya başladı. Bu yıllarda tanıştığı Vildan Hanım ile evlendi ve Gül isimlerini verdikleri bir kızları dünyaya geldi.

Ahmet Ümit hem şair hem yazar hem de sıra dışı bir adam. Polisiye romanları bir edebi eser sayılmadığı dönemlerinde yayınladığı kitapları ile ülkedeki en iyi polisiye yazarı haline geldi ve geniş kitleler tarafından çok beğenildi.

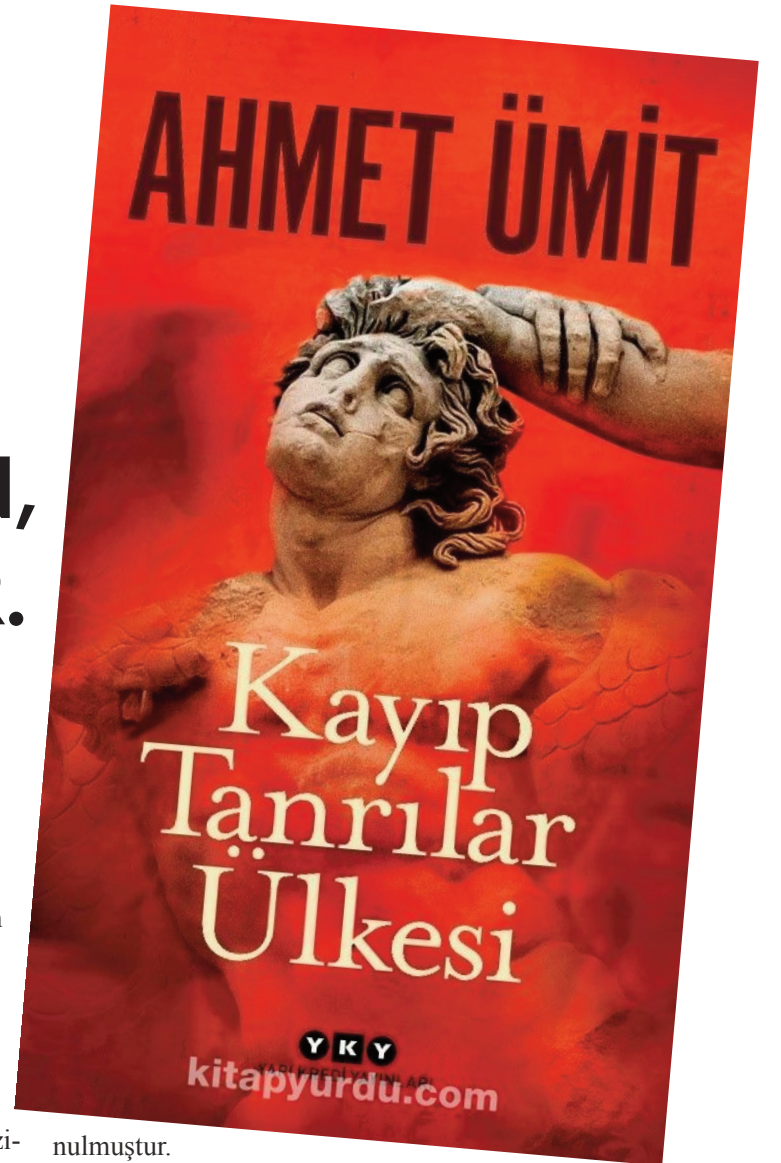
Rusya'ya eğitim almak için git-

tiği zamanlarda eline kalem almaya başladı. O zamanlarda şiir yazan Ahmet Ümit ülkesine ve eşi Vildan Hanım'a duyduğu özlemden dolayı ilk şiir kitabı "Sokağın Zulasını" çıkardı. Siyasi kimliğinden ziyade ileride kitapları çok okunacak bir yazar adayının ilk adımıydı bu kitap.

Yazarlık serüveni başlamıştı. Fakat kitaplar raflarda eksilmiyordu. Bu nedenle Ali Taygun ile birlikte reklam ajansı çalışmaya başladı. Aynı zamanda arkadaşları edebi konularda da kendisine yardımcı oluyordu. Polisiye romanı yazma konusunda ısrarcı oldu ve ilk polisiye romanı "Çıplak Ayaklı Gece" ortaya çıktı.

Aynı zamanda dünyanın en ünlü polisiye kalemlerini ve bu yazarların tanıtımlarını da üstlenerek inceleme yazıları yazmaya başladı.

Ahmet Ümit Türk Tarihini de içinde taşıyan konuları eserlerinde barındırarak okuyucunun heyecanını arttırmayı çok iyi bilen usta bir yazar. Polisiye türünde yazdığı kitap ile adını yurt dışına taşımayı başaran ilk Türk yazar olma onurunu da taşımaktadır. Ümit'in "Sis ve Gece" isimli kitabı Yunanca'ya çevrilerek Yunanistan'da satışa su-

nulmuştur.

Yazmış olduğu kitaplarında polisiye kurgusunun yanı sıra psikoloji ve sosyolojik çözümlere de yer verir. Hitit, Roma ve Osmanlı İmparatorluklarına dair bilinmeyen kısa ama akılda kalacak etkileri satır aralarına ustaca yerleştirerek okurunun ilgisini her zaman diri tutmayı başaran usta bir kalemidir. Ahmet Ümit'in edebiyat amacının insan ruhunu açıklamak olduğuna inanarak kitaplarını yazmaktadır.

En popüler kitaplarından olan Sis ve Gece romanı Turgut Yasalar tarafından Bir Ses Böler Geceyi ise Ersan Arsever tarafından sinemaya uyarlanmıştır. Uğur Yücel Karanlıkta Koşanlar dizisi film olarak çekildi. Aşk Köpeklik isimli hikayesi ise Akla Kara Tiyatrosu tarafından sahnelendi.

Gelelim bu güzel romanın içeriğine:

Kayıp Tanrılar Ülkesi, sürükleyici bir anlatıma sahip okuyanı sıkmayan sade akıcı bir üslupla yazılmış. Ayrıntılı tasvirler, okuyanı olayın içine çekiyor. Zeus,

Bergama, Hades, gibi karakter ve yerler bizlere mitolojiden de bilgiler veriyor. İzmir'de bulunan Antik Pergamon şehri ve onun önemli eseri olan Zeus Altarını detaylı şekilde öğreniyoruz.

Tanıtım bülteninden; Berlin Emniyet Müdürlüğü'nün ceval baş komiseri Yıldız Karasu ve yardımcısı Tobias Becker, göçmenlerin, işgal evlerinin ve sokak sanatçılarının renklendirdiği Berlin sokaklarından Bergama'ya uzanan bir macerada, hayatı ve insanları yok etmeye muktedir sırların peşinde bir seri cinayetler dizisini çözmeye çalışıyor. Soruşturmanın Türkiye ayağında sürpriz bir ismin olaya dahil olmasıyla heyecanın dozu gitgide artıyor.

"O yüzden unuttuk dediğiniz yerden başlayacağım. Unutmanın bedelini ödeyecek unutanlar. Cezaların en şiddetlisiyle ödüllendirilecek saygısızlık yapanlar, kalbi yerinden çıkarılacak beni kalbinden çıkaranların, yüzlerinin derisi yüzülecek benden yüz çevirenlerin..."

UMUDUN SİMGESİ: SADAKO SASAKİ

İrem Nur Yalçın

(Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.)

Sadako Sasaki, Japonya'nın fiziksel, ekonomik ve psikolojik çöküşüne sebep olacak ve etkilerini uzun yıllar sürdürecektir olan büyük kıyamet yaşanmadan sadece iki sene önce, 1943 yılında dünyaya gelmiştir. II. Dünya Savaşının en kritik ve ülkenin en buhranlı döneminde doğan Sadako; bebeklik dönemi başta olmak üzere kısacık hayatı boyunca çok zor, çok sıkıntılı günler yaşamıştır. Yaşadığı her türlü zorluğa, hastalığa; çektiği her türlü acıya rağmen yüreğindeki umudunu hiç yitirmemiştir. Vefatına kadar çevresindeki herkese umudun ne olduğunu, umuda tutunmaktan vazgeçmemiş bir insanın hasta yatağında bile ne kadar huzurlu olabileceğini göstermiş, gencecik yaşında hayata gözlerini kapatmasından sonra da başta Japon halkı olmak üzere tüm dünyaya adını duyurmuş; kitaplara, filmlere konu olmuştur. Anısına adı "Çocuk Barış Anıtı" olan heykel Hiroşima'nın en gözde mekanına dikilmiştir.

Sadako'nun hayatını kitaba döken isimlerden biri olan yazar Eleanor Coerr, Sadako Sasaki'nin abisi Masahiro Sasaki'nin anlattıklarından yararlanarak "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı kitabında lösemi hastası Sadako Sasaki'nin hayatını ve yaşamı boyunca önüne çıkan türlü olumsuzluklara karşı nasıl bir duruş sergilediğini okuyucularına aktarmıştır. Eserde tema "umut" kavramı olmakla beraber yazar Coerr umudun insana verdiği manevi desteği Sadako'nun yaşam öyküsünden yola çıkarak anlatmıştır.

Takvimler 6 Ağustos 1945'i gösterdiği gün Sadako Sasaki iki yaşında bir bebektir. O gün sabah saatlerinde Japonya'nın Hiroşima şehrine ve ondan üç gün sonra da Nagasaki'ye birer atom bombası atılmış, bu atom bombalarının enerjileri sonucunda iki şehir başta olmak üzere Japonya toz içinde kalmıştır. Sadako ailesiyle beraber Hiroşima'da yaşıyordu ve bu saldırılar sonucunda evleri diğer evler gibi ağır bir moloz yığınına dönmüştür. Sadako annesi ve kardeşleriyle beraber nehre yakın bir bölgeye sığınmak için enkaza dönen evlerinden alabildikleri birkaç parça eşyayla yola çıkmışlardır. Nehir kenarına giderken Sadako ve abisi Masahiro'nun gördükleri korkunç manzara çok şaşırmalarına sebep olmakla beraber onları fazlaca korkutmuştur. Evler, kaleler, heykeller... Hepsi yerle bir olmuştur, her yer kum tanesi yığınları gibidir. Yıkılan yapılardan dolayı gökyüzü toz duman içindedir, göz gözü görmüyordur ve her yerde insanların cansız bedenleri vardır.

Sadako ve ailesi bu felaketin şokunu günlerce yaşamışlardır. Günden güne ortalık toparlanmaya ve insanlar yaşadıkları felaketin psikolojik etkilerini atlatmaya çalışsa da atom bombasının kimyasal etkilerini uzun yıllar boyu yaşayacaklarının farkında değildiler. Olayın yaşandığı ilk yıllarda çok fazla insan hayatını kaybetmiş, ülkenin nüfusunda ciddi azalma olmuştur. Yaşanan felaket sonraki yıllarda da etkisini göstermiştir ve bombaların atıldığı gün sağ kalan

insanlar aradan uzun yıllar geçtikten bile havada yayılan ağır radyasyon ve kimyasal gazlardan dolayı rahatsızlanmış veya hayatlarını kaybetmiştir. Atom bombasının etkilerinden dolayı ortaya çıkan hastalığa Japon doktorları "atom bombası hastalığı" veya "radyasyon hastalığı" demiştir.

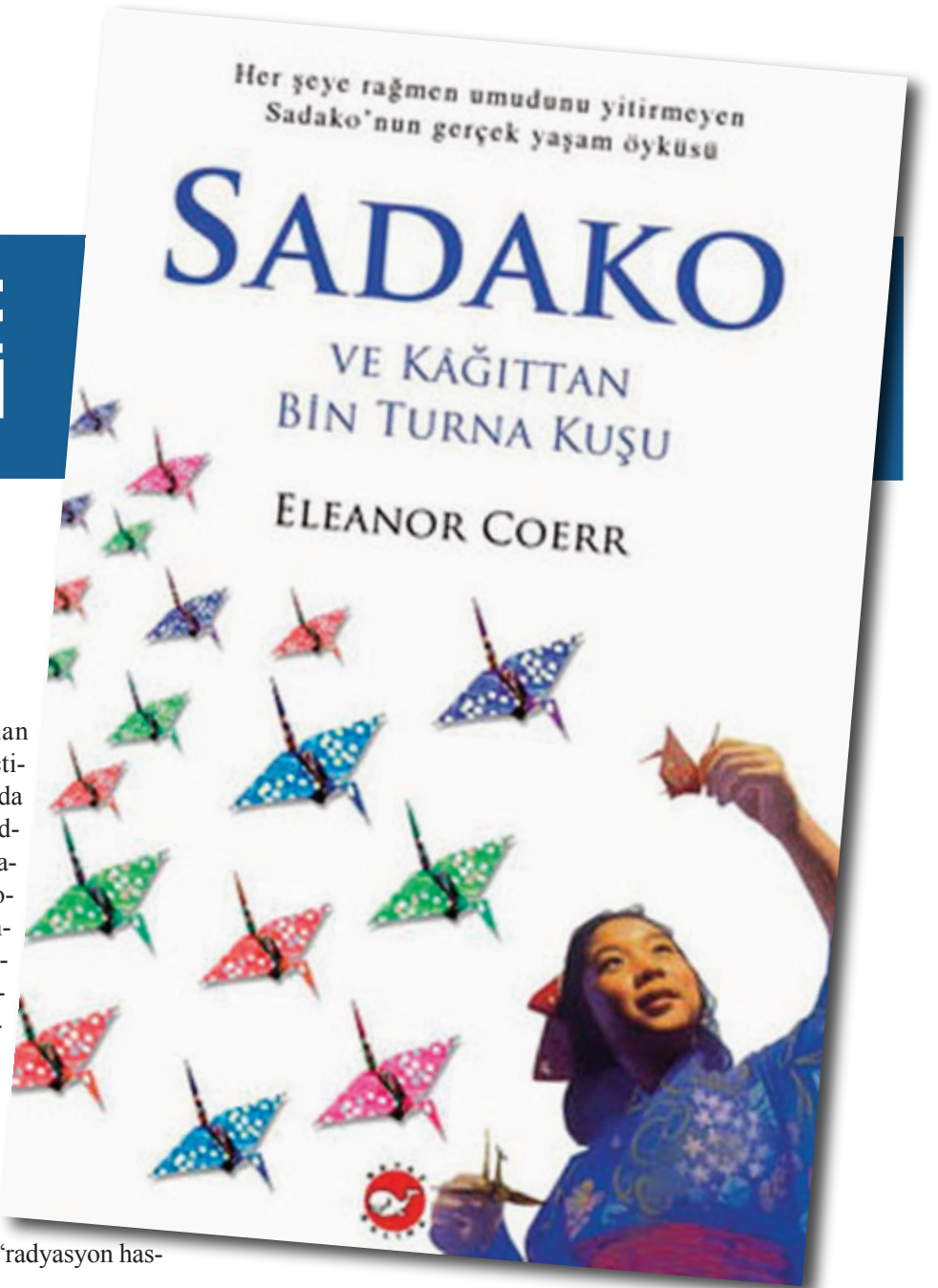
Atom bombası hastalığına yakalanan insanlardan biri de Sadako Sasaki'dir. Sadako bombalamanın olduğu gün ve o günü takip eden sonraki günlerde, haftalarda hatta yıllarda bu saldırıdan kaynaklı herhangi bir hastalık yaşamamıştır. Bombalamadan sonraki dokuz yıl boyunca hayatını çalışkan, mutlu ve hayat dolu bir kız çocuğu olarak geçirmiştir. Bir gün bir koşu yarışına katılmıştır ve o yarışı birincilikle tamamladığı anda bayılmıştır. Apar topar hastaneye kaldırılan Sadako ve ailesi üzücü haberi doktorlardan almıştır: Sadako 11 yaşında yaşadığı şehre yıllar önce atılan bombanın yaydığı radyasyondan dolayı kan kanserine yakalanmıştır. Hastaneye yatırılan Sadako için ilk hafta her ne kadar zor geçse de sonraki haftalarda hastanedeki odasına alışmıştır. Her gün ailesi ve arkadaşları onu ziyarete gelmiş, gününün güzel geçmesi için ellerinden geleni yapmış

lardır. Sadako'nun hastalığı onu günden güne eritmeye ve yormaya başlamıştır. Buna rağmen küçük Sadako kalbindeki gücünü ve umudunu hiç yitirmemiştir. Bu yakalandığı lösemi hastalığını kendisine verilen bir görev olarak kabul etmiştir ve bu görevi bir gün mutlaka başarıyla tamamlayacağına; hastanedeki odasından evindeki güzel, sıcak, şirin odasına kavuşacağına olan inancını hiçbir zaman kaybetmemiştir.

Bir gün hastaneye ziyaretine gelen arkadaşı Sadako'ya Japon inançlarından biri olan Bin Turna Kuşu hikayesini anlatmıştır ve Sadako'ya kâğıttan turna kuşu origamileri yapması için bir sürü kâğıt bırakmıştır. Bir Japon inancına göre kâğıttan bin turna kuşu yapan kişinin bir dileği gerçek olur. Sadako, en büyük dileği olan yakalandığı hastalığı yenmek ve sağlığına kavuşup evine dönmek dileğinin gerçekleşmesi için oturur ve kâğıttan

turna kuşları katlamaya başlar. Bir, iki, üç... derken Sadako bulduğu her kâğıt parçasından 721 turna kuşu katlamıştır. O bir yandan bu origamileri yaparken bir yandan da hastalığı onu içten içe zayıf düşürmüştür ve Sadako'nun küçük bedeni daha fazla bu acıya, hastalığa dayanamamıştır. Sadako bin turna kuşunu tamamlayamadan vefat etmiştir. Geriye kalan turları arkadaşları ve kardeşleri tamamlamıştır.

Sadako 12 yaşında, atom bombasının radyasyon etkilerinin yüzünden yakalandığı lösemi hastalığına yenik düşmüştür. Kısacık hayatının son gününe kadar umudunu kaybetmemiş ve kendi ülkesi başta olmak üzere tüm dünyaya yıllar boyu umuda tutunmasıyla, kendine olan inancıyla örnek olmuştur. Hiroşima zamanla iyileşmiş ve güçlenmiştir, Sadako Sasaki ise hafızalara kazınan bir isim olmuştur...

SABAHADDİN ALI BULGAR HUDUDUNDA ÖLDÜRÜLDÜ

Katil, Ali Erkip İsminde Birisidir
Cinayet Bundan Yedi Ay Evvel İşlenmişti. Dün
İstanbulda Yakalanan Katil Suçunu İtiraf Etti

SABAHATTİN ALİ Sırça Köşk

SABAHATTİN ALİ'NİN KALEMİNDEN BİR “SIRÇA KÖŞK” HİKAYESİ

İrem Nur Yalçın

(Türk Dili ve Edebiyatı Öğr.)

Türk Edebiyatı alanında başarılı eserler veren ve birbirinden derin manalı yapıtlarıyla yediden yetmişe tüm okurların gönlünü fetheden yazar Sabahattin Ali “Sırça Köşk” isimli eserinde çeşitli yalanlarla halkın yönetimini ele alan fakir ve tembel arkadaş grubunun halk, şehir ve bölgedeki hayvanlar üzerinde ne tür olumsuz durumlara sebep olduğunu ve buna bağlı olarak toplumda söz sahibi olan yöneticilerin halkın refah içerisinde yaşamaları için nasıl bir kişilik sahibi olması gerektiğini yazarın gözünden yorumlayalım:

Hayattaki tek gayesi çalışan, emek veren, çabalayan işçilerin sırtından geçinmek ve olabildiğince az hareket ile çok para kazanmak olan yani emek vermeden ekmek kazanmanın derdinde olan tembel arkadaş grubu, ellerinde kalan son parayı da harcayınca çareyi yaşadıkları diyarı terk edip başka diyarlara taşınmakta bulurlar ve içi boş

heybeleri sırtlarında yola koyulurlar. Gece gündüz yol giderler. Nihayet bir kasabaya varırlar. Şehir gördüğü için artık geçimlerini nasıl sağlayacakları ve nerede kalacaklarını düşünmeye başlarlar. Kısa bir fikir alışverişinden sonra kararları kasabada gördükleri insanlara bir Sırça Köşk yalanını söylemek olur.

Halk geçim derdi olmadan, huzur ve sağlık içinde yaşamlarını sürdürürken tembel arkadaş grubu yolda gördüğü herkese şehirlerinde Sırça Köşkün olmadığını ve bunun toplum için çok büyük bir eksiklik olduğunu söylerler. Hiçbir alanda diğer şehirlerden geride kalmak istemeyen halk hemen en güzel köşkü yapmak için işe koyulurlar. Kısa sürede tek katlı, tamamı camdan yapılmış olan köşk tamamlanır ve tembel arkadaş grubu yanlarına aldıkları birkaç işçiyle beraber köşkte yaşamaya başlarlar. Yiyeceklerini de halktan toplarlar ve sebebi olarak köşk için çok

çalışmaları gerektiği yalanını söylerler.

Bir zaman sonra tek kat köşkte yaşayanlara yetmemeye başlar ve köşk sakinleri ikinci bir katın çıkılması gerektiğine halkı inandırırılar. Böylece kısa sürede bir cam kat daha köşke eklenir. Yine yeni yapılan kata da bir grup işçi yerleştirilir. Zaman su misali akıp giderken köşk sakinleri her sıkıldığında, köşkü yetersiz ve küçük bulduğunda halktan ekmek ve maddi kaynak olarak yeni bir kat çıkarlar. Bir süre sonra köşk artık çok yüksek, çok görkemli, çok büyük olmuş; halk ise köşk için yapılan her kata yardımda bulunmaktan, ellerinde olan köşk sakinlerine vermekten fakirleşmiştir. Ellerindeki son büyükbaş hayvanlarını da köşk sakinleri ekmek elden su gölden karınlarını doyursunlar diye köşke veren halk aç kalmıştır. Halk toplanıp köşk sakinleri ile konuşmaya ve bu duruma dur, de

meye

karar verir. Hep birlikte köşkün bahçesine doğru yürüyen halk nihayet köşkün balkonunun önüne gelir ve içlerinden birisi çıkıp bu görkemli köşk için çok para harcadıklarını, avuçlarında hiçbir şey kalmadığını ve köşk içerisinde kendi mallarından oluşan o zengin, o ağızlarına kadar dolu kasalarından yiyecek ve para verilmesini istediklerini söyler. Buna karşılık köşkün balkonuna elinde birkaç öküz başıyla çıkıp halkının aç kalmasına razı olmadıklarını söyleyen tembel köşk sakinlerinden biri elinde tuttuğu öküz başlarını halka doğru atar. Yıllarca ellerinde olan her şeyi vermelerine rağmen kendilerine birer öküz başı reva görülen halk bu duruma öfkelidir. İçlerinden biri öfkeyle eline aldığı gözü oyuk, dili kesik öküz başını Sırça Köşke doğru fırlatır

ve gider. Hızla köşke çarpan öküz başı köşke değer değmez o camdan, o görkemli köşk bir anda tuz buz olur ve içindeki yıllarca halkın emekleriyle yaşamlarını süren tembel grup ölür. Enkaz toparlanır, ortalık müsriften ve şatafattan temizlenir. Halk yeniden çalışıp çabalayarak eski refahına kavuşur.

Bu eserde yazar toplumda söz sahibi sorumluluğunu elinde bulduran yöneticilerin halkın huzur ve refahı için çok çalışmaları gerektiğini, emek vermenin ve o emek ile halkı, toplumu yönetmenin doğru yönetim şekli olduğunu yazısındaki cümleleriyle okurlarına anlatır. Yönetmek mühim bir görevdir ve halk yöneticisi ile vezir de olur rezil de...

